

(93)

1985-10-28

P 2

1985-11-01

Kanslirådet Julin
Utrikesdepartementet

1986-01-20 ingen

pu

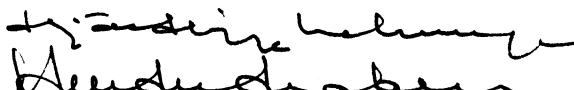
2 en

Raoul Wallenberg-kommitté bildad i Belgien

(1 bil) ✓

Broder,

./. I anslutning till vår telefonkontakt i början av månaden får jag härmed insända kopia av ett brev, i vilket advokaten Simone Lucki meddelar, att en belgisk Raoul Wallenberg-kommitté bildats. Hon ber samtidigt, att denna nybildade kommitté skall föras upp på den lista över Wallenberg-föreningar i olika länder, som den svenska föreningen håller à jour.

Krister Isaksson

mw

Postadress
Avenue Louise 148
B-1050 BRUXELLES
Belgique

Gatuadress
Avenue Louise 148

Telefon
02/649 21 58

Telegram
Svensk

Telex
21148

Bil.....till amb:s i Bryssel

skr. nr. HBE den. 28/10.85

P 2 lut

SIMONE LUCKI

Avocat

Barreau de Bruxelles

B-1050 BRUXELLES, LE 17 octobre 1985

RUE DAUTZENBERG 50 - BTE 3

TÉL. (02) 640 10 03 0

647 21 30

B.G.

K I.

Monsieur l'Ambassadeur Kaj GUNDBERG
Ambassade de Suède
Avenue Louise 148
1050 BRUXELLES

A la bonne attention
de Monsieur le Conseiller Krister ISAKSSON

15	681
1985	10 18
P	2 R. Wallenberg

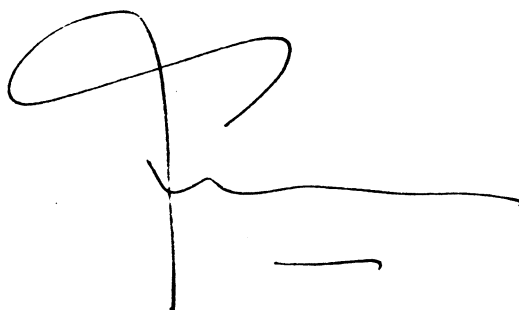
Monsieur l'Ambassadeur,

Comité Belge pour Raoul Wallenberg

Votre courrier du 4 octobre 1985 m'est bien parvenu
et je tiens à vous en remercier vivement.

Auriez-vous l'obligeance d'ajouter à la liste mondiale
des Comités pour Raoul Wallenberg, le Comité que j'ai constitué
pour la Belgique et dont vous trouverez les coordonnées en annexe.

D'avance je vous en remercie et vous prie, Monsieur
l'Ambassadeur, d'agréer l'expression de ma respectueuse considération.

* BELGIQUE

Comité Belge pour Raoul Wallenberg
Présidente Simone LUCKI
Secrétaire Pierre-V GROSJEAN
Rue Joseph Bens 43 (Bte 20)
1180 BRUXELLES

Tél: 02-343.53.46

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Handl: Deps S Carlsson/ee

REPLIKPAPPER

1985-11-06

Ex till:
V. Bohn
Osvald, Pol I
Carlsson,
Pol I

Ex. nr 85-11-06/ee

as *7*

Replikpapper Raoul Wallenberg

Replik:

Regeringen granskar kontinuerligt frågan vad vi ytterligare kan göra för att få klarhet i Raoul Wallenbergs öde. En särskild utredningsman kommer inom kort att stå till mitt förfogande för att ur olika aspekter belysa hela ärendet. Han kommer bl.a. att ha i uppdrag att överväga vilka eventuella nya initiativ vi från svensk sida skulle kunna ta, och vilka former dessa initiativ i så fall bör få.

Fråga:

Anser utrikesministern det är sannolikt att Raoul Wallenberg lever?

Svar:

Det kan inte anses klarlagt att han skulle ha avlidit. Därför kommer våra ansträngningar att fortsätta. De upphör inte förrän vi har fått full klarhet i vad som hänt.

Fråga:

Anser utrikesministern att de sovjetiska myndigheterna far med lögn?

Svar:

De sovjetiska myndigheterna är knapphändiga i sina uppgifter. Deras uttalanden har inte skapat klarhet om vad som hänt.

Fråga:

Har personförändringarna i den sovjetiska ledningen skapat bättre förutsättningar att driva Wallenberg-frågan?

Svar:

Jag vill inte spekulera om det. Vi fullföljer våra ansträngningar oavsett alla personförändringar.

Fråga:

När tog regeringen senast upp frågan?

Svar:

Det skedde bl.a. vid besök i Stockholm av det sovjetiska utrikesministeriets Skandinavienchef i februari i år och vid kabinettsssekreterarens samtal med förste vice utrikesminister Maltsev i augusti.

Fråga:

Vilket blev svaret?

Svar:

Vi fick den sedvanliga hänvisningen till tidigare lämnade uppgifter om att Wallenberg skulle ha avlidit 1947.

Fråga:

Kan inte KGB-avhoppare ge oss värdefulla upplysningar?

Svar:

Alla spår prövas.

Fråga:

Varför kan vi inte be Förenta staternas regering om hjälp?

Svar:

Jag är inte säker på, att det skulle gagna Raoul Wallenbergs sak. Det är som jag underströk enbart Förenta staternas regering, som avgör, om den vill ta upp fallet Wallenberg med Sovjetunionen.

Fråga:

Bör inte regeringen kräva Raoul Wallenbergs frigivning?

Svar:

Det kan inte anses klarlagt om Raoul Wallenberg avlidit eller om han lever. Klarhet på denna punkt är en förutsättning för att ev. kräva Wallenbergs frigivning.

1985-10-30

Washington

1985-11-15

Pol I/Deps S Carlsson/bf

Ex t:

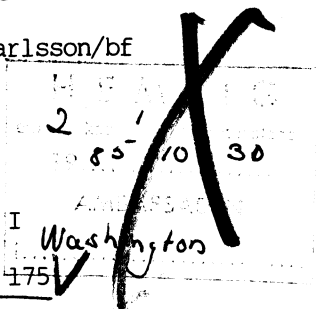
Kabsek

Polch

Ch Pol I

Julin, Pol

S Carlsson Pol I

2 X 85/11/15
Amb Moskva Nr 175

n.k./P>

Kabinettsskreterare
Pierre Schori
Utrikesdepartementet

HEMLIG

363/1001

Raoul Wallenberg

Hbr Wachtmeister-Schori 1985-10-22

Broder,

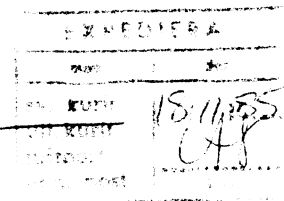
Östeuropachefen Mark Palmer i State meddelade idag Ulf Hjertonsson att de två KGB-agenterna hörts om de hade några informationer om Raoul Wallenbergs öde.

I båda fallen hade resultatet varit entydigt negativt. "They knew nothing at all", som Palmer uttryckte det.

Mera för dossiern kan väl noteras att Palmer när vi tog upp frågan med honom visade viss förlägenhet över att man på amerikansk sida inte tidigare kommit på tanken att höra avhoppade KGB-agenter om Wallenberg. Ärendet har ju också handlagts med stor snabbhet. Framöver torde nog en fråga om Wallenberg rutinmässigt att finnas på det "amerikanska frågeformuläret" avseende "debriefings" med KGB-agenter.

Wachtmeister

W Wachtmeister

*15.11.85*Adress
Suite 1200
600 New Hampshire Avenue, N. W.
WASHINGTON, D. C. 20037
USATelefon
(202) 298-3500Telegram
SvenskTelex
RCA 248347, SVSK UR
WU 89-2724 SVENSK WSH

(PR)

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 851112-545

DISTRIBUTION STATUS AT: 1985-11-12-15.47

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
BUDAPEST-T	DISTRIBUTED	1985-11-12-15.45	0282 ✓
MOSKVA	DISTRIBUTED	1985-11-12-15.47	0617 ✓

FROM: UDTEX 12

POSTED TIME: 1985-11-12-15.34
IMPORTANCE: URGENT

MSG NO: 851112-545

=URGENT
BUDAPEST-T
MOSKVA
+

UD STOCKHOLM 1985-11-12

AMBASSADEN BUDAPEST
AMBASSADEN MOSKVA

FRAAN PRESSBYRAAN INTERPELLATIONSSVAR I RIKSDAGEN OM
RAOUL WALLENBERGS OEDE

NEDAN AATERGES IN EXTENSO SVAR AV UTRIKESMINISTER STEN
ANDERSSON PAA INTERPELLATION AV PER STENMARCK OM
RAOUL WALLENBERGS OEDE:

CIT'' HERR/FRU TALMAN!

PER STENMARCK HAR FRAAGAT MIG VILKA INITIATIV JAG AER
BEREDD ATT VIDTA I SYFTE ATT BRINGA KLARHET I RAOUL
WALLENBERGS OEDE.

DET AER I AAR 40 AAR SEDAN RAOUL WALLENBERG FOERSVANN.
HAN OM NAAGON VISADE VAD SOM KAN UTRAETTAS MED OUTTROETT-
LIGT OCH SJAEUVUPPOFFRANDE ARBETE. MINNET AV HANS
GAERNING LEVER. I HANS HEMLAND OCH OEVER HELA VAERLDEN.

GENOM AAREN HAR OLIKA SVENSKA REGERINGAR GJORT ENTRAEGNA
FOERSOEK ATT UPPNAA KLARHET OM RAOUL WALLENBERGS OEDE.
RAOUL WALLENBERG-DOKUMENTEN PAA UTRIKESDEPARTEMENTET
VITTNAR OM REGERINGENS ANSTRAENGNINGAR. DET ROER SIG
OM 20 000 SIDOR ARKIVMATERIAL. EN TREDJEDEL HAR TILL-

ORIGINAL TELETYPE

--	--	--

KOMMIT SEDAN AAR 1979. KORTREGISTRET INNEHAALLER NAMNEN PAA UNGEFAER 3 000 PERSONER ELLER PLATSER, SOM FRAMAKOMMIT UNDER EFTERFORSKNINGARNA. FLERTALET PERSONER HAR INTERVJUATS. ENERGISKT FOELJER VI UPP VARJE INDICIUM. VARJE SPAAR. OCH VARJE LEDTRAAD. SAA SNART OEVERTYGANDE NYA OMSTAENDIGHETER KOMMIT TILL VAAR KAENNEDOM, HAR EN FRAMSTAELLNING GJORTS PAA HOEG NIVAA HOS SOVJETUNIONENS REGERING. VI HAR INTE HELLER FOERSUMMAT ATT MED AATERKOMMANDE PAAMINNELSER HAALLA FRAAGAN VID LIV. UNDER AAR 1985 HAR DET EXEMPELVIS SKETT VID TVAA OLIKA TILFAELLEN.

VI HAR HITTILLS VARJE GAANG BLIVIT HAENVISADE TILL 1957 AARS SVAR. ATT RAOUL WALLENBERG SKULLE HA AVLIDIIT I SOVJETISK FAANGENSKAP TIO AAR TIDIGARE. INTE MINST I LJUSET AV SENARE VITTNESMAAL AER DETTA BESKED OTILLFREDSTAELLANDE. MEN VI KOMMER INTE ATT FOERTROETTAS. JAG HAR TIIDGARE SAGT. OCH JAG UPPREPAR DET NU, ATT REGERINGEN KOMMER ATT GRIPA VARJE LAEGLIGT TILLFAELLE ATT FAA KLARHET I VAD SOM HAENDE I MED RAOUL WALLENBERG.

I EN REPLIK SADE UTRIKESMINISTERN: -REGERINGEN GRANSKAR KONTINUERLIGT FRAAGAN VAD VI YTTERLIGARE KAN GOERA FOER ATT FAA KLARHET I RAOUL WALLENBERGS OEDE. EN SAERSKILD UTREDNINGSMAN KOMMER INOM KORT ATT STAA TILL MITT FOERFOGANDE FOER ATT UR OLIKA ASPEKTER BELYSA HELA AERENDET. HAN KOMMER BL A ATT HA I UPPDRAG ATT OEVERVAEGA VILKA EVENTUELLA NYA INITIATIV VI FRAAN SVENSK SIDA SKULLE KUNNA TA. OCH VILKA FORMER DESSA INITIATIV I SAA FALL BOER FAA.

CABINET

UD STOCKHOLM

PRESSBYRAAN
HJELT/MH

- End of printout

ORIGINAL TELETYPE

Pressbyrå/Hjelt/MH
1985-1112

Der	Avd	Grupp	Mål
/			

Réponse de M Sten Andersson, ministre
des affaires étrangères à une interpellation
de M Per Stenmarck relative au sort de Raoul
Wallenberg_____

exp 851112/MH

Bifogade pressmeddelande har expedierats till:

Storstadspress
Landsortspress
Övriga tidningar och tidskrifter
Sveriges Radio och Television
Svenska Nyhetsbyråer
Svenska Bildbyråer
Utländska korrespondenter i Norden
Utländska nyhetsbyråer i Sverige
Utländska beskickningar i Sverige
Pressattachéer vid utländska ambassader i Stockholm
Svenska beskickningar utomlands
Svenska pressattachéer utomlands
Svenska journalister utomlands
Riksdag, regering, departement och myndigheter
Organisationer och institutioner
Politiska organisationer
Fackliga organisationer
Övriga (privatpersoner, forskare, freelancers)
Utländska beskickningar utomlands
Utländska journalister utomlands
Svenska kulturattachéer utomlands

Internt UD (350 ex)
UD/H (125 ex)

Ifyller av postexp

Avsänd med

☐

sv kurir

☐

utl kurir

☐

luftpost

☐

vanlig post

Avsände datum

Sign

12 novembre 1985

Interpellation
N° 1985/86:33

Traduction non officielle

Réponse donnée mardi
12 novembre 1985

Réponse de Monsieur Sten Andersson, ministre des Affaires étrangères, à une interpellation de Monsieur Per Stenmarck relative au sort de Raoul Wallenberg

Monsieur/Madame le Président,

Monsieur Per Stenmarck m'a demandé quelles initiatives je suis prêt à prendre en vue de faire la lumière sur le sort de Raoul Wallenberg.

Cela fait cette année quarante ans qu'a disparu Raoul Wallenberg. Si quelqu'un a montré ce qui peut être réalisé grâce à un travail infatigable et plein d'abnégation, c'est bien lui. Le souvenir de ses actes survit, dans son pays natal et dans le monde entier.

Au cours des années, différents gouvernements suédois ont tenté avec obstination d'élucider le sort de Raoul Wallenberg. Les documents sur Raoul Wallenberg au ministère des Affaires étrangères témoignent des efforts du gouvernement. Il s'agit de 20 000 pages de pièces d'archives. Un tiers date de la période à partir de 1979. Le fichier contient les noms d'environ 3 000 personnes ou lieux qui sont apparus dans les investigations. La plupart des personnes ont été interviewées. Nous suivons avec énergie chaque indice, chaque trace, chaque fil conducteur. Dès que des circonstances nouvelles probantes sont arrivées à notre connaissance, une intervention a été effectuée à un niveau élevé auprès du gouvernement soviétique. Nous n'avons pas non plus manqué de maintenir par des rappels réguliers la question actuelle. Au cours de 1985 par exemple, ceci s'est produit à deux reprises.

Jusqu'ici, à chaque fois on nous a renvoyé à la réponse de 1957 selon laquelle Raoul Wallenberg serait mort dix ans plus tôt en captivité en Union Soviétique. A la lumière tout particulièrement de témoignages postérieurs, cette assertion n'est pas satisfaisante. Mais nous ne nous lasserons pas. Je l'ai déjà dit et je le répète aujourd'hui, le gouvernement saisira toute occasion se présentant de tirer au clair ce qu'il est advenu de Raoul Wallenberg.

- Dans une réplique, le ministre des Affaires étrangères a déclaré: Le gouvernement examine en permanence la question de savoir ce que nous pouvons encore faire pour élucider le sort de Raoul Wallenberg. Un chargé de mission spécial sera prochainement placé à ma disposition pour éclairer sous différents aspects l'ensemble du dossier. Il aura en particulier pour tâche d'envisager quelles nouvelles initiatives éventuelles nous pourrions prendre du côté suédois et quelles formes ces initiatives pourraient le cas échéant revêtir.

Pressbyrå/Hjelt/MH
1985-11-12

Dnr	Avd	Grupp	Mål

Antwort von Aussenminister Sten Andersson
auf eine Interpellation des Abgeordneten
per Stenmarck hinsichtlich Raoul Wallenbergs
Schicksal
exp 851112/MH

Bifogade pressmeddelande har expedierats till:

Storstadspress
Landsortspress
Övriga tidningar och tidskrifter
Sveriges Radio och Television
Svenska Nyhetsbyråer
Svenska Bildbyråer
Utländska korrespondenter i Norden
Utländska nyhetsbyråer i Sverige
Utländska beskickningar i Sverige
Pressattachéer vid utländska ambassader i Stockholm
Svenska beskickningar utomlands
Svenska pressattachéer utomlands
Svenska journalister utomlands
Riksdag, regering, departement och myndigheter
Organisationer och institutioner
Politiska organisationer
Fackliga organisationer
Övriga (privatpersoner, forskare, freelancers)
Utländska beskickningar utomlands
Utländska journalister utomlands
Svenska kulturattachéer utomlands

Internt UD (350 ex)
UD/H (125 ex)

Ifylles av postexp

Avsänd med	Avsänd datum	Sign
☐ av kurir ☐ utt kurir ☐ luftpost ☐ vanlig post		

12. November 1985

INTERPELLATION
Nr. 1985/86:33

Die Antwort wird am Dienstag,
den 12. November gegeben

Nicht offizielle Übersetzung

Antwort von Aussenminister Sten Andersson auf eine Interpellation
des Abgeordneten Per Stenmarck hinsichtlich Raoul Wallenbergs
Schicksal

Herr Präsident/Frau Vizepräsident!

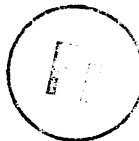
Herr Stenmarck hat mich gefragt, welche Initiativen zu ergreifen
ich bereit bin, um Klarheit in Raoul Wallenbergs Schicksal zu
bringen.

Es sind in diesem Jahr vierzig Jahre vergangen, seit Raoul
Wallenberg verschwand. Er vor allen anderen bewies, was mit
unermüdlicher und selbstaufopfernder Arbeit ausgerichtet werden
kann. Die Erinnerung an seine Tat lebt weiter, in seinem Heimat-
land und in der ganzen Welt.

Im Laufe der Jahre haben verschiedene schwedische Regierungen
beharrliche Versuche unternommen, um Klarheit über Raoul
Wallenbergs Schicksal zu bekommen. Die Dokumente über Raoul
Wallenberg im Aussenministerium zeugen von den Anstrengungen der
Regierung. Das Archivmaterial über ihn umfasst 20 000 Seiten. Ein
Drittel davon ist seit 1979 hinzugekommen. Die Kartothek enthält
die Namen von ungefähr 3 000 Personen und Plätzen, die während der
Nachforschungen bekannt geworden sind. Die meisten Personen sind
interviewt worden. Wir verfolgen energisch jedes Indiz, jede Spur
und jeden Anhaltspunkt. Sobald überzeugende neue Umstände zu
unserer Kenntnis gelangten, haben wir in der Sache auf hoher Ebene
bei der sowjetischen Regierung Vorstellungen gemacht. Wir haben es
auch nicht versäumt, die Sache mit wiederholten Erinnerungen
aktuell zu halten. Im Jahre 1985 ist dies z.B. bei zwei
verschiedenen Gelegenheiten geschehen.

Wir sind bisher jedesmal auf die Antwort von 1957 verwiesen
worden, wonach Raoul Wallenberg zehn Jahre vorher in sowjetischer
Gefangenschaft gestorben sein soll. Nicht zuletzt im Lichte
späterer Zeugenaussagen ist dieser Bescheid unbefriedigend. Ich
habe es früher gesagt und wiederhole es jetzt, dass die Regierung
jede geeignete Gelegenheit ergreifen wird, um Klarheit darüber zu
bekommen, was mit Raoul Wallenberg geschehen ist.

In einer Replik sagte der Aussenminister: - Die Regierung prüft laufend, was wir ausserdem tun können, um Klarheit in Raoul Wallenbergs Schicksal zu bringen. Binnen kurzem wird ein eigens dazu abgeordneter Diplomat zu meiner Verfügung stehen, um die ganze Angelegenheit unter verschiedenen Aspekten zu beleuchten. Er wird u.a. beauftragt werden zu erwägen, welche eventuellen neuen Initiativen wir von schwedischer Seite ergreifen könnten und welche Formen diese Initiativen solchenfalls erhalten sollten.

Der	Avt	Grupp	Mål
/			

Pressbyrån/Hjelt/MH
1985-11-12

Reply by the Minister for Foreign Affairs,
Mr Sten Andersson, to a question by Per
Stenmarck MP, on Raoul Wallenberg's fate
exp 851112/MH

Bifogade pressmeddelande har expedierats till:

Storstadspress
Landsortspress
Övriga tidningar och tidskrifter
Sveriges Radio och Television
Svenska Nyhetsbyråer
Svenska Bildbyråer
Utländska korrespondenter i Norden
Utländska nyhetsbyråer i Sverige
Utländska beskickningar i Sverige
Pressattachéer vid utländska ambassader i Stockholm
Svenska beskickningar utomlands
Svenska pressattachéer utomlands
Svenska journalister utomlands
Riksdag, regering, departement och myndigheter
Organisationer och institutioner
Politiska organisationer
Fackliga organisationer
Övriga (privatpersoner, forskare, freelancers)
Utländska beskickningar utomlands
Utländska journalister utomlands
Svenska kulturattachéer utomlands

Internt UD (350 ex)
UD/H (125 ex)

Ifyller av postexp

Avsant med				Avsänd datum	Sign
☐ sv kurlr	☐ uti kurlr	☐ luftpost	☐ vanlig post		

Unofficial translation

12 November 1985

QUESTION

No. 1985/86:33

Reply given on
Tuesday 12 November

Reply by the Minister for Foreign Affairs, Mr Sten Andersson, to a question by Per Stenmarck MP on Raoul Wallenberg's fate

Mr/Madam Speaker,

Per Stenmark has asked what initiatives I am prepared to take for the purpose of clarifying Raoul Wallenberg's fate.

This year it is 40 years since Raoul Wallenberg disappeared. He more than any man showed what can be done by untiring and self-sacrificing work. The memory of his deeds lives on, in his home country and all over the world.

Over the years different Swedish governments have made relentless attempts to clarify what happened to Raoul Wallenberg. The Raoul Wallenberg documents at the Ministry for Foreign Affairs testify to the Government's efforts. There are 20 000 pages of records. A third of these have been added after 1979. The card index contains the names of about 3 000 persons or places that have emerged in the course of the inquiries. Most of these people have been interviewed. We energetically follow up every piece of evidence, every trace and every clue. As soon as convincing new circumstances have come to our knowledge, representations have been made to the top level of the Soviet government. Nor have we neglected to keep the issue alive by constant reminders. During 1985, for example, this has happened on two occasions.

Up to now, we have each time been referred to the 1957 answer that Raoul Wallenberg died in a Soviet prison ten years ago. Not least in the light of later testimonies is this answer unsatisfactory. But we will not relent. I have said earlier, and I repeat it now, that the Government will take every appropriate opportunity to find out what happened to Raoul Wallenberg.

The Minister for Foreign Affairs further replied: - The Government continually addresses the question of what more we can do to clarify Raoul Wallenberg's fate. A special investigator will shortly be at my disposal to throw light on the entire issue from different aspects. He will, amongst other things, have the task of considering what possible new initiatives we on our part could take, and in that case what forms these initiatives should be given.

[REDACTED]

ARENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
CBJ

KOPIA TILL:

UTR MIN
KABS
POLCH
POL II
PRESSEBYRAAN

ATGÅRD:

Pressbyrå/Gyllenhaal
7AB
851113 samt 851114
amb Athen

1985-11-13

P R E U

Pol 1

IN KOM UD 1 [REDACTED]

AMBASSADEN ATHEN

1985-11-13

UD STOCKHOLM

[REDACTED] FOER LOENNBÄCK, PRESSEBYRAAN.

MYCKET BRAADSKANDE

RE WALLENBERGFILM.

P R I M O. SEDAN DEN AMERIKANSKA TV-FILMEN OM RAOUL WALLENBERG VISATS I GREKISK TV FOERRA VECKAN HAR AMBASSADEN KONTAKTATS AV ETT STÖRT ANTAL TV-TITTARE, JOURNALISTER OCH KOLLEGOR FRAAN ANDRA AMBASSADER ANG CENSURINGRIPANDEN AV GREKISKA ERT TU (?) VID VISNINGEN. ENL DESSA HAR GREKISKA TELEVISIONEN GJORT OMFATTANDE KLIPP I FRAMFOER ALLT SLUTAVSNITTET SOM TAGIT BORT VARJE OMNAEMNANDE AV RYSSARNAS ROLL OCH SOM HELT FOERVANSKAT FILMENS AVSLUTNING OCH SKILDNINGEN AV WALLENBERGS FOERSVINNANDE. UTAN ATT HA TILLGAANG TILL NAAGON ANNAN VERSION AV DET AKTUELLA AVSNITTET HAR VI ANLEDNING TRO ATT NAAGRA KLIPP VERKLIGEN GJORTS I FILMEN OCH KLART AER ATT FILMENS AVSLUTNING, SOM DEN NU FOERELAAG, GAV EN YTTERST MAERKLIG BILD AV WALLENBERGS FOERSVINNANDE, SOM BARA KUNDE RESA MAANGA FRAAGETECKEN.

S E C U N D O. MED HAENSYN TILL WALLENBERGAERENDETS BETYDELSE FOER OSS BEDOEMER VI ATT NAAGON FORM AV KOMMENTAR FRAAN AMBASSADENS SIDA KAN VARA BEFOGAD. EN FOERSTA FOERUTSAETTNING AER DAA GIVETVIS ATT DET KAN FASTSTAELLAS HURUVIDA FILMEN BESKURITS PAA SAETT SOM VAESENTLIGT FOERVANSKAT DESS INNEHAALL PAA DENNA FOER OSS CENTRALA PUNKT OCH VI FOERSOEKER UN UNDER HAND FAA UPPGIFTER HAEROM. VILKA FORMER EN EV KOMMENTAR SKULLE TA FAAR DAEREFTER OEVERVAEGAS. VI BEDOEMER ATT OM NAAGOT SKALL GOERAS FRAAN VAAR SIDA MASTE DET SKE INNEVARANDE VECKA. TACKSAM SNARAST FAA DEL EDRA SYNUNKTER LAEMPLIGHETEN EV AGERANDE AMBASSADENS SIDA.

COLLIANDER

AMBASSADEN ATHEN [REDACTED]

Ärende

Datum

1985 11 13

Dnr

Avt

Grupp

Mål

Re Wallenberg-filmen

Adress

Ambassaden ATHEN

Text

M Y C K E T B R Å D S K Ä N D E

[REDACTED]. Från pressbyrån re Wallenberg-filmen

P R I M O VHS-kassetter med inspelning av filmen bör finnas i Budapest. Vi skall be ambassaden vidarebefordra kassetterna till er via Stockholm. De bör kunna nå er med nästa veckas lägenhet. Har ni PAL färg-system?

S E C U N D O Finns det just nu något aktivt frågetryck i detta ärende eller finns det andra, ytterligare skäl till att ni bedömer det nödvändigt med ett beriktigande?

T E R T I O I filmen beskrivs tydligt hur Wallenberg tas om hand av ryska soldater och förs bort.

Enligt vår mening är det dock mer ett upphovsrättsligt ärende och ev protester bör göras från upphovsrättsinnehavarna (i USA?) eller deras ombud, om det har gjorts av dessa ej tillåtna klipp.

Politiskt är det nog svårt för oss att protestera eftersom vi inte har någon absolut kunskap om hur slutfasen gick till.

Cabinet

UD Stockholm kl

Pressbyrån

Gyllenhaal/AB

Ifylles av telegramexpeditören

Avstämning

Klockan

Stäm

Avslutningsort
UD Stockholm

Ärende

Re kassetter med inspelning av
Wallenberg-filmen

Datum 1985 11 13		Dnr [redacted] ✓
Avd P	Grupp 2	Mål EU

Adress

B R Å D S K A N D E

AMBASSADEN BUDAPEST

Text

Från pressbyrån re kassetter med inspelning av Wallenberg-filmen

Tacksam ambassaden med denna veckas lägenhet återsänder de två
kassetterna med Wallenberg-filmen.

Cabinet

UD Stockholm

Pressbyrån
Gyllenhaal/AB

Ifylles av telegramexpeditören

Avslut den	Klockan	Sign
[redacted]	[redacted]	[redacted]

Dep Ubk 322.

(PR)

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 851113-351

DISTRIBUTION STATUS AT: 1985-11-13-13.08

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
MOSKVA	DISTRIBUTED	1985-11-13-12.21	0620 ✓
BUDAPEST-T	DISTRIBUTED	1985-11-13-12.24	0284 ✓
NEW YORK/GK	DISTRIBUTED	1985-11-13-13.07	0798 ✓
WASHINGTON	DISTRIBUTED	1985-11-13-13.03	0837 ✓

FROM: UDTEX 12

POSTED TIME: 1985-11-13-12.14

IMPORTANCE: URGENT

MSG NO: 851113-351

=URGENT
MOSKVA
BUDAPEST-T
NEW YORK/GK
WASHINGTON+

UD STOCKHOLM 1985 11 13

AMBASSADEN BUDAPEST
AMBASSADEN MOSKVA
AMBASSADEN WASHINGTON
GENERALKONSULATET NEW YORK

FRAAN PRESSBYRAAN RE RAOUL WALLENBERG

INSLAG I RAPPORT DEN 12/11 - AMBASSADOER RUNE NYSTROM UT-
REDER FALLET RAOUL WALLENBERG

NU. EFTER 40 AAR. SKA DEN SVENSKA REGERINGEN TILLSAETTA EN
PERSON SOM PAA HELTID SKA FORSKA I DIPLOMATEN RAOUL
WALLENBERGS FOERSVINNANDE. DET AER AMBASSADOER RUNE NYSTROM
SOM SKA GAA IGENOM DEN OMFATTANDE DOKUMENTSAMLING SOM FINNS
KRING WALLENBERG. HAN FOERSVANN JU FRAAN BUDAPEST I KRIGETS
SLUTSKEDE.

TV-SERIEN OM RAOUL WALLENBERG FOEDDE ETT NYTT INTRESSE FOER
DEN SVENSKA DIPLOMATENS OEDE. UNDER 2: A VAERLDSKRIGET RAED-
DADE HAN TUSENTALS JUDAR UNDAN FOERINTELSEN I BUDAPEST

--	--	--

INNAN HAN FOERSVANN.

FALLET RAOUL WALLENBERG FINNS AVHANDLAT I 20 000 SIDOR I UD:S ARKIV. DAER BESKRIVS OLIKA SVENSKA REGERINGARS ANSTRAENGNINGAR. 3 000 NAMN PAA PLATSER OCH PERSONER MED ANKNYTNING TILL FALLET FINNS I ETT SAERSKILT REGISTER. OCH DET AER ALLA DESSA DOKUMENT SOM AMBASSADOER RUNE NYSTROEM NU SKA GAA IGENOM OCH ANALYSERA FOER ATT DAEREFTER OEVERVAEGA VILKA NYA INITIATIV SOM AER MOEJLIGA ATT TA I FALLET.

BESKEDET OM ATT REGERINGEN UTSETT AMBASSADOER NYSTROEM FOER ATT PAA HELTID AEGNA SIG AAT RAOUL WALLENBERG KOM EFTER EN INTERPELLATION AV MODERATEN PER STENMARCK. SOM TYCKER ATT REGERINGENS INITIATIV AER GLAEDJANDE, MEN SOM BEKLAGAR ATT REGERINGEN INTE VILL BE PRESIDENT REAGAN ATT TA UPP FALLET DAA HAN MOETER PARTICHEFEN GORBATJOV SENARE I VECKAN.

DET BLIR NU I STAELLET AMBASSADOER NYSTROEMS SAK ATT FINNA EN FORM FOER NYA INITIATIV I FALLET RAOUL WALLENBERG. HAN FOERDES BORT AV SOVJETISKA SOLDATER FOER 40 AAR SEDAN.

CABINET

UD STOCKHOLM

PRESSBYRAAN
JOBEUS/AAB

- End of printout

ZCZC
=LIST
UD/POL 2
+

AMBASSADEN ATHEN 1985-11-14

UD STOCKHOLM

500. ✓ FOER POL II OCH PRESSBYRAAN ANG WALLEBERGFILMEN.

P R I M O. DAGENS ATHENS STAR HAR FOELJANDE NOTIS OM WALLEBERGFILMEN, SOM VISADES PAA GREKISKT TV FOERRA VECKAN:
CIT "GREECE'S GOVERNMENT YESTERDAY OFFICIALLY WAS ACCUSED OF CENSORING A TELEVISION FILM STARRING RICHARD CHAMBERLAIN, APPARENTLY TO ELIMINATE ANY ANTI-SOVIET REFERENCES."

THE CONSERVATIVE OPPOSITION NEW DEMOCRACY PARTY TABLED A MOTION IN PARLIAMENT ASKING THE GOVERNMENT TO EXPLAIN WHY 17 MINUTES WERE OMITTED FROM A DOCUMENTARY FILM ON THE LIFE OF RAOUL WALLEBERG, THE SWEDISH DIPLOMAT WHO VANISHED MYSTERIOUSLY IN THE SOVIET UNION IN 1947, AFTER SAVING THE LIVES OF 100.000 JEWS IN HUNGARY DURING WORLD WAR TWO.

OFFICIALS AT THE SWEDISH EMBASSY ALSO EXPRESSED CONCERN OVER THE INCIDENT AND SAID THAT THE FILM'S PRODUCERS ARE CONSIDERING A POSSIBLE PROTEST. THE FILM WAS SCREENED OVER GREEK TELEVISION WHICH IS TOTALLY STATE-CONTROLLED.

THE PARLIAMENTARY MOTION SAID TAT THE PART OMITTED INCLUDED THE FACT THAT WALLEBERG WAS FORCIBLY TAKEN AWAY BY SOVIET SOLDIERS. IT ALSO QUOTED HIS MOTHER AS SAYING THAT SHE HAD SOUGHT IN VAIN TO FIND OUT NEWS ABOUT HIM FROM THE SOVIETS. MOSCOW REPEATEDLY HAS SAID THAT WALLEBERG MUST HAVE DIED IN 1947, AND THAT HIS WHEREABOUTS AT THE TIME WERE UNKNOWN." SLUTCIT.

S E C U N D O. MED HAENVISNING TILL NOTISENS OMNAEMNANDE AV REAKTIONER FRAAN SVENSKA AMBASSADENS SIDA SKALL TILLAEGGAS ATT INGA SOM HELST KOMMENTARER GJORTS AV OSS.

COLLIANDER

AMBASSADEN ATHEN KL 1210/IG
NNNN

(Pol) (PR) (P 2 Eu¹) (HP 1 Eg)
[Pol II/Deps M Wernstedt
851114 relex amb Moskva
" amb Budapest
" amb Washington
exp 851114/ACF]

UD Stockholm

Ärende

Re Wallenberg-filmen

Datum

1985 11 14

Dnr

Änd

Grupp

Mål

Adress

Ambassaden ATHEN

Amb Budapest

Amb Moskva

Text MYCKET BRÅDSKANDE

ERT [REDACTED] Från pol II och pressbyrån. Re Wallenberg-filmen

Efter samråd pol och pressbyrån föreslår vi att ambassaden i utrikesministeriets pressavdelning på lämplig nivå underhandtar upp Wallenberg-filmen. Därvid bör ni säga att vi noterat att Wallenberg-filmen sänts i beskuret skick med utelämnande av bl a det sovjetiska gripandet av Wallenberg och uttrycka en undran om varför detta skett. Att Wallenberg greps i Budapest av Röda armén har ju aldrig förnekats ens från sovjetisk sida.

På ev mediafrågor om ambassadens agerande bör ni svara att frågan om den nedklippta filmversionen samtalsvis beror på med grekiska vederbörande.

Cabinet

UD Stockholm

Pressbyrån

Gyllenhaal/AB

Cc: amb Budapest

amb Moskva

Pol I

Pol II

Ifylles av telegramexpeditören

Avsänd den

Klockan

Sign

Amb Athen
Amb Budapest
Amb Moskva

[REDACTED]

UTRIKESDEPARTEMENTET
SD

ARENDE:

KOPIA TILL:
UTRMIN
KABSEKR
POLCH
POL 2
PRESSBYRAAN

ATGARD:

[REDACTED]

AMBASSADEN ATHEN

1985-11-15

UD STOCKHOLM

[REDACTED] FOER POL 2 OCH PRESSBYRAAN.

B R A A D S K A N D E

RE WALLENBERGFILM

MARLING BESOEKTE IDAG BTR CHEFEN PRESS- OCH
INFORMATIONSSSEKRETARIATET I PREMIAERMINISTERNS KANSLI OCH FRAMFOERDE
KOMMENTARER ENLIGT ERT KRYPTO SD. EFTER SNABB FOEREDRAGNING FOER
ANSVARIGE STATSEKRETERAREN LALOTIS ATERKOM MAN TILL AMBASSADEN
OCH MEDDELADE ATT ANDRA DELEN AV FILMEN KOMMER ATT VISAS I TV AENNU
EN GAANG, I OBESKURET SKICK. LIKSOM I ETT UTTALANDE TILL PRESSEN DEN
13 NOV LAET LALOTIS NU MEDDELA ATT NAAGOT CENSURINGRIPANDE FRAAN
GREKISK TV EJ HADE SKETT MEN ATT "NAAGOT HADE HAENT " I SAMBAND MED
VISNINGEN. MARLINGS SAMTALSPARTNER SADE PRIVAT ATT GREKISKA TV:S
KLIPP AV FILMEN VAR "IDIOTISKT " OCH TYDDE PAA DOBBEL DUMHET I
STYRELSEN FOER ERT 2 SOM VAR DET SANNOLIKT BESLUTANDE ORGANET.

COLLIANDER

AMBASSADEN ATHEN [REDACTED]

EN CLAIR-TELEGRAM

Adress		Datum		Skr	
(PA)					
Avt	P	Grupp	2	MM	Eu

Adress GENERALKONSULATET NEW YORK, (Se) 1985-11-18

Tjänste

UD STOCKHOLM

1(2)

Text

T J Ä N S T E före Pressbyrån.

Ledare ur Wall Street Journal ang Raoul Wallenberg.

Översänder härmed ledare ur Wall Street Journal av 18:e november 1985. Ledaren uttrycker förhoppningen att veckans toppmöte i Genève skall kunna bringa klarhet i Raoul Wallenbergs öde.

Tacksam för att ledaren vidarebefordras till Sven Juhlin.

SS1202
Pol I
Hörs. Arb. Hirdman,
Tel. Arb.
SS1202/JS

Dep Ubk 323 1983-04 300 b1 å 50 ex

Nyfäst av telegramexpeditionen		
Avskickat den	Klockan	Sign

2 (2)

The Wallenberg Cover-Up

The weekend announcement that the Soviets may release some Americans' spouses now held behind the Iron Curtain will be good news when it happens. There's rarely been any apparent political reason for the Soviet practice of dividing American and Russian spouses. It's important, however, that some distinction be made between such welcome gestures and human-rights issues that raise more acute questions about the nature of the Soviet system.

One profoundly symbolic human-rights case is especially poignant. In World War II, the Russians took Hungary from the Nazis. They also took political prisoners in order to make the country safe for communism. One of those imprisoned was Raoul Wallenberg, the Swedish diplomat who managed to save 100,000 Hungarian Jews from the Nazis by granting them Swedish passports and otherwise whisking them out of Nazi control. Such a human-rights campaigner would have caused trouble for the totalitarianism being implemented in Hungary.

Mr. Wallenberg was taken prisoner by the Soviets in 1945, but in 1947 they denied any knowledge of his case. In 1957, the Soviets admitted he had been imprisoned (by a Stalinist, they said) but claimed he had died in 1947. Dozens of citations by gulag survivors have raised hope in the West that Mr. Wallenberg might still be alive. The Research Center for Soviet Concentration Camps, an Israel-based group, contacts all Soviet emigres coming into Israel, and reports citations of Mr. Wallenberg up to 1952. He would be 73 years old if alive.

The Soviets consider the case closed. They refuse to accept inquiries made by Sweden or the U.S., which

granted Mr. Wallenberg honorary citizenship in 1981. Out of desperation, Mr. Wallenberg's half brother and legal guardian asked a U.S. court to get the Soviets to account for Mr. Wallenberg. Despite the usual rules about immunity for sovereign nations, U.S. District Judge Barrington Parker recently ruled that "while the U.S.S.R. has continuously represented that Wallenberg died in 1947, those representations are inconsistent with and at odds with credible and uncontroverted evidence."

Judge Parker found that the Soviet Union "has always had knowledge and information about Wallenberg; that it has failed to disclose and has concealed that information; and that otherwise, defendant's representations are suspect and should be given little, if any, credit." The Soviets were told to explain their "gross violation" of international law.

The judge may have to wait a long time for the Soviets to comply with a report on who's languishing where in the gulag. For one thing, unaccounted-for prisoners are an extremely touchy subject for the Soviets' Eastern European "allies." The exact figures are hard to come by, but in 1972 the Senate Judiciary Committee reported there were tens, perhaps hundreds, of thousands of Eastern Europeans in Soviet gulags. Poles were sent during World War II, Hungarians after their 1956 revolt, Czechs after theirs in 1968 and Poles during the Solidarity era.

Nonetheless, the Soviets still even deny the 1940 Katyn Forest massacre of 15,000 Polish officers and servicemen. So it's entirely unlikely that the Soviets will ever tell the full story of what happened to Mr. Wallenberg. It would be encouraging to see this week's summit prove otherwise.

FAKED

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)

322/531 ✓
PROMEMORIA

1985-11-18

Ex till:

Kabsek. ✓
Polch. ✓
Ch. Pol I ✓
Julin, Pol ✓
S Carlsson, Pol I ✓

Exp. at 85-11-18/ee

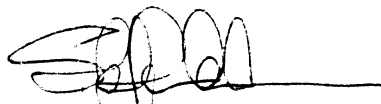
Amb. MOSKVA
Nr 176

Amb.
WASHINGTON
Nr. 178

Gk NEW YORK
Nr. 338

Interpellation om Raoul Wallenbergs öde
(1 bil.)

Utrikesministern besvarade den 12 november en interpellation av Per Stenmarck om Raoul Wallenbergs öde. Utdrag ur snabbprotokollet från riksdagsdebatterna bifogas.

Staffan Carlsson

ee

EXPEDIERAD	
med	del
ut. klipp	1985
ut. klipp	67
ut. klipp	
ut. klipp	

Snabbprotokoll från riksdagsdebatterna

1985/86:25

Reservation görs för eventuella misförstånd eller tryckfel. I sitt slutliga skick kommer anförandena att införas i riksdagens protokoll.

1985/86:25

sid 6-10

Tisdagen den 12 november
kl. 15.00

1 § Justerades protokollet för den 4 innevarande månad.

2 § Svar på interpellation 1985/86:29 om villkoren för tillstånd att servera alkoholhaltiga drycker

Anf. 1 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Herr talman! Gullan Lindblad har frågat finansministern vilka åtgärder han ämnar vidta för att personer som driver restaurangrörelse inte skall straffas med indraget serveringstillstånd – en alkoholpolitisk åtgärd – i en fråga som gäller misstänkt bokföringsbrott.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på interpellationen.

Gullan Lindblad hänvisar till ett fall i Karlstad där en restaurangägare fått sitt tillstånd att servera alkoholdrycker indraget. Anledningen till indragningen är enligt henne att skattemyndigheterna i Jönköpings län funnit brister i bokföringen i en rörelse som ägaren har drivit där tidigare. Gullan Lindblad anser att ett misstänkt skattebrott inte bör påverka innehavet av ett serveringstillstånd. Hon pekar på att tillståndet har dragits in innan dom i skattemålet är avkunnad.

För drygt ett och ett halvt år sedan ställde Margit Gennser en nästan likadan fråga i en interpellation. Förhållandena har inte förändrats sedan dess, och mitt interpellationssvar nu blir i princip detsamma som den gången.

De nuvarande reglerna om tillståndsprövning utformades år 1977 för att förebygga och undanröja alkoholpolitiska olägenheter vid alkoholservering. Vid en ansökan om tillstånd skall sökandens personliga lämplighet prövas. Denna prövning innefattar ett krav på att sökanden skall ha ekonomiska förutsättningar att sköta rörelsen, så att denna inte ges en inriktning som

medför alkoholpolitiska olägenheter.

Enligt 64 § lagen (1977:293) om handel med drycker (LHD) skall länsstyrelserna i vissa fall ingripa mot redan meddelade tillstånd genom att återkalla tillståndet eller begränsa det. En tillståndshavare kan också meddelas varning eller särskilda föreskrifter. Enligt paragrafens första stycke skall länsstyrelsen ingripa vid brister i fråga om ordning, nykterhet och trevnad eller när bestämmelser i lagen eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte iakttas. Bl. a. gäller här bestämmelserna om bokföring i 70 §.

Enligt andra stycket i 64 § skall länsstyrelsen också ingripa då tillståndshavaren inte längre kan anses lämplig att bedriva försäljning av alkoholdrycker eller om annars förutsättningarna för tillståndet inte längre föreligger. Detta andra stycke fick sin nuvarande lydelse genom en lagändring år 1982. I lagtexten infördes då uttryckligen som en grund för ingripande det förhållandet att en tillståndshavare inte längre bedöms vara lämplig att driva serveringsförelse. Lagändringen tog sikte på bristande lämplighet på grund av ekonomisk misskötsamhet. Av propositionen med förslag till ändring (prop. 1981/82:143) framgår bl. a. att uppgifter om ekonomisk misskötsamhet inte automatiskt får diskvalificera en tillståndshavare eller utgöra grund för ingripande. I stället skall länsstyrelsen göra en utredning som läggs till grund för en samlad bedömning. En förutsättning för ingripande borde enligt propositionen vara att misskötsamheten varit betydande. Det framhålls att skattekudder kunde bero på affärsmässiga betingelser. Ingripanden skulle ske mot dem som systematiskt missköter skatte- och avgiftsbetalningar eller allvarligt åsidosätter bokförings- eller uppgiftsskyldighet.

Vid riksdagsbehandlingen av förslaget förordades också en viss försiktighet vid bestämmelsernas tillämpning. Socialstyrelsen har senare meddelat anvisningar i enlighet med dessa riktinger.

Av uppgifter som jag har inhämtat från socialstyrelsen framgår att ärenden om återkallelse kan bli aktuella efter en företagen taxeringsrevision. Den vanligaste grunden för ett ingripande av tillståndsmyndigheten till följd av revisionen är då emellertid inte att det uppdagats att tillståndshavaren kan misstänkas för att ha fuskat med skatter och avgifter. I stället är det väsentligaste i sådana fall oftast att det genom revisionen har upptäckts att tillståndshavaren haft en bristfällig bokföring över sin alkoholserving och lämnat felaktiga eller direkt missvisande uppgifter till länsstyrelser om omfattningen av dryckesförsäljningen. När det i dessa fall varit klart att bristerna varit betydande har tillstånd återkallats. De skattemässiga konsekvenserna av taxeringsrevisionen är då av underordnad betydelse från alkoholpolitisk synpunkt.

Jag vill också nämna att regeringen nu har tagit ställning till ekonomistions förslag som rör bl. a. restaurangbranschen. Regeringen har valt en annan väg än kommissionen och har i en lagrådsremiss, som nu behandlas i lagrådet, föreslagit att en utökad vandelprövning försöksvis skall införas för restaurangidkare som serverar alkoholdrycker. I syfte att åstadkomma detta har regeringen föreslagit en komplettering av lämplighetskravet vid tillståndsprövningen för servering av alkoholdrycker enligt lagen om handel med drycker. I lagförslaget anges uttryckligen att vid prövningen särskild

hänsyn skall tas till lämpligheten med avseende på laglydnad och benägenhet att fullgöra skyldigheter mot det allmänna. Lämplighetskravet skall gälla även för redan meddelat tillstånd. En utvärdering kommer att ske av försöksverksamheten.

Mot bakgrund av vad jag nu har redovisat är det inte aktuellt att göra några ändringar i lagstiftningen av det slag som Gullan Lindblad frågar efter.

Anf. 2 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag tackar socialminister Sigurdson för svaret, som tyvärr gör mig ganska oroad. Statsrådet hänvisar nämligen i huvudsak till ett interpellationssvar den 19 mars 1984 och anser att förhållandena i stort sett är oförändrade. Ja, dess värre är de det. Sedan dess har åtminstone det hänt, att ytterligare ett tjugotal restaurangägare blivit offer för en som jag anser horribel lagstiftning, som rycker undan försörjningsmöjligheterna för dem på grund av misstänkt ekonomisk brottslighet. Jag hade faktiskt hoppats att socialministern skulle bli djupt upprörd över ett sådant sakernas tillstånd. De människor som råkar ut för denna lagstiftning och som vi nu diskuterar anser minsann att lagstiftningen har stora brister och ger stort utrymme för rättsosäkerhet och godtycke. De tycker också att det är skändligt att de skall bli utsatta för att man drar ifrån dem deras möjlighet att fortsätta en verksamhet där de har visat sig skötsamma, bara därför att det föreligger misstanke om brott inom ett helt annat verksamhetsområde.

Nu skall alltså lagstiftningen enligt socialministern ytterligare förvärras. Det oroar mig, och jag antar att det oroar alla restaurangägare i Sverige som har en seriös verksamhet att bedriva.

Jag fick heller inte några egentliga svar på mina frågor. Jag hade frågat: Var finns rättsäkerheten för mannen i det konkreta exempel jag hade angivit, när det kan gå till så här? Och var finns jämställdheten för hans fästmo, som riskerar att mista sitt serveringstillstånd därför att myndigheterna anser att det föreligger ett bulvanförhållande på grund av en samböende relation?

Mina frågor kvarstår, och jag vill gärna ha socialministerens synpunkter på de här två frågeställningarna. Det kan väl t. ex. inte vara rimligt att en kvinna i ndens år 1985 skall "åka dit" bara för att hennes man är misskötsam, om hon själv sköter verksamheten på ett tillfredsställande sätt? Men så går det till i dag.

Det aktuella fall som jag har redogjort för är tyvärr ett i en rad olika ärenden där lagstiftningen möjliggör denna fiskala inställning till restaurangnäringen, tjänstemannavärde och godtyckligt förfarande. En jurist här i Stockholm är för närvarande ombud för minst 20 restaurangägare som har hamnat i den situation jag har talat om här.

Jag kom själv i nära kontakt med den här lagstiftningen för några år sedan i ett ärende som gällde Stadshotellet i Karlskoga. Det föranledde mig då att skriva en motion i ärendet, och jag har sedan följt lagstiftningen med stort intresse. Skatteuskottet har faktiskt uttalat att "det kan ligga viss fara i att tillämpa en lagstiftning med ett rent alkoholpolitiskt syfte för att bekämpa ekonomisk misskötsamhet eller brottslighet enbart på den grunden att anmärkningarna av ekonomisk art skulle kunna medföra risker för alkoholpolitiska olägenheter".

När jag nu ställt den här interpellationen har jag fått en rad telefonsamtal och brev. Jag vill citera ett brev just från förutvarande äginnan till Stadshotellet i Karlskoga. Det levandegör hur en människa känner när hon blir offer för denna orimliga lagstiftning. Hon skriver:

"Själv har jag och min man blivit hårt drabbade av de luddiga regler som gäller - - -. Inkopplade jurister menade att 'som detta ärende behandlades fick det bara inte gå till', men ingen kunde hjälpa oss, då det råder ett fruktansvärt tjänstemannavälde i Sverige. Sluget på vår historia blev naturligtvis konkurs. Besvikna på svenska myndigheter, politiker och i stort sett allt här hemma sålde vi vårt och hem flyttade till Spanien. Vi har nu i två år bott och drivit en liten restaurang på Kanarieöarna - - -. Jag hoppas nu på en snar förbättring för oss vanliga medborgare som vill arbeta i och för Sverige - - -"

Men kvinnan hoppas tydligen förgäves på Sveriges regering.

Det lagförslag som vi nu har fått presenterat för oss kommer tydligen att handla om en vandelprövning genom en skärpning av 40 § i lagen om handel med drycker. Alternativet hade, såvitt jag förstår, varit ett system för näringsstillstånd enligt ekobrottskommissionens förslag, dvs. en utökad etableringskontroll för restaurangnäringen.

Båda förslagen är dåliga. Det är som att välja mellan pest och koler.

Jag nödgas konstatera att det sannerligen inte är alkoholpolitiska hänsyn som har legat till grund för propositionen. Inte heller har rättstryggheten fått vara ledstjärna, utan det är ekobrottskommissionen som fått vara ledande när det gäller regeringens ställningstagande. Jag hoppas att lagrådet har mycket att erinra mot den föreslagna lagstiftningen, som ger mycket av godtycke och rättstrygghet.

Jag antar att socialministern har klart för sig att Europakommissionen kommer att pröva ett liknande ärende som jag har redogjort för, och jag vill nu fråga socialministern - inte minst mot bakgrund av att svensk lagstiftning nu återigen skall stå under Europakommissionens kontroll - om hon inte skulle kunna tänka sig att ändra lagstiftningen så att vi ökar rättstryggheten i stället för att åstadkomma ytterligare rättsosäkerhet och godtycke.

Anf. 3 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Herr talman! Ja, jag vet att det i Europakommissionen för de mänskliga rättigheterna har tagits upp ett fall som gäller klagomål mot Sverige i fråga om återkallelse av serveringstillstånd.

Gullan Lindblad vet också lika väl som jag att jag inte kan gå in och diskutera det enskilda fallet som Gullan Lindblad tar upp. Återkallelsebeslutet har överklagats, och ärendet skall prövas i socialstyrelsen.

Jag tycker lika väl som Gullan Lindblad att det är viktigt att vi har rättstrygghet i det här landet - och det tycker jag att vi har. Men vi får inte heller glömma bort att ekonomisk misskötsamhet och ekonomisk brottslighet är ett stort problem, inte minst inom restaurangbranschen.

Jag vill än en gång påpeka att det är viktigt med rättssäkerhet och även säga att ingripanden som görs kan överprövas av socialstyrelsen.

Den utredning som arbetat med lagen om handel med drycker, alkoholhandelsutredningen, har föreslagit att besvären i stället skall gå till kammar-

rätten, med möjlighet att föra målen vidare till regeringsrätten. Betänkandet har just remissbehandlats, och vi håller på med propositionsskrivandet.

Jag menar att det på detta område är nödvändigt med en lagstiftning som är ganska hård. Den lagändring som Gullan Lindblad här diskuterar är av så sent datum som 1982.

Anf. 4 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag vill först säga att jag naturligtvis inte kräver att vi skall gå in på det enskilda ärendet som jag har redogjort för i min interpellation. Det har jag tagit upp som ett principfall.

Mina frågeställningar är fortfarande kvar. Tycker verkligen socialministern att nuvarande lagstiftning på detta område ger svenska medborgare rättssäkerhet?

Jag anser att det tyvärr är ekobrottskommissionen som alltför mycket har fått ligga bakom om inte den i dag gällande så åtminstone den föreslagna lagstiftningen. Jag kan återge vad ekobrottskommissionen bl. a. sade i sitt betänkande om näringsstillstånd, SOU 1984:8: Branschens i fråga - det gäller alltså restaurangnäringen - erbjuder genom sin verksamhetsstruktur goda möjligheter för den som vill fiffa att sätta sina planer i verket.

Jag tycker att det är ganska otroligt att man enligt svensk lag inom vissa näringar först måste bevisa sin oskuld för att inte betraktas som en presumtiv brottsling. Det är alltför mycket av detta tänkesätt som präglar denna lagstiftning, och jag hade hoppats att socialministern skulle vilja ändra på detta och få en förbättring till stånd.

De förslag inom alkohollagstiftningen som utredningen i övrigt har kommit fram till kommer att medföra vissa förbättringar. Det blir liksom mindre krångel och administration.

Jag är inte den som på något sätt förringar vare sig alkoholpolitiska strävanden eller ambitionen att beivra ekonomisk brottslighet. Jag försvaret naturligtvis inte misskötsamhet på något av dessa områden. Men jag anser att det borde vara självklart att man skiljer mellan - föråt mig, herr talman, - lort och pannkaka. I nuvarande lagstiftning blandar man samman två skilda lagkomplex. Jag kan straffas i en verksamhet - man slår undan grundvalarna för min fortsatta försörjning och möjlighet att betala eventuella reskostnader och annat - därför att jag är misskötsam inom ett helt annat område eller, vilket är det värsta, är *missänkt* för att vara misskötsam.

Drar vi ut konsekvenserna av en sådan lagstiftning, kan faktiskt åkeriägarren mista sitt körkort eller elektriskerna sin behörighet om de visar sig misskötsamma på ett helt annat område eller är misstänkta för ekonomisk brottslighet. Detta kan inte vara rimligt i svensk lag.

Jag hoppas fortfarande att socialministern tänker om och kommer med ett förslag som är klart och redigt och enligt vilket man blir straffad på det område där man gör sig skyldig till brottet och inte inom ett annat där man sköter sin verksamhet med, som det heter, ordning, nykterhet och trevnad.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på Interpellation 1985/86:33 om Raoul Wallenbergs öde

Anf. 5 Utrikesminister STEN ANDERSSON:

Herr talman! Per Stenmarck har frågat mig vilka initiativ jag är beredd att ta i syfte att bringa klarhet i Raoul Wallenbergs öde.

Det är i år 40 år sedan Raoul Wallenberg försvann. Han om någon visade vad som kan uträttas med outtröttligt och självpoffrande arbete. Minnet av hans gärning lever, i hans hemland och över hela världen.

Genom åren har olika svenska regeringar gjort enträgna försök att uppnå klarhet om Raoul Wallenberg öde. Raoul Wallenberg-dokumenten på utrikesdepartementet vittnar om regeringens ansträngningar. Det rör sig om 20 000 sidor arkivmaterial. En tredjedel har tillkommit sedan år 1979. Kortregistret innehåller namnen på ungefär 3 000 personer eller platser, som frankommit under efterforskningarna. Flertalet personer har intervjuats. Energiskt följer vi upp varje indicium, varje spår och varje ledtråd. Så snart övertygande nya omständigheter kommit till vår kännedom, har en framställning gjorts på hög nivå hos Sovjetunionens regering. Vi har inte heller försummat att med återkommande påminnelser hålla frågan vid liv. Under år 1985 har det exempelvis skett vid två olika tillfällen.

Vi har hittills varje gång blivit hänvisade till 1957 års svar, att Raoul Wallenberg skulle ha avlidit i sovjetisk fångenskap tio år tidigare. Inte minst i ljuset av senare vittnesmål är detta besked otillfredsställande. Men vi kommer inte att förtrotta. Jag har tidigare sagt, och jag upprepar det nu, att regeringen kommer att gripa varje lämpligt tillfälle att få klarhet i vad som hände med Raoul Wallenberg.

Anf. 6 PER STENMARCK (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka utrikesministern för svaret på min interpellation.

Raoul Wallenbergs öde har, allsedan han bortfördes från Budapest i januari 1945, intresserat väldigt många människor. På frågor har sedan andra världskrigets slut förblivit så gåtfulla som just denna.

Under årens lopp har givetvis många ansträngningar gjorts för att bringa klarhet i vad som verkligen hände. Inte bara Sverige har gjort efterforskningar. Även andra länder – kanske främst USA, där Wallenberg är hedersmedborgare sedan 1981 – har gjort stora ansträngningar.

Även i riksdagen har frågan debatterats vid åtskilliga tillfällen, senast för bara några veckor sedan.

Raoul Wallenberg gjorde med säkerhet en av andra världskrigets största individuella insatser. Han gjorde det inte som en traditionell krigshjälte, utan han gjorde det i mänsklighetens tjänst.

Exakt hur många människor som räddades genom hans försorg är naturligtvis svårt att uppskatta, men siffror uppemot 100 000 har nämnts. Ännu i dag kan många av dessa människor vittna om att de har Raoul Wallenberg att tacka för sina liv.

Det villar, herr talman, en sorts diskret skam över en rad av de svar på frågor rörande Raoul Wallenberg som olika utrikesministrar gett under årens lopp. Mellan raderna lyser frågorna igenom:

Har vi gjort allt som stått i vår makt?
Kunde vi ha gjort något ytterligare?

Har tillräckligt många enträgna frågor ställts vid tillräckligt många tillfällen?

Frågorna förblir obesvarade.

I skilda sammanhang har kritik framförts mot olika regeringars sätt att hantera frågan. Jag har inte för avsikt att nu ta upp denna polemik utan kommer att inrikta mig på dagens situation och på vad som kan göras nu.

I ett frågesvar i denna kammarer för bara några veckor sedan framhöll utrikesministern följande:

"På 40-årsdagen av hans försvinnande framhöll statsministern att regeringen, så länge ovissheten består, kommer att gripa varje lämpligt tillfälle att få visshet om hans öde."

Svaret i dag innehåller en likartad formulering.

Jag har givetvis ingen som helst anledning att betvivla äktheten i regeringens goda vilja. Men samtidigt som jag särskilt vill peka på utrikesministerns egna ord, som han upprepar i dag, nämligen "varje lämpligt tillfälle", vill jag ställa följande fråga till utrikesministern:

Har regeringen framfört någon vädjan till den amerikanske presidenten att ta upp frågan vid sitt möte med ledaren för Sovjetunionen om någon vecka eller ännar regeringen framföra en sådan vädjan?

I sitt svar den 24 oktober sade utrikesministern vidare:

"Det kan väl därför inte uteslutas att hans fall kommer upp också i framtida sovjetisk-amerikanska kontakter. Det är enbart Förenta staternas regering som avgör, om den vill ta upp frågan om vad som hände Raoul Wallenberg med Sovjetunionen."

Vad som sägs här uttrycker närmast en självklarhet. Givetvis avgör USA:s regering själv, vid varje tillfälle, vilka frågor den skall ta upp.

Men genom en förfrågan, eller en vädjan, från den svenska regeringen skulle vi visa att vi har intresse av att frågan tas upp.

Om frågan på det här viset aktualiserades, vore det inte första gången Sverige och USA agerar gemensamt i ärendet.

Vid Madridkonferensen gjordes ett svenskt inlägg mot bakgrund av att vittnen givit indikationer på att Raoul Wallenberg, trots att många år förflyutit efter försvinnandet, fortfarande kunde vara i livet.

Den svenska framsättningen fick stöd av USA, Storbritannien och Schweiz. I det amerikanska inlägget sägs bl. a.: "Det har nyligen förekommit uppgifter att han fortfarande kan vara i livet." I det engelska inlägget nämns likartade ord.

I ett brev av den 20 september i år framför Raoul Wallenberg-föreningen också en vädjan till den amerikanske presidenten att ta upp frågan vid sitt möte med Gorbatjov. En sådan vädjan skulle givetvis få ökad tyngd om regeringen ansluter sig till den.

Det gäller för den svenska regeringen att inte missa någon chans att få klarhet i Raoul Wallenbergs öde. Ju längre tiden går, desto viktigare blir detta. Vi tvingas acceptera det faktum att om Raoul Wallenberg fortfarande är i livet, så är han i dag en gammal man, som kanske tillbringat 40 år i Gulag. Reaktionen på det svenska inlägget vid Madridkonferensen visar att andra

länder inte är likgiltiga inför Raoul Wallenbergs öde. Just av det skälet kan det kanske vara av värde att Sverige visar sitt intresse genom att framföra en vädjan om att frågan tas upp om någon vecka.

Om regeringen inte har för avsikt att göra detta, tycker jag – med förlov sagt – att det är en något nonchalant inställning.

Anf. 7 KERSTIN EKMÄN (fp):

Herr talmän! Även om det lönar sig föga att beklaga att de svenska insatserna för att bringa klarhet i vad som hänt Raoul Wallenberg och för att få honom frigiven har varit för dåliga och verkningslösa, måste man en sådan här dag med upprördhet betona att de har varit det. Det intresse som finns runt om i världen för Raoul Wallenberg avtar inte – tvärtom får vi många bevis på att intresset ökar. Det är inte bara ett intresse hos de människor som har Raoul Wallenberg att tacka för sina liv, utan det är ett intresse och ett engagemang hos alla som hyllar och vördar vår store landsman.

Utrikesministerens svar här i dag är viktigt av två anledningar.

Den första anledningen är följande. Det förestående mötet mellan den nye Sovjetledaren och USA:s president är, som Per Stenmarck sade, av stor betydelse även för möjligheterna att få klarlagt Raoul Wallenbergs öde. President Reagan har lovat att göra sitt yttersta. Det löftet återfinns bl. a. i det tal som presidenten höll när Raoul Wallenberg utnämndes till amerikansk hedersmedborgare. Det är därför av yttersta vikt att frågan kommer upp på dagordningen i Genève. Hundtausentals människor från hela världen har vänt sig till presidenten med vädjan om att han skall ställa krav om Raoul Wallenbergs frigivande. Det finns säkert ledamöter av detta parlament som har vädjat. Folkpartiets partiledare har skrivit till presidenten. Raoul Wallenberg-föreningen och Raoul Wallenbergs anhöriga kan inte nog betona hur viktigt mötet i Genève är. Det är därför angeläget att få veta vilka ansträngningar Sveriges utrikesminister gör för att försöka få upp ärendet på dagordningen. Svaret innehöll ingenting om detta.

Den andra anledningen till att utrikesministerens svar är av särskilt intresse är att Sten Andersson är ny i ämbetet. Vi måste få klarhet om vå. nye utrikesminister helhjärtat stöder alla ansträngningar att få Raoul Wallenberg frigiven och att han helhjärtat kommer att ta initiativ i ärendet.

Precis som i svaret till Hadar Cars den 24 oktober sade Sven Andersson i dag att man kommer att gripa varje lägligt tillfälle att få klarhet. Det låter i mina öron ganska passivt. Vi vill ha ett bevis på ett större engagemang. Hadar Cars fick inget besked den 24 oktober om utrikesministern avser att försöka påverka så att frågan kommer upp i Genève. Därför hoppas vi få det svaret i dag, så att det står klart att vi gör vårt yttersta och att utrikesministern helhjärtat stöder det.

Anf. 8 Utrikesminister STEN ANDERSSON:

Herr talmän! Om man, Kerstin Ekman, förklarar att man är beredd att gripa varje lägligt tillfälle, och också gör det, kan det ju inte uppfattas som ett uttryck för passivitet – i varje fall inte med vanligt språkbruk.

Jag är beredd att göra allt i den här affären som tjänar saken, dvs. det som jag bedömer kan leda till att vi äntligen får klarhet i denna fråga. Vi har, som

jag sade i mitt första inlägg, tagit åtskilliga initiativ. Denna fråga togs upp – jag kan gärna säga det, eftersom det bara har sagts i allmänna ordalag i mitt svar – då det sovjetiska utrikesministeriets Skandinavienchef besökte Stockholm i februari. Frågan togs också upp vid kabinetsskretterarens samtal med Sovjetunionens förste vice utrikesminister Maltsev i augusti.

Man har vid flera tillfällen återkommit till frågan om vi är beredda att vädja till den amerikanska presidenten att han vid toppmötet – alltså vid mötet med Gorbatjov – skall ta upp den här frågan. Jag skulle vara beredd att göra en sådan framställning om jag trodde att det skulle tjäna saken. Men på den punkten är jag ytterligt tveksam. Jag skall inte här utveckla varför. Men var och en som är något intresserad av svensk utrikespolitik inser säkert att det inte är alldeles självklart att en sådan framställning skulle gagna Raoul Wallenbergs sak. Därför upprepar jag det jag sade i debatten med Hadar Cars: Det är enbart Förenata staternas regering som avgör om den skall ta upp fallet Raoul Wallenberg med Sovjetunionen. Vänd på steken och tänk efter ett tag! Då tror jag att det här står alldeles klart.

Jag vill gärna komplettera vad jag tidigare sade och således ännu en gång försöka att vi kontinuerligt granskar frågan om vad vi ytterligare kan göra för att få klarhet i Raoul Wallenbergs öde. Som en ytterligare ökning av ansträngningarna kommer en särskild utredningsman inom kort att stå till mitt förfogande, vars enda uppgift är att ur olika aspekter belysa hela ärendet. Vi har ju ett gigantiskt material att tillgå. Det behövs alltså en ordentlig genomlysning och analys för att man skall få en grund för vidare arbete. Utredningsmannen kommer bl. a. att ha i uppdrag att överväga vilka eventuella nya initiativ från svensk sida som kan tas och vilka former dessa initiativ i så fall bör få.

Anf. 9 PER STENMARCK (m):

Herr talmän! Låt mig först säga att jag tycker att den sista delen av utrikesministerens svar är utomordentligt positivt. Men jag hävdar också att så länge regeringen inte vädjar till USA om att man tar upp Raoul Wallenberg-frågan i sina samtal med Sovjets företrädare, lever inte utrikesministern upp till sina egna och till statsministerens ord om att – jag citerar ordagrant – "gripa varje lägligt tillfälle att få klarhet". Oavsett vad utrikesministern här säger är det en smula underligt att andra länder ofta har varit mera offensiva än Sverige i denna fråga, åtminstone under senare år. Sålunda krävde president Reagan på 40-årsdagen av Raoul Wallenbergs försvinnande en fullständig redogörelse från Sovjet om Raoul Wallenbergs öde. Det var i grunden mycket offensivare, jämfört med vad Olof Palme gjorde samma dag. Detta, tycker jag, är ytterligare ett tecken på att det förmodligen inte skulle vara alldeles utsiktslöst att rikta en vädjan till USA om att ta upp den här frågan vid samtalen om någon vecka.

I det brev som Raoul Wallenberg-föreningen skickade till den amerikanska presidenten för ungefär en månad sedan och som jag återopade i mitt huvudansförande nämns också ett par saker som förmodligen kan ha viss betydelse i sammanhanget.

Den ena är att det är första gången sedan Raoul Wallenbergs försvinnande som Sovjet har en ledare vars hela politiska karriär daterar sig till tiden efter

andra världskriget. Han kan rimligtvis inte ha något förflytet att dölja i denna fråga. Kanske skulle han nu kunna vara beredd till en sådan gest som så många människor så länge har hoppats på.

Den andra är att samme ledare gjort sig känd för att vilja göra ett gott intryck och för att vilja förbättra omvärldens syn på hans land. Att bringa klarhet om Raoul Wallenbergs ödeskulle kanske kunna vara en åtgärd i den riktningen. Jag vill med detta säga att det kan vara dags att nu göra nya försök att komma till samtal med Sovjet.

Låt mig få ställa ytterligare en fråga: Kan utrikesministern här ge en redogörelse för vilka ansträngningar som fortlopande görs för att bringa klarhet i Raoul Wallenbergs öde, direkt genom kontakter med Sovjet eller på något annat sätt?

Anf. 10 KERSTIN EKMAN (fp):

Herr talman! Det var ju, som Per Stenmarck säger, en del upplysningar som vi fick i utrikesministerns andra inlägg, och det var bra att vi fick dem.

Men jag vill ändå påstå att säger man att man inte skall lämna någonting ogjort, så måste man ta till vara denna möjlighet som nu finns att försöka påverka, så att frågan kommer upp på dagordningen i Genève. Det är, säger de som har sysslat med den här frågan länge i Raoul Wallenberg-föreningen och som verkligen har satt sig in i den otroliga mängd papper som finns, ett av de verkligt stora tillfällena att kunna få frågan diskuterad. Vi vet att Amerikas president har en vilja att ta upp det här ämnet. Då skall Sveriges regering göra vad den kan för att bevara frågan och få upp den på dagordningen. Då har man gjort allt vad man kan göra – och sedan får man fortsätta, om inte det ger resultat.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Föredrags och hänvisades

Proposition

1985/86:59 till socialförsäkringsutskottet

5 § Anmälades och bordlades

Propositionerna

1985/86:39 Upphävande av fyra lagar på det statliga arbetsgivarområdet

1985/86:60 Ändring i lagen (1977:975) med tilläxa, m. m.

1985/86:63 Ändrade grunder för bestämmande av den statliga bostadslåneräntan

6 § Anmälades och bordlades

Motionerna

1985/86:100 av *Lars Tobisson m.fl.*

1985/86:101 av *Biörn Molin m.fl.*

1985/86:102 av *Sig Josefson m.fl.*

Förlängd tillämpning av allmänna prisregleringslagen (1956:236) (prop. 1985/86:21)

7 § Meddelande om interpellationer

Meddelades att följande interpellationer framsätts

den 12 november

1985/86:43 av *Hans Rosengren (s)* till justitieministern om godmansförordnande i stället för omyndigförklaring:

Att bli omyndigförklarad är något av det mest ingripande som kan hända en människa. Vi som inte själva upplevt det kan nog aldrig förstå hur det måste kännas att bli omyndigförklarad; vilken förmedling det måste vara att bli helt utlämnad till andras godtycke, att inte få bestämma över sitt eget liv. Jag frågar mig: Vad kan det i dag finnas för skäl att omyndigförklara en människa?

Föresättningarna för omyndigförklaring är enligt föräldrabalken:

att man på grund av psykisk sjukdom e. d. inte kan vårda sig själv eller sin egendom på ett tillfredsställande sätt och
att det inte är tillräckligt att god man förordnas eller att den nödvändiga hjälpen ordnas på ett mindre ingripande sätt.

Med det sociala skyddsnät vi har i dag och med de omvårdnadsresurser samhället kan mobilisera borde det aldrig bli nödvändigt med ett så oerhört ingrepp i en människas liv som en omyndigförklaring innebär. I stället borde det räcka med möjligheten att förordna god man.

De krav som i dag ställs på förmyndare och gode män är att de skall vara rättträdiga, erfarna och i övrigt lämpliga män eller kvinnor. Tyvärr finns inga garantier för hur en förmyndare eller en god man uppträder mot sin myndling. Lagen är till för att hjälpa människor med problem till ett drägligt liv. Men det finns alltför många exempel på hur lagen i stället blivit en "lidandets lag" för människor, som satts på undantag och sedan glömts bort.

Som exempel kan nämnas att överförmyndaren i Torsby kommun i norra Värmland i domstolsprocesser har fått omyndigförklaringen upphävd för 54 personer i sin kommun. Många av dessa hade då varit omyndigförklarade i mer än 20 år. I ett fall hade personen i fråga varit omyndigförklarad i 45 år. Av dessa 45 år hade han varit inspärriad på mentalsjukhus i 22 år.

Det finns alltså på olika institutioner, men också undantagna ute i samhället, omyndigförklarade människor, som helt enkelt glömts bort. Det finns också alltför många exempel på hur förmynderskapet för dessa människor missköts eller rent av missbrukats.

Det finns alltså skäl att utvidga godmansinstitutet, så att det i fortsättningen omfattar också sådana personer som för närvarande kan bli omyndigförklarade. Därigenom garanteras deras rättigheter som människor, samtidigt som de erbjuds det stöd och den hjälp som krävs.

Samtidigt måste vi se till att alla de bortglömda människor som redan nu är omyndigförklarade befrias. Vi måste skapa garantier för att en omprövning om omyndigförklaringarna verkligen sker i enlighet med lagen.

Riksförbundet för social och mental hälsa (RSMH) har uppvaktat

Min fråga är: Avser statsrådet vidta åtgärder i syfte att göra samhällets barnillsyn så flexibel att alla kategorier småbarnsföräldrar kommer att kunna utnyttja omsorgen i samma utsträckning?

den 12 november

1985/86:181 av *Alf Svensson* (c) till utbildningsministern om s. k. frizor er inom högskolan:

Under juli månad publicerades i Svenska Dagbladet en artikel skriven av förra utbildningsministern, Lena Hjelm-Wallén, under rubriken "Inför frizoner på högskolorna och universiteten". Statsrådet Hjelm-Wallén sände också ett cirkulärbrev till högskolornas styrelser i vilket hon inbjöd rektorer och högskolestyrelser till ett "konstruktivt tänkande kring möjligheterna att genomföra försöksverksamhet med frizoner inom högskolans regelkomplex".

Det torde vara möjligt att på en del högskoleorter, om rätten till s. k. frizoner erbjuds, att exempelvis få till stånd omfattande samarbete mellan landstingskommunal och statlig högskola, trots att dessa har skilda avtalsområden.

Ämnar utbildningsministern fullfölja sin företrädarens intentioner att införa s. k. frizoner på högskolans område?

1985/86:182 av *Karin Ahrlund* (fp) till justitieministern om rätten till insyn i offentlig verksamhet:

Nyligen har avslöjats att rikspolisstyrelsen har ett hemligt aktiebolag i vilken polisen har "gömt" ett antal bilar vilka polisen använder i sina spaningar i kampen mot grovre brottslighet.

Polisen är en myndighet i vilken det enligt tryckfrihetsförordningen finns rätt till insyn och parlamentarisk kontroll. Detta är inte fallet med aktiebolag. Någon insyn i polisens hemliga bolag går det därför inte att få.

Är justitieministern beredd att se över de bestämmelser som reglerar myndigheternas verksamhet så att den insyn som tryckfrihetsförordningen medger kan garanteras?

1985/86:183 av *Bertil Måbrink* (vpk) till försvarsministern om upprustning av vissa bristfälliga dammanläggningar:

Länssstyrelsen i Gävleborgs län har nyligen gjort en inventering av ett antal dammanläggningar i länets år och sjöar och därvid funnit att tolv dammanläggningar är i mycket dåligt skick. Om inte upprustning sker av dessa, kan det få allvariga följder när vårfloden kommer.

Samtidigt redovisar länssstyrelsen ett fall där man i sex år försökt få ägaren till en ytterst dålig dammanläggning att vidta absolut nödvändig reparation, men utan framgång.

Om lika lång tid skall ågå för att reparera nämnda tolv dammanläggningar innebär detta att en verklig katastrof kan ske vid kommande vårflo.

Vilka åtgärder avser försvarsministern vidtaga för att bristfälliga dammanläggningar åtgärdas utan dröjsmål?

1985/86:184 av *Karl-Erik Persson* (vpk) till kommunikationsministern om återupptagande av persontrafiken på järnvägssträckan Ståldalen-Kil:

Är kommunikationsministern beredd att medverka till att persontrafiken på bansträckan Ståldalen-Kil återupptas?

1985/86:185 av *Karl-Gösta Svensson* (m) till socialministern om förbud mot att avlägsna kroppsdelar från avlidna personer:

Enligt ett reportage i Svenska Dagbladet lördagen den 9 november 1985 har man upplyst om att obduktions-tekniker tjänar extrapengar genom att för läkemedels-industrins räkning ta ut hypofysen på avlidna personer. Av reportaget framgår vidare att olika kroppsdelar borttages från avlidna personer, utan att den avlidne eller anhöriga givits sitt tillstånd.

Det är enligt min uppfattning mycket stötande att från den avlidnes kropp kan avlägsnas olika kropps-delar, utan att sådant tillstånd har inhämtats. Med anledning härav vill jag ställa följande fråga till socialministern:

Vilka åtgärder är statsrådet beredd att vidta för att förhindra borttagande av kroppsdelar utan tillstånd från den avlidne eller dennes anhöriga?

1985/86:186 av *Ingvar Karlsson* i Bengtfors (c) till kommunikationsministern om den tekniska provningen och kontrollen av teleapparater:

Televerket har i dag myndighetsuppdrag där verket provar och godkänner konkurrenters material. Denna ordning har kritiserats. Frågan utreds för närvarande, och förslag skall läggas senast den 1 juli 1987. Någon förändring av nuvarande ordning kan därför inte förväntas förrän tidigast 1988. Redan nu iorde man ta ställning till om inte televerkets myndighetsutövning på området skall avbrytas. Ett operativt alternativ är att utöka befogenheterna för Svenska Elektriska Materielkontrollanstalten AB (SEMKO).

Med anledning härav vill jag ställa följande fråga till kommunikationsministern:

Delar regeringen uppfattningen att SEMKO bör överta den tekniska provningen och kontrollen av teleapparater från televerket?

1985/86:187 av *Gullan Lindblad* (m) till socialministern om ändrade regler för arbetsgivares ansvar för arbets-tagares skatter och avgifter:

En numera riksbeskant småföretagare håller på att bli sat i på bar backe på grund av svensk skatte- och socialförsäkringslagstiftning. Fallet visar på ett skrämmande sätt hur den lilla människan har kommit i kläm genom en, för henne, obegriplig lagstiftning, som sätter statens rätt att ta ut skatter och avgifter före den enskildes rättstrygghet.

Nu krävs personen i fråga av riks-försäkringsverket på 311 000 kr. i arbetsgivaravgifter utöver de 281 000 kr. han avkrävs i preliminärskatt för en under-leverantör, som ej betalt sina skatter och avgifter.

Lagsiffringen i detta ärende har varit föremål för ett flertal debatter och motioner här i riksdagen. När motioner i ärendet nyigen behandlades i social-försäkringsutskottet hänvisade man till socialavgiftsutredningens betänkande som remissbehandlats och för närvarande bereds i regeringskansliet.

Min fråga till socialministern är:

Avser regeringen att lämna ett förslag till riks-dagen i denna fråga och när kan i så fall förslaget förväntas?

1985/86:188 av *Lars Hjertén* (m) till justitieministern om ändrade regler för sökning inom folkbokföringen:

I statliga register och datasystem har mannen en särställning på ett sätt som inte står i överensstämmelse med vår uppfattning om jämställdhet mellan kvinnor och män.

I riksskatteverkets anvisningar för folkbokföringen sägs t. ex. att en ogift mor alltid skall vara sök-person när det gäller samhörigheten med sina omvårdade barn. Detta gäller även om hon lever tillsammans med barnens far. Ingår hon äktenskap med en man som inte är far till hennes barn bli däremot denne man sök-person och den som står för samhörigheten med hustruns barn. Liknande exempel finns inom andra områden.

Vilka initiativ är statsrådet beredd att ta för att ändra på dessa missförhållanden?

1985/86:189 av *Bertil Danielsson* (m) till finansministern om befrielse för sparbanken från vinstdelningsskatt:

En av löntagarfondernas negativa effekter är att den motverkar önskvärda och nödvändiga fusioner mellan sparbanker. Vid en fusion måste vissa reserv-fonder upplösas, vilka då beskattas enligt vinst-delningsskatten. Sparbanken i Kalmar står i begrepp att gå samman med Sparbanken Kronan, och för den förnämnda banken innebär ett upplösande av deras värderegleringskonton en vinstdelningsskatt på 15 milj. kr. Fusionen fullföljs inte så länge kravet på denna skatt finns kvar. Andra banker befinner sig i liknande situationer.

Jag vill därför ställa följande fråga till finans-ministern:

Avser finansministern att medge dispens från vinstdelningsskatt till löntagarfonder för fusionerande sparbanker, eller om detta ej medges, vid vilken tid-punkt kan en lagändring i syfte att befria fusioner-ande sparbanker från vinstdelningsskatt genomföras?

9 § Kammarén åtskildes kl. 15.37.

Svar på interpellationer

1985/86:29 av *Gullan Lindblad* (m) om villkoren för tillstånd att servera alkoholhaltiga drycker

1-4

1985/86:33 av *Per Stenmarck* (m) om *Raoul Wallenbergs* öde

5-10

Meddelande om interpellationer

1985/86:43 av *Hans Rosengren* (s) om godmansförordnande i stället för omyndigförklaring

1985/86:44 av *Barbro Sandberg* (fp) om möjlighet för mindre företag att anställa handikappade

1985/86:45 av *Hans Göran Franck* (s) om den politiska utvecklingen i Turkiet

Meddelande om frågor

1985/86:177 av *Börje Stensson* (fp) om ny lagstiftning om medicinsk säkerhet

1985/86:178 av *Börje Stensson* (fp) om centrala krav på medicinsk utrustning

1985/86:179 av *Oswald Söderqvist* (vpk) om användningen av svenska vapen m. m. inom Irans krigsmakt

1985/86:180 av *Ingegerd Anderlund* (s) om samhällets barn-tillsyn

1985/86:181 av *Alf Svensson* (c) om s. k. frizoner inom hög-skolan

1985/86:182 av *Karin Ahrlund* (fp) om rätten till insyn i offentlig verksamhet

1985/86:183 av *Bertil Måbäck* (vpk) om upprustning av vissa bristfälliga dammanläggningar

1985/86:184 av *Karl-Erik Persson* (vpk) om återupptagande av persontrafiken på järnvägssträckan Ståldalen-Kil

1985/86:185 av *Karl-Gösta Svensson* (m) om förbud mot att avlägsna kroppsdelar från avlidna personer

1985/86:186 av *Ingvar Karlsson* i Bengtsfors (c) om den tekniska provningen och kontrollen av teleapparater

1985/86:187 av *Gullan Lindblad* (m) om ändrade regler för arbetsgivares ansvar för arbetstagares skatter och avgifter

1985/86:188 av *Lars Hjertén* (m) om ändrade regler för sökning inom folkbokföringen

1985/86:189 av *Bertil Danielsson* (m) om befrielse för sparbanken från vinstdelningsskatt

Anf. nr

Nr 25
Tisdagen den
12 november 1985

Förteckning över talare
(Siffrorna avser anförandenas nummer)
Andersson, Sten, utrikesminister 5, 8
Ekman, Kerstin (fp) 7, 10
Lindblad, Gullan (m) 2, 4
Sigurdson, Gertrud, socialminister 1, 3
Stenmarck, Per (m) 6, 9

SNABBPROTOKOLL FRÅN RIKSDAGSDEBATTERNA

Utgivare: Riksdagens förvaltningskontor
Prenumeration sker hos Riksdagens förvaltningskontor,
100 12 Stockholm, postgäto 1042-1.
Pris 200,- inkl. mervärdeskatt
(oktober 1985 till maj 1986)
gottab Stockholm 1985 83535

politiska fångar och arresterade måste genomföras. De av regeringen åberopade restriktionerna i konstitutionen kan inte med en generös och liberal tolkning utgöra hinder därför om den politiska viljan finns.

Konstitutionen liksom en rad speciallagar medför så många restriktioner i grundläggande fri- och rättigheter att det förhindrar utvecklingen mot en fullständig parlamentarisk demokrati med respekt för de mänskliga rättigheterna. Det gäller bl. a. beträffande restriktionerna för tidigare politiker som förre premiärministern Bülent Ecevit och Süleiman Demirel. De måste få rätt att inte bara uttala sig fritt utan även kandidera vid val till parlamentet.

Konstitutionen och lagen om politiska partier behöver demokratiseras. Någon förändring till det bättre har inte skett i den starkt antifackliga lagstiftningen. Det fordras garantier för fri facklig verksamhet. Samarbete mellan den fackliga rörelsen och politiska partier, som är förbjudet, måste tillåtas. Över huvud taget måste organisations-, mötes- och demonstrationsfriheten säkras både i lag och i tillämpning. Paragraferna 141 och 142 i strafflagen är inte acceptabla ur demokratisk synpunkt, då de öppnar vägen för politiska och antifackliga rättegångar.

Sverige och ytterligare fyra länder anmälde i juni 1982 Turkiet till Europarådets MR-kommission för brott mot artiklar i Europakonventionen om mänskliga rättigheter, nämligen artikel 3 (förbud mot tortyr), artikel 5 (rätt till frihet och säkerhet), artikel 6 (rätt till korrekt rättegång), artikel 9 (rätt till tankefrihet, samvettsfrihet och religionsfrihet), artikel 10 (rätt till yttrandefrihet) och artikel 11 (rätt till församlings- och mötesfrihet).

Kommissionen beslöt den 6 december 1983 att ta upp framskjutningarna till behandling i sak. Förhandlingar har förekommit med den turkiska regeringen för att nå en överenskommet beträffande åtgärder mot tortyr, hävarande av det militära undantagsståndet och en amnesti för politiska fångar.

Europarådets parlamentariska församling har i år krävt att Turkiet skall påskynda det nödvändiga fulla genomförandet av politisk pluralism och mänskliga rättigheter. Behandlingen av förslaget att Turkiet skulle få återinträda som ordförande i Europarådets ministerkommitté har uppskjutits till nästa år.

Europeiska parlamentet (EG) beslutade i oktober att fortsätta att frys sina relationer till Turkiet, vilket bl. a. har haft betydelse för kreditgivningen till landet.

Uppgifter och iakttagelser som framförts i denna interpellation grundar sig bl. a. på ett studiebesök som jag gjorde i Turkiet den 27 oktober–den 2 november 1985.

Med anledning av det anförda vill jag till utrikesministern ställa följande frågor:

1. Hur bedömer utrikesministern utvecklingen i Turkiet?
2. Vilka åtgärder avser regeringen att vidta för att den demokratiska utvecklingen skall påskyndas och för att de mänskliga rättigheterna skall respekteras i Turkiet?

8 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställs

den 11 november

1985/86:177 av *Börje Stensson* (fp) till socialministern om ny lagstiftning om medicinteknisk säkerhet:

Sjukhusdirektören i Linköping har i skrivelse till socialstyrelsen påtalat behovet av ny lagstiftning om medicinteknisk säkerhet och att socialstyrelsens roll och ansvar i sammanhanget bör utredas.

Är statsrådet Sigurdson beredd tillsätta utredningen eller ge tilläggsdirektiv till redan tillsatt utredning som behandlar frågor av liknande art?

1985/86:178 av *Börje Stensson* (fp) till socialministern om centrala krav på medicinsk utrustning:

På medicinsk apparatur ställs höga krav, som är till för att skydda personalen. För patienternas skydd finns få bindande krav på sjukhusutrustning. Nu kräver experter vid regionsjukhuset, tekniska högskolan och försvarets forskningsanstalt i Linköping att centrala krav ställs på medicinsk utrustning.

Vilka åtgärder är socialministern beredd vidta med anledning av påtalade förhållanden?

1985/86:179 av *Oswald Söderqvist* (vpk) till statsrådet Mats Hellström om användningen av svenska vapen m. m. inom Irans krigsmakt:

Vilken kännedom har regeringen om användningen av svenska vapen och svensk ammunition, svenska sprängämnen och svensk materiel i övrigt inom Irans krigsmakt?

1985/86:180 av *Ingegerd Anderlund* (s) till statsrådet Bengt Lindqvist om samhällets barn tillsyn:

Samhällets barn tillsyn är inte lika tillgänglig för alla förvärvsarbetsande småbarnsföräldrar. Flera undersökningar visar att LO-kollektivets skriftsarbete och de som arbetar på obehövligt arbetstid i mycket mindre utsträckning än TCO- eller SACO/SR-medlemmar kan utnyttja denna samhällsservice. För många LO-medlemmar stämmer alltså arbetstiden och barnomsorgens öppethållandestider inte överens. Det rör sig inte alltid om nattarbete. För t. ex. affärsanställda och viss vårdpersonal skulle det räcka om daghemmet håller öppet litet längre på kvällarna samt under helgerna.

Samhällets strävan att äldre och handikappade i framtiden skall kunna få sin omsorg hemma i stället för på institution kräver också att frågan om flexibel barnomsorg löses parallellt med utbyggnaden av den sociala hemhjälpen och hemsjukvården.

justitieministern i denna fråga och krävt att omyndigförklaring avskaffas och ersätts helt av ett utvidgat godmaninstitut.

De regler som gäller om bl. a. omyndigförklaring och ussende av god man utvärderas för närvarande av förmynderskapsutredningen (Ju 1984:07).

Utredningens direktiv anger emellertid inte uttryckligen att omyndigförklaringarna bör avskaffas.

Jag vill därför fråga justitieministern:

Är justitieministern beredd att vidta snara åtgärder för att rätta till de missförhållanden jag beskrivit och tillmötesgå kravet om att omyndigförklaringarna undanröjs och ersätts med ett utvidgat godmansinstitut.

1985/86:44 av *Barbro Sandberg* (fp) till socialministern om möjlighet för mindre företag att anställa handikappade:

Företagarförbundet har kontaktat Samhällsföretag för att se om möjlighet föreligger att bereda handikappade arbete i mindre företag på samma villkor som bedrivs i inbyggda verkstäder.

I riktlinjerna för den försöksverksamhet som pågår sägs bl. a. att arbetsuppgifterna skall ha sådan omfattning att en grupp av arbetshandikappade (minst fem) kan ges meningsfullt arbete.

Nu erbjuder sig de mindre företagen att anställa arbetshandikappade men stoppas uppenbarligen av de riktlinjer som angivits.

Många handikappade skulle säkert må bra av att få vara "ensamma" bland friska arbetskamrater. Mindre företag har ofta större möjligheter till mer personliga kontakter mellan såväl företagsledning och anställda som mellan arbetskamrater.

Är statsrådet beredd att ändra riktlinjerna för försöksverksamheten så att även mindre företag får möjlighet att anställa handikappade efter samma modell som inbyggda verkstäder även om de endast kan ta emot en eller ett par personer?

1985/86:45 av *Hans Göran Franck* (s) till utrikesministern om den politiska utvecklingen i Turkiet:

Den allt starkare oppositionen i Turkiet samt den internationella opinionen och trycket från bl. a. Europarådet och EG har lett till att vissa begränsade demokratiska framsteg gjorts i Turkiet under senare tid. Den parlamentariska debatten i landet har blivit livigare och aktiviteten från oppositionen i och utanför parlamentet spelar en allt större roll, vilket återverkar på det politiska klimatet i landet.

Turkiets medlemskap i Europarådet och godkännandet av Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna ställer bestämda krav på landet. Med hänsyn därtill är emellertid de framsteg som gjorts långt ifrån tillräckliga. Det är inte godtagbart att det inom Europarådets ram finns en dubbelstandard i fråga om kraven på en parlamentarisk demokrati och de mänskliga rättigheterna.

Visserligen skall Turkiet fr. o. m. den 19 november häva det militära undantagsställståndet i 8 provinser och ersätta det med civila undantagslagar. I

16 provinser kommer civilt undantagsställstånd att gälla, däribland de fem stora städerna Ankara, Istanbul, Izmir, Adana och Bursa. Men i provinser i östra och sydöstra delarna av Turkiet skall det militära undantagsställståndet kvarstå. 42 provinser blir utan undantagsställstånd.

Det har inte framkommit tillräckliga och godtagbara skäl för att vidmakthålla vare sig det civila eller det militära undantagsställståndet. Undantagslagarna måste hävas i hela landet. De löser inte problemen utan förvärrar rådande motsättningar och motverkar en demokratisk utveckling i landet.

Mer än 400 personer har dömts till döden efter det militära maktovertagandet den 12 september 1980. Sedan premiärminister Turgut Özal bildade regering 1983 har det turkiska parlamentet godkänt verkställighet av två utdömda dödsstraff. Dessa verkställdes i oktober 1984. Ett stort antal dödsdömda avvaktar parlamentets ställningstagande. Vissa enskilda dödsdömda har väntat på ett beslut om verkställighet under mycket lång tid, upp till fem år. Det är ytterst angeläget att ett snabbt avgörande äger rum och att verkställigheten av dödsdomar helt upphör. Nya dödsdomar fördjupar krisen i landet och motverkar möjligheterna att läka sårerna inom befolkningen.

Enligt officiella uppgifter har sedan den 12 september 1980 fram till november 1984 förekommit 917 anmälningar om tortyr i landet. 102 torterare har dömts till straff av domstol. Ytterligare ett antal fall har ännu inte avgjorts av domstol. De flesta anmälningar har dock inte föranlett vare sig undersökning eller åtal.

Ett utbrett bruk av tortyr förekommer fortfarande. Endast en liten del av tortyrfallen blir föremål för anmälningar till myndigheterna. Det finns stor rädsla för att göra angivelser om tortyr. De åtgärder som vidtagits mot tortyren är helt otillräckliga. Försvarsadvokaterna tillåts inte biträda sina klienter i samband med polisförhör, då tortyr och brutal behandling är mest förekommande. En försvarare kan heller inte tala i enrum med sin klient.

De politiska massrättegångarna mot exempelvis medlemmar i den fackliga landsorganisationen DISK, i Turkiska fredsförbundet och mot de 59 intellektuella är oförenliga med demokratiskt rättsliga krav på korrekt rättegång och respekt för grundläggande fri- och rättigheter. Handläggningen har dessutom tagit osedvanligt lång tid. Presidenten och andra ledande företrädare för regimen har i strid med rättsliga principer föregripit de rättsliga avgörandena i målen genom att på förhand uttala sig om de åtalades skuld. Åtalen grunder sig på politiska aktiviteter som är tillåtna i alla västeuropeiska länder. Rättegångarna måste avslutas utan vidare dröjsmål. Åtalen bör nedläggas och de fallande domarna upphävas.

Från den 12 september 1980 till september 1985 blev 58 627 personer arresterade enligt de militära undantagslagarna. Av dessa har 43 037 personer dömts av militärdomstolar. Fortfarande avjånar 10 742 personer fängelsestraff för domar avkunnade av militärdomstolar. 5 606 personer var arresterade och satta i militära häkten den 1 september 1985. Dessa uppgifter är lämnade av den turkiska parlamentariska fängelsekommissionen. Till detta kommer att minst lika många berövats sin frihet genom de civila undantagslagarna.

En allmän amnesti inte bara för samvetsfångar utan även för andra

[REDACTED]

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
E3

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABE

POLCH

POL 1

POL 2

AMB NYSTROEM

ATGARD:

[REDACTED]

(POL)

INKOM UD [REDACTED]

AMBASSADEN WASHINGTON

1985-11-19

UD STOCKHOLM

[REDACTED] FOER AMBASSADOER NYSTROEM OCH
CHEFEN POL 1

aaS

MYCKET BRAADSKANDE

RE HBR WACHTMEISTER-SCHORI 1985-10-30

SAUF AVIS CONTRAIRE AVSER JAG VID SAMMANTRAEFFANDE IDAG MED
RACHEL HASKPEL (PRESIDENT, THE RAOUL WALLENBERG COMMITTEE OF THE
UNITED STATES) ORIENTERA HENNE OM DET BESKED MARK PALMER LAEMNADE
OSS DEN 30 OKTOBER. SOM BEKANT HAR KABINETSEKRETERAREN UNDERRAETTAT
HASKPEL OM VAAR FRAMSTAELLNING TILL STATE I AERENDET.

HJERTONSSON

AMBASSADEN WASHINGTON [REDACTED]

Malmö 1985-11-21

Utrikes departementet

Gustav Adolfs Torg 1

Pa Box 16121

103 23 Stockholm

Press- och informationsenheten

325/007 ✓

22 NOV 1985

Pol/Kr. S.

Julin/ee

85-12-05

breve tit.

Ex. at 85-12-05/ee

P 12 | E u

Press- och informationsenheten

Vi är två tjejer som gör ett

- grupparbete om Raoul Wallenberg. Vi väste
- i tidning att en från Utrikesdepartementet skulle arbeta endast med Wallenberg-affären och skulle vara tacksamma för svar på följande frågor.
- Tror ni att Wallenberg fortfarande är vid liv?
- Varför har vi i Sverige inget minnemärke över honom (inte ens ett frimärke)?
- Varför har inte den här person på UD tillsatts tidigare?
- Varför nämnlighålls handlingarna om Raoul?
- Andra diplomater byttes eller köptes fria

varför gjorde inte Sverige detta ~~för~~ honom?
Varför gick inte Sverige till hårdare angrepp
för att få visshet? Är det inte för sent
nu?

Frankerat svarskuvett bifogas

Lena Jönsson
Serenadgatan 39 II
214 73 Malmö

ZCZC

Pol II/Deps M Wernstedt/851127

Ex t: Wernstedt Pol II

Rosenberg Pol II

=LIST, URGENT

exp 851128/ME

UD/POL II

UD/PRESS

+

AMBASSADE ATHEN 1985-11-25

UD STOCKHOLM

P 2 Eu¹

(Pol) (ER)

510. FOER POL II OCH PRESSBYRAAN, JOBAEUS ANG. WALLENBERGFILMEN.

P R I M O. FOELJANDE AP-ARTIKEL, BYGGD PAA TELEFONINTERVJU MED MARLING, FANNS 23/11 INFOERD I ENGELSKSPRAAKIGA DAGSTIDNINGARNA ATHENS STAR OCH ATHENS NEWS OCH HAR DAEREFTER CITERATS I GREKISKA PRESSEN ;

CIT

GREEK TV VERSION 'DISSATISFIES' SWEDES

THE SWEDISH EMBASSY IN ATHENS HAS EXPRESSED ITS 'DISSATISFACTION' TO THE GOVERNMENT OVER A CENSORED VERSION OF A DOCUMENTARY ON THE LIFE OF MISSING SWEDISH DIPLOMAT RAOUL WALLENBERG SHOWN ON STATE TELEVISION.

SWEDISH CHARGE D'AFFAIRES MATS MARLING SAID YESTERDAY THE AMERICAN PORCUCED FILM SCREENED EARLIER THIS MONTH 'DIFFERS CONSIDERABLY FROM THE ORIGINAL VERSION'.

THE FILM SHOWN ON ERT-2 IN TWO PARTS, OMITTED SCENES WHICH VIEWERS AND THE OPPOSITION ATHENS PRESS SAID WAS CRITICAL OF THE SOVIET UNION.

MARLING SAID THE EMBASSY HAS ASKED GREEK AUTHORITIES TO EXPLAIN 'WHY SUCH A DISTORTED VIEW OF THE ORIGINAL VERSION WAS SHOWN'. HE ADDED : 'THE EMBASSY WAS RECEIVED MANY, MANY CALLS FROM VIEWERS WHO ARE CONFUSED'.

WALLENBERG DIPLOMAT IN THE SWEDISH EMBASSY IN BUDAPEST DURING THE NAZI OCCUPATION OF HUNGARY, WAS CREDITED WITH SAVING 100,000 JEWS BY MAKING THEM SWEDISH CITIZENS. WHEN RUSSIAN TROOPS ENTERED BUDAPEST IN THE CLOSING DAYS OF WORLD WAR II, WALLENBERG WAS ARRESTED AND SENT TO THE SOVIET UNION WHERE SOVIET OFFICIALS CLAIM HE ALLEGEDLY DIED IN 1947. BUT SWEDEN HAS SAID THAT WITNESSES HAVE TESTIFIED THAT WALLENBERG WAS SEEN ALIVE IN THE SOVIET UNION AFTER HIS REPORTED DEATH.

Ø

MARLING TOLD THE ASSOCIATED PRESS BY TELEPHONE THAT THE WALLENBERG MYSTERY "REMAINS AN IMPORTANT PART OF SWEDISH FOREIGN POLICY".

WHEN THE QUESTION WAS RAISED WITH GREEK OFFICIALS, MARLING SAID THAT FORMER UNDERSECRETARY OF PRESS AND INFORMATION KOSTAS LALIOUAS CLAIMED THERE HAS BEEN "CENSORSHIP", BUT HE PROMISED THAT THE "ORIGINAL VERSION" WOULD BE SHOWN AT A FUTURE DATE.

THE CENSORED DOCUMENTARY AFFAIR THREATENS TO STRAIN RELATIONS BETWEEN THE TWO RULING SOCIALIST PARTIES OF SWEDEN AND GREECE.

MARLING COULD NOT IMMEDIATELY RECALL EXACTLY WHAT PARTS OF THE DOCUMENTARY WERE OMITTED BUT HE SAID THE ORIGINAL VERSION WE HAVE AT THE EMBASSY AND THE ONE SHOWN ON GREEK TV "HAVE BEEN COMPARED AND THE VERSIONS DIFFER".

TV WATCHERS WHO HAVE SEEN THE ORIGINAL VERSION ON VIDEO CASSETTES REPORTED THAT MOST OF THE SCENES SHOWING THE RUSSIANS IN AN UNFAVORABLE LIGHT WERE CENSORED, SUCH AS WALLENBERG SURROUNDED BY RUSSIAN SOLDIERS POINTING RIFLES AT HIM ON A STREET IN BUDAPEST.

THE OPPOSITION DAILIES WHICH PUBLISHED CONTACT PRINTS OF THE CENSORED SCENES POINTED OUT THAT EVEN PARTS WHERE THE MISSING DIPLOMAT'S MOTHER SAYS THE RUSSIANS FAILED TO GIVE HER ANY INFORMATION ON HER SON "WHEREABOUTS WERE DROPPED.

SLUTCIT

SID. 3

S E C U N D O. FOER ORDNINGENS SKULL SKALL TILLÄGGAS ATT
INGA UTTALANDEIN FRAAN VAAR SIDA GJORTS OM ATT HANTERINGEN
AV TV-FILMEN ''DISSATISFIES'' SVERIGE OCH ELLER ATT DEN
SKULLE UTGOERA EN MOEJLIG BELASTNING FOER RELATIONERNA
MELLAN DE SVENSKA OCH GREKISKA REGERINGSPARTIERNA.

COLLIANDER

AMBASSADEN ATHEN KL 1241
NNNN

SVERIGES AMBASSAD
SINGAPORE

1985-11-21

POL I

10

1985-11-28

Pol I/Kr S Julin/bf

Ex t:

Rune Nyström

Sven Julin

Raoul Wallenbergföreningen

Exp/ 851128

Biträdande Polchefen Mats Bergquist
Utrikesdepartementet

325/001

KOM UD		
1985-11-25		
AVD.	GR.	MAL
p	2	en I

Wallenberg-ärendet

Broder,

./. Bifogat, för det intresse det kan ha, ledare ur
Asian Wall Street Journal, 1985-11-19.

Arnold Willén

Arnold Willén

kj

REVIEW & OUTLOOK

The Wallenberg Cover-Up

The weekend announcement that the Soviets may release some Americans' spouses now held behind the Iron Curtain will be good news when it happens. There's rarely been any apparent political reason for the Soviet practice of dividing American and Russian spouses. It's important, however, that some distinction be made between such welcome gestures and human-rights issues that raise more acute questions about the nature of the Soviet system.

One profoundly symbolic human-rights case is especially poignant. In World War II, the Russians took Hungary from the Nazis. They also took political prisoners in order to make the country safe for communism. One of those imprisoned was Raoul Wallenberg, the Swedish diplomat who managed to save 100,000 Hungarian Jews from the Nazis by granting them Swedish passports and otherwise whisking them out of Nazi control. Such a human-rights campaigner would have caused trouble for the totalitarianism being implemented in Hungary.

Mr. Wallenberg was taken prisoner by the Soviets in 1945, but in 1947 they denied any knowledge of his case. In 1957, the Soviets admitted he had been imprisoned (by a Stalinist, they said) but claimed he had died in 1947. Dozens of citations by gulag survivors have raised hope in the West that Mr. Wallenberg might still be alive. The Research Center for Soviet Concentration Camps, an Israel-based group, contacts all Soviet emigres coming into Israel, and reports citations of Mr. Wallenberg up to 1982. He would be 73 years old if alive.

The Soviets consider the case closed. They refuse to accept inquiries made by Sweden or the U.S., which granted Mr. Wallenberg honor-

ary citizenship in 1981. Out of desperation, Mr. Wallenberg's half brother and legal guardian asked a U.S. court to get the Soviets to account for Mr. Wallenberg. Despite the usual rules about immunity for sovereign nations, U.S. District Judge Barrington Parker recently ruled that "while the U.S.S.R. has continuously represented that Wallenberg died in 1947, those representations are inconsistent with and at odds with credible and uncontroverted evidence."

Judge Parker found that the Soviet Union "has always had knowledge and information about Wallenberg; that it has failed to disclose and has concealed that information; and that otherwise, the defendant's representations are suspect and should be given little, if any, credit." The Soviets were told to explain their "gross violation" of international law.

The judge may have to wait a long time for the Soviets to comply with a report on who's languishing where in the gulag. For one thing, unaccounted for prisoners are an extremely touchy subject for the Soviets' Eastern European "allies." The exact figures are hard to come by, but in 1972 the U.S. Senate's Judiciary Committee reported there were tens, perhaps hundreds, of thousands of Eastern Europeans in Soviet gulags. Poles were sent during World War II, Hungarians after their 1956 revolt, Czechs after theirs in 1968 and Poles during the Solidarity era.

Nonetheless, the Soviets still even deny the 1940 Katyn Forest massacre of 15,000 Polish officers and servicemen. So it's entirely unlikely that the Soviets will ever tell the full story of what happened to Mr. Wallenberg. It would be encouraging to see this week's summit prove otherwise.

[REDACTED]

ARENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
ADA

[REDACTED]

KOPIA TILL:

ATGÅRD:

Utr min
Kabs
Polch
Pol 1
Pol 2

[REDACTED]

INKOM UD 1

[REDACTED]

aa9

10-2-86
POLCH

AMBASSADEN WASHINGTON 1985-11-26

UD STOCKHOLM

[REDACTED]

FOER POLCHEFEN.

RE WALLENBERGAERENDET

VID SAMTAL SOM PIERRE HADE IDAG MED CHEFEN FOER SOVJETKONTORET
PAA STATE BEKRAEFTADE DENNE ATT WALLENBERGAERENDET INTE VARIT
UPPE I VARKEN DE PRIVATA SAMTALEN ELLER I PLENARIEOEVERLAEGG-
NINGARNA. MR-FRAAGORNA HADE VARIT UPPE TILL DISKUSSION I MER
GENERELLA TERMER.

HJERTONSSON

AMBASSADEN WASHINGTON

[REDACTED]

++++++/MH

PR

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 851127-329

DISTRIBUTION STATUS AT: 1985-11-27-12.16

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
ATHEN-T	DISTRIBUTED	1985-11-27-12.16	0440 ✓

FROM: UDTEX 12

POSTED TIME: 1985-11-27-11.58

MSG NO: 851127-329

ATHEN-T+

UD STOCKHOLM 1985 11 27

AMBASSADEN ATHEN

FRAAN PRESSBYRAAN RE WALLENBERG-FILMEN

FOELJANDE NOTIS AATERFINNS I DAG UNDER 'NYTT OM NOEJEN'
I DN.

CIT

WALLENBERG-FILM ORSAKAR DIPLOMATI

NAER DEN AMERIKANSKA SPELFILMEN OM RAOUL WALLENBERG NY-
LIGEN VISADES I TEVE I GREKLAND VAR ANSPELNINGARNA PAA
SOVJETUNIONENS ROLL I FRAAGA BORTKLIPPTA. DET KAN I
VARJE FALL FORMELLT FRAMSTAA SOM NAAGOT MAERKLIGT EFTER-
SOM GREKLAND TILLHOER NATO.

BEHANDLINGEN AV FILMEN ANSAAGS I SAA HOEG GRAD BEROERA
SVENSKA INTRESSEN ATT MATS MARLING. SOM AER FOERSTA
AMBASSADSEKRETERARE PAA SVENSKA AMBASSADEN I ATHEN.
GJORDE EN FOERFRAAGAN OM SAKEN PAA GREKISKA UTRIKES-
MINISTERIET. HAN FICK DAA BESKEDET ATT DET HELA SKULLE
UNDERSOEKAS NAERMARE.

CABINET

UD STOCKHOLM

--	--	--

PRESSBYRAAN
RAILERT/AAB

N.SEND

- End of printout

(Poi)

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 851127-535

DISTRIBUTION STATUS AT: 1985-11-28-11.02

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
ATHEN	DISTRIBUTED	1985-11-28-11.02	0441 ✓

FROM: UDTX 25

POSTED TIME: 1985-11-27-15.29

MSG NO: 851127-535

ATHEN+

10.11.1985

UD STOCKHOLM 1985-11-27

AMBASSADEN ATHEN

FOER MARLING FRAAN BERGQUIST. POL II. ERT 510.

P R I M O DU BOER VAEL PAA NAAGOT SAETT TILL GREKISKA UD MEDDELA
INNEHAALLET ERT SECUNDO. I BERLINGSKE TIDENE 23/11. JFR UTRAG
UR VAART SECUNDO. BLAASES JU SAKEN UPP HELT OPROPORTIONELLT.
DN DAEREMOT HAR IDAG EN NOTIS PAA TEATERSIDAN DAER DE RAETTA FOERHAALL
=) ANDENA ANGES. JFR QUARTO.

S E C U N D O CIT. SAGEN OM DEN CENSURERADE DOKUMENTARFILM
TRUER NU MED AT BELASTE FORHALDET MELLEM DE TO REGERENDE
SOCIALISTISKE PARTIER I SVERIGE OG GRAEKENLAND. SLUTCIT.

T E R T I O CIT. NAER DEN AMERIKANSKA SPELFILMEN OM RAOUL
WALLENBERG NYLIGEN VISADES I GREKLAND VAR ANSPELNINGARNA PAA
SOVJETUNIONEN BORTA. DET KAN I VARJE FALL FORMELLT FRANSTAA
SOM NAAGOT MAERKLIGT EFTERSOM GREKLAND TILLHOER NATO.

BEHANDLINGEN AV FILMEN ANSAAGS I SAA HOEG GRAD BEROERA SVENSKA
INTRESSEN ATT MATS MARLING. SOM AER FOERSTA AMBASSADSEKRETERARE
PAA SVENSKA AMBASSADEN I ATEN. GJORDE EN FOERFRAAGAN OM SAKEN
PAA GREKISKA UTRIKESMINISTERIET. HAN FICK DAA BESKEDET ATT DET
HELA NAERMARE SKULLE UNDERSOEKAS. SLUTCIT.

CABINET

--	--	--

UD STOCKHOLM KL 1525

POL II/DR BERGQUIST/EBJ

CC POLCHEFEN
CHEFEN POL II
WERNSTEDT POL II

- End of printout

Arkivexemplar

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen

1985-11-28

Der	Avd	Grupp	Mål
332/10		P2	Eu

Ex t:

Julin

RW-föreningen

Förste ambassadsekreterare Isaksson

BRYSSEL

U. n.

Raoul Wallenbergkommitté i Belgien

Broder,

Tack för Ditt brev den 28 oktober 1985 om den
nybildade belgiska Raoul Wallenbergkommittén.
Det är en glädjande utveckling.

Jag har vidarebefordrat Ditt brev till den svenska
Raoul Wallenbergföreningen för den åtgärd som den
kan befinna lämplig.

Sven Julin

enY

Postadress	Gatuadress	Telefon	Telegram	Telex	Postgiro
Box 16121	Gustav Adolfs torg	786 60 00	Cabinet	105 90	1 56 10 - 9
103 23 STOCKHOLM					

Avsänd med

av kurir

utl kurir

luftpost

vanlig post

Avsändn datum

3-2-85

Sign

U. n.

Arkivexemplar

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Handl S Julin
Ex f kdm t:

1985-11-28

Dnr	Avd	Grupp	Mål
332/001	P	2	Eu ^I

(POL)

Nyström
Julin *Ex 18512021 B*
Amb Tel Aviv (onr)

Generalkonsul Faxén

NEW YORK

P. 2 Eu^I
(POL)

Raoul Wallenberg
436 GK 1985-10-29 *mi*

Broder,

Jag vill tacka för ovanciterade skrivelse med
en artikel om Raoul Wallenberg av Abraham Kalinski.

Kalinskis uppgifter om Raoul Wallenbergs öde
är i och för sig inga nyheter för oss. Som framgår
av artikeln hade Sven Hindman i Tel Aviv ett längre
samtal med honom i somras. De "upplysningar" som
Kalinski därvid lämnade har vi, bl a till följd
av frånvaron av bindande bevisföring, avskrivit.

Sven Julin

Postadress	Gatuadress	Telefon	Telegram	Telex	Postgiro
Box 16121	Gustav <i>Avsänd med</i>	786 60 00	Cabinet	106 80	156 10
103 23 STOCKHOLM	☒ sv kurlr	☐ utl kurlr	☒ luftpost	☐ vanlig post	<i>13/12-85 1078</i>
Dep U 328 Ny utgåva 1975 1 20 000 ex					

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Handl Kr S Julin/bf

1985-11-29	Grupp	Mål
32/20	P2	Bu

Förste ambassadsekreteraren
Beijer

BONN

U. n.

Bakgrundsmaterial om Raoul Wallenberg

Med hänvisning till Ditt brev den 16 oktober 1985 till Staffan Carlsson vill jag tacka för den förnämliga översättningen till tyska av min PM om Raoul Wallenberg. Jag sänder kopia av den till ambassaderna i Bern och Wien.

Sven Julin

Postadress
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

Gått ut av postexp

Telefon

Telegram

Telex

Postsign

Gått ut av postexp

786 60 00

Cabin

Avsänd datum

Sign

☒ sv kurlr

☐ utl kurlr

☐ luftpost

☐ vanlig post

105 90

3/12 85

56 10 - 9

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Handl Kr S Julin/bf

1985-11-29		Nr 123	
Dnr	Avd	Grupp	Mål
			P2 Eu

Ambassaden

BERN

Likalydande till:

Ambassaden

WIEN

Nr 268

Bakgrundsmaterial om Raoul Wallenberg

(1 bil.)

Ambassaden i Bonn har gjort en översättning till tyska av en ursprungligen på engelska avfattad PM om Raoul Wallenberg och som tidigare i år tillställdes ambassaden. Då den tyska översättningen bör vara av värde vid besvarande av förfrågningar om Raoul Wallenberg och hans öde översändes den härmed.

./.

Peter Osvald

Postadress
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

Dep U 328

Gatadress
Gustav Adolfs väg

Telefon:
786 60 00

Telegram
Cabinet

Telex

Postgiro

105 90 sändn datum 1 56 30 s y

☒ sv kurlr

☐ utl kurlr

☐ luftpost

☐ vanlig post

14/12-85 lgh

(3)

Raoul Wallenberg

Raoul Wallenberg wurde am 4. August 1912 geboren. Er entstammt einer der bekanntesten Familien Schwedens, die sowohl Diplomaten und Bankiers als auch Künstler und Wissenschaftler hervorgebracht hat.

Nach dem Abitur in Schweden schrieb er sich an der Universität von Michigan in Ann Arbor ein, wo er ein Studium der Architektur absolvierte. Nach Schweden zurückgekehrt, begann er ein Studium der Bank- und Wirtschaftslehre. Er arbeitete an verschiedenen Banken im Ausland und wurde 1939 Juniorpartner einer Gesellschaft, die mit Nahrungsmitteln handelte. Sein Seniorpartner war ein jüdischer Flüchtling aus Ungarn. Raoul Wallenberg fuhr oft nach Ungarn und lernte das Leben dort früh kennen. Das Schicksal der Juden in Europa erfüllte ihn mit tiefer Betroffenheit.

Schweden unterhielt zu der Zeit als neutrale, nicht am Krieg beteiligte Nation eine Delegation in Budapest und war dadurch in der Lage, direkt mit der ungarischen Regierung und der deutschen Besatzungsmacht zu verhandeln. Unter dem Druck einer wachsenden, weltweiten Beunruhigung über das Schicksal der ungarischen Juden, die durch die Berichte entkommener Gefangener über die Geschehnisse in Auschwitz verstärkt wurde, begann die Schwedische Delegation in Budapest Mitte 1944 damit, Schritte zum Schutze der jüdischen Bevölkerung zu unternehmen. Anfangs waren diese jedoch, wegen persönlicher

Zwänge und besonderer Umstände, nur von geringem Ausmass. Um ein Hilfsprogramm in grösserem Umfang zu ermöglichen, beschloss das schwedische Aussenministerium, Raoul Wallenberg zu der Delegation in Budapest zu delegieren.

Er traf im Juli 1944 in Budapest ein und begann sogleich, seine Rettungsaktion zu organisieren. Die Abteilung Wallenbergs wurde bald die grösste der Delegation; es wurden tausende von "Schutzpässen" ausgestellt und sogenannte "Schwedische Häuser" gegründet, um weiteren zehntausenden von Juden in Not Zuflucht zu gewähren. Diese Aktionen waren mit einem grossen persönlichen Risiko für Raoul Wallenberg verbunden, da sie der Nazibesatzung und Adolf Eichmann selbst sehr unwillkommen waren.

Die genaue Zahl der Juden, die durch Raoul Wallenberg vom Holocaust gerettet wurden, lässt sich heute nicht mehr feststellen; die Zeiten waren zu turbulent, um eine Zählung zu erlauben. Es ist jedoch festgestellt worden, dass zwischen 20.000 und 25.000 Menschen, die in den "Schwedischen Häusern" lebten und Schutzpässe besaßen, den Krieg überlebt haben. Weiterhin glaubt man, dass seine Aktionen zugunsten der Bewohner des Budapester Ghettos dazu beigetragen haben, weitere 70.000 Menschenleben zu retten.

Als die Rote Armee in Budapest einmarschiert war, begab sich Raoul Wallenberg im Januar 1945 zum Sowjetischen Hauptquartier um dort weitere Hilfsmassnahmen zu besprechen. Er wurde verhaftet und nach Moskau verbracht. Die sowjetischen Machthaber behaupteten zunächst, Raoul Wallenberg sei von der Roten Armee in Gewahrsam genommen worden und befinde sich unter deren Schutz. Später, im Jahre 1947, erklärte der Stellvertretende Aussenminister Andrei Wyschinski jedoch in Beantwortung wieder-

holter schwedischer Vorstellungen, Wallenberg sei in der Sowjetunion unbekannt.

Das schwedische Aussenministerium setzte seine Nachforschungen fort. Man wollte so eindeutige und stichhaltige Beweise dafür haben, dass er sich in der Sowjetunion in Haft befand, dass man - ungeachtet der negativen Haltung der Sowjets - seine Rückführung verlangen konnte. Solche eindeutige Beweise hat man nur in den 50er Jahren erhalten können.

In den Jahren 1952-54 haben ehemalige Kriegsgefangene - vor allem Deutsche - unwidersprochene Aussagen darüber gemacht, dass Raoul Wallenberg verhaftet worden und in Moskau inhaftiert worden sei - erst in der Lubyanka und dann im Leftortoskaya-Gefängnis. Diese Entwicklung veranlasste die schwedische Regierung dazu, ihre diplomatischen Vorstösse in der Sache Wallenberg zu intensivieren. Zwischen 1952 und 1957 wurden 15 schriftliche und 34 mündliche Noten durch das Aussenministerium übergereicht. Die sowjetische Regierung verwies beharrlich auf ihre Verlautbarung von 1947.

Während eines Besuchs in Moskau im Jahre 1956 brachte Ministerpräsident Tage Erlander die Sache Wallenberg vor dem Hintergrund der unbestreitbaren Tatsache, dass dieser in der Sowjetunion in Haft gehalten werde, gegenüber der sowjetischen Führung zur Sprache. Die sowjetische Reaktion erfolgte 1957 in Form einer Note, die der Stellvertretende Aussenminister Andrej Gromyko dem schwedischen Botschafter in Moskau überreichte. In dieser Erklärung, auf die sich die Sowjetunion im Laufe der Jahre bei Beantwortung schwedischer Vorstellungen immer wieder stereotyp bezogen hat, wurde festgestellt, bei einer gründlichen Nachforschung durch sowjetische Behörden, habe sich herausgestellt, dass Raoul Wallenberg 1947 im Lubyanka-Gefängnis infolge eines Herzanfalls verstorben sei. Es wurde behauptet, dass alle schrift-

lichen Unterlagen in seiner Sache verschwunden seien und, dass es über seinen Tod lediglich einen handschriftlichen Bericht des Leiters des Gefängniskrankenhauses, A.L. Smoltsov, gebe, der ebenfalls später verschieden sei. Er habe den Minister für Staatssicherheit, Abakumow, informiert, der in Zusammenhang mit den Säuberungen im KGB nach dem Tode Stalins hingerichtet worden sei. Abakumov wurde beschuldigt, den sowjetischen Aussenminister irregeführt zu haben.

Die schwedische Regierung hat die Behauptung, dass Raoul Wallenberg 1947 gestorben sei, nicht akzeptiert, da es offensichtlich war, dass er noch nach diesem Zeitpunkt am Leben gewesen ist. Sie erklärte, dass die Nachforschungen weitergehen würden, bis vollkommene Klarheit über sein Schicksal bestünde.

In den folgenden Jahren erhielt das schwedische Aussenministerium Kenntnis von weiteren Zeugenaussagen, die darauf hindeuteten, dass Raoul Wallenberg am Leben war und im Vladimir-Gefängnis, einige hundert Meilen östlich von Moskau, gefangen gehalten wurde, wo ihn auch noch weitere Zeugen bis zur Mitte der 50er Jahre gesehen haben wollen. Diese Informationen, die ebenso sorgfältig überprüft wurden wie die Aussagen der heimgekehrten Kriegsgefangenen, führten prompt zu erneuten schwedischen Vorstössen bei der sowjetischen Regierung. Wie auch immer - die einzige Antwort, die man erhielt, war ein erneuter Verweis auf Wallenbergs angeblichen Tod im Jahre 1947.

Besonders wichtig war die Aussage der schwedischen Ärztin, Dr. Nanna Svartz, die 1961 von einem sowjetischen Kollegen erfuhr, dass Raoul Wallenberg am Leben und Patient eines psychiatrischen Krankenhauses in Moskau sei. Dies veranlasste Ministerpräsident Erlander, die Sache sofort bei Herrn Chrustschow zur Sprache zu bringen. 1965 wurde eine Konfrontation zwischen Frau

Dr. Svartz und ihrem sowjetischen Kollegen arrangiert. Bei dieser Begegnung stritt dieser alles ab, was er ihr seinerzeit über Wallenberg gesagt hatte. Er starb 1966.

Wenngleich die Nachforschungen nie ganz aufhörten, zeichnete sich die Zeit von 1965-1978 doch durch das Fehlen neuer Informationen im Fall Wallenberg aus. Über die dann folgende Zeit lässt sich das allerdings nicht sagen. Mehr als ein Drittel der Hinweise auf Raoul Wallenberg in den Archiven des schwedischen Aussenministeriums sind in der Zeit seit 1979 eingegangen. Ganz neu waren die Angaben, die sich aus der sogenannten "Kalinski-Spur" ergaben. Avraham Kalinski ist ein polnischer Jude, der 1978 glaubhaft bezeugt hat, dass Raoul Wallenberg in den späten 50er Jahren im Vladimir-Gefängnis gesessen hat. Seine Angaben stimmten mit Berichten überein, die indirekt von Zeugen aus der Sowjetunion kamen und die darauf hindeuteten, dass Raoul Wallenberg noch 1975 gelebt haben muss. Das Ergebnis war, dass das schwedische Aussenministerium im Januar 1979 einen neuen Vorstoss in der Sache unternahm. Dem folgte im August desselben Jahres ein persönlicher Brief von Ministerpräsident Ola Ullsten an Ministerpräsident Kosygin. Diese Vorstösse waren mit einem kurzen Hinweis auf die wichtigsten Angaben über den angeblichen Tod Raoul Wallenbergs verbunden.

Es ist nichts erfolgt, was die Glaubwürdigkeit der schwedischen Annahme, dass Raoul Wallenberg nach wie vor am leben ist, geschmälert hätte. Seine Sache wurde daher jedesmal wieder mit der sowjetischen Regierung aufgenommen, wenn sich eine geeignete Gelegenheit ergab. Dies war z.B. im Februar dieses Jahres der Fall.

Das Raoul-Wallenberg-Archiv des schwedischen Aussenministeriums gibt ein beredtes Zeugnis für die unzähligen Vorstösse ab, die die schwedische Regierung in seiner Sache unternommen hat. Es besteht aus 90 Akten

mit 20.000 Seiten, von denen etwa ein Drittel, wie schon erwähnt, seit 1978 hinzugekommen ist. Die Kartei enthält die Namen von etwa 3.000 Personen oder Orten, die im Laufe der Nachforschungen genannt worden sind und eine grosse Zahl von Personen, die in diesem Zusammenhang befragt worden sind. Jede Spur - gleichgültig aus welchem Teil der Welt sie gekommen sein mochte - ist sorgfältig verfolgt und jede Aussage gründlich auf ihren Wahrheitsgehalt geprüft worden.

Der schwedische Ministerpräsident Olof Palme gab am 17. Januar 1985 folgende Erklärung ab:

Es sind heute vierzig Jahre her, seitdem Raoul Wallenberg verschwunden ist. Wir werden uns immer an seine Person und seine Taten erinnern. Es hat am Ende des Zweiten Weltkriegs durch seine heldenhaften Einsätze zehntausende von Menschen vor dem Tode gerettet und erscheint uns heute als ein Symbol der Humanität und des Geistes der Opferbereitschaft.

Wir haben immer noch keine klare Vorstellung davon, was mit Raoul Wallenberg geschehen ist. So lange diese Ungewissheit andauert, wird die schwedische Regierung nicht aufhören, jede Spur zu verfolgen, die Licht in sein Schicksal bringen kann.

Åtgärd se bif. lista

HEMLIG

Departementsrådet Mats Bergquist
Utrikesdepartementet

Överlämnas för kännedom av UD Pol II Magnus Wernstedt -4 DEC 1985
--

2 1
85 11 29
Athen

Wallenbergfilmen
(vårt m i s o 1985-11-15)
Broder,

333 201

KOM UD		
1985-12-2		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	en

Vid sällskaplig samvaro fick Marling av vår tidigare samtalspartner i pressministeriet i Wallenbergsaken följande uppseendeväckande förklaring hur ingreppet i filmen gått till. Med hänvisning till att visningen av slutavsnittet av Wallenbergfilmen sammanföll med firandet av oktoberrevolutionen den 7 november hade härvarande sovjetiska ambassad inte dragit sig för att kontakta grekiska TV-ledningen och begärt att de för den känsliga delarna om gripandet av Wallenberg etc skulle utgå. ERT ansåg sig således böra tillmötesgå denna sovjetiska propos men valde för att undvika kritik för "klippning" i filmen att tona bort och svartlägga bildrutan under slutavsnittet. Efter det sålunda uppkomna "avbrottet" rullades filmens eftertexter.

Ovanstående anmärkningsvärda uppgifter lämnades naturligtvis för privat kännedom.

Visningen av den fullständiga versionen av Wallenbergfilmens andra del avses ske "någon gång i december".

Hans Colliander

Hans Colliander

UTRIKESDEPARTEMENTET

☐ RAPPORT ☒ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVR

 Politiska avdelningen
 Enhet

Datum

Handläggare

II

851204

Ds Wernstedt

Godkänns

Ort/Datum/Nr eller namn

Amb. Athen 851129

Angående

Wallenberg filmen

☒ HEMLIGSTÄMPLAS

Delges för kännedom

utan bil

jämte
samt biljämte
bil nrjämte bil
där så angivitsbil kan lånas
på UD tel:

	Bil		Bil		Bil
☐ Konungen		☐ Statssekr		☐ IMPOD	
☐ Regeringen	20 ex	☐ IM-enh A		☐ Swedfund	
☐ Statsministern		☐ I-sekr A		☐ LO/TCO:s bist nämnd	
☐ Chef Fö		☐ I-enh Fi		☐ Sv kyrkans mission	
☐ Chef I		☐ I-enh Fö		☐ IVA	
☐ Statsrådet		☐ I-sekr I		☐ STU	
☐ Statsrådet		☐ I-sekr		☐ Svensk kärnbränsle AB	
☐ Statsrådet		☐ I-sekr		☐ Statens kärnkraftsinsp	
☐ Riksdagens talman		☐ I-sekr		☐ Statens strålskyddsinst	
☐ Utrnämnd/Utrutsk/Europa-		☐ SSLP, Fö		☐ Televerket	
rådsdel	53 ex	☐ KMI		☐ Statens rymddeleg	
☐ Utrikesnämnden	23 ex	☐ Fst		☐ Invandrarverket	2 ex
☐ Utrutsk	33 ex	☐ Ch Fst/Op 5		☐ Forskningsberedningen	
☐ Europarådsdel	12 ex	☐ Arméstaben FN-avd		☐ Miljövårdsberedningen	
☐ Utrutsk kanslichef		☐ FOA	2 ex	☐ I-sekr Naturvårdsverk	
☐ Förutsk kanslichef		☐ SIPRI		☐ Sekr f framtidsstud	
☐ Riksdagsman		☐ EKN		☐ Nordiska Rådets sv del	
☐ Riksdagsman		☐ KK	5 ex	☐ Svenska institutet	
☐ Riksdagsman		☐ Riksbanken		☐ Nordiska Afrikainst	
☐ Statssekr Fö		☐ SIDA		☐ Latinamerikainst	
☐ Statssekr		☐ BITS		☐ Utrikespol institutet	
☐ Statssekr		☐ SAREC		☐ Europeainstitutet	
☐ Svenska FN-förbundet				☐ Östekonomiska byrån	
☐ Bankföreningen				☐ Exportr	
☐ Industriförb				☐ Grossistförb	
☐ Sthlms Handelsk	2 ex			☐ LO	
☐ AIC				☐ TCO	
☐ SAF					

☐ Större beskickningar FN-representationen	9 ex	☐ Beijing	☐ London	☐ Paris	☐ Washington 2 ex
		☐ Bonn	☐ Moskva	☐ Tokyo	☐ FN-repr
☐ Norden	4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik
		☐ Belgrad	☐ Budapest	☐ Prag	☐ Warszawa
☐ Övriga Östeuropa	7 ex	☐ Berlin A	☐ Bukarest	☐ Sofia	
		☐ Ankara	☐ Bryssel	☐ Lissabon	☐ Rom
☐ Övriga Västeuropa och Canada	16 ex	☐ Athen	☐ Dublin	☐ Madrid	☐ Wien
		☐ Bern	☐ Haag	☐ Ottawa	☐ Bryssel-del
		☐ Genève-del	☐ Strasbourg-repr		
☐ Nordafrika	5 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tunis
		☐ Tripoli			
☐ Mellanöstern	8 ex	☐ Abu Dhabi	☐ Bagdad	☐ Damaskus	
		☐ Amman	☐ Beirut	☐ Jeddah	☐ Kuwait
		☐ Tel Aviv			
☐ Övriga Asien och Australasien	18 ex	☐ Bangkok	☐ Dhaka	☐ Jakarta	☐ New Delhi
		☐ Seoul	☐ Vientiane		
		☐ Canberra	☐ Hanoi	☐ Kuala Lumpur	☐ Panmunjom
		☐ Singapore	☐ Wellington		
☐ Övriga Afrika	13 ex	☐ Colombo	☐ Islamabad	☐ Manila	☐ Pyongyang
		☐ Teheran			
		☐ Abidjan	☐ Dar-es-Salaam	☐ Harare	☐ Lagos
		☐ Lusaka	☐ Monrovia		
☐ Latinamerika	12 ex	☐ Addis Abeba	☐ Gaborone	☐ Kinshasa	☐ Luanda
		☐ Maputo	☐ Pretoria		
		☐ Bogotá	☐ Buenos Aires	☐ Guatemala	☐ Lima
		☐ Mexico	☐ Quito		
		☐ Brasilia	☐ Caracas	☐ Havanna	☐ Managua
		☐ Montevideo	☐ Santiago		
☐ Vissa lönade konsulat	17 ex	☐ Antwerpen	☐ Chicago	☐ Hongkong	☐ Los Angeles
		☐ München	☐ San Francisco		
		☐ Barcelona	☐ Frankfurt	☐ Istanbul	☐ Minneapolis
		☐ New York Gk	☐ Sao Paulo		
		☐ Berlin Gk	☐ Hamburg	☐ Leningrad	☐ Montreal
		☐ Rio de Janeiro			

☐ Utrikesministern	☐ Transportsekt	☐ Statssekr f int u-samarb	☐ Chef SSB	☐ Nerström
☐ Wretborn	☐ Folkrättssekkunnige	☐ Chef multilat enh	☐ Rapportöversikten	☐ Regeringspärmnen
☐ Utrikeshandelsmin	☐ Statssekr f utr hand	☐ Chef bilat enh	☐ Theorin	☐ Edeen
☒ Kabinettssekr	☐ Chef H-enh	☐ Chef planerings enh	☐ Wahlbäck	☐ Marling
☐ Chef kabsekr kansli	☐ Förhandlingsgruppen	☐ Biståndsinspektören	☐ Bekeris	☐ Hjärpe
☐ Anderman	☐ KSA	☐ Chef protokollet		
☒ Chef Pol avd	☐ Chef Rättsavd	☐ Chef press- o inf enh		
☐ Chef Pol 1-5	☐ Chef R	☒ Chef pressbyrån		
☒ Chef Pol	☐ Expeditionschefen	☐ Chef inf byrån		
				☐ Åter enh

Antal ex skr	Antal ex bil	Kopierad den	sign	Distriberad den	sign	Atg postexp	datum	sign
6	1	851204/5	7/12	8511				

Dep UD 363 198501 100bl å 50 ex

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Handl Kr S Julin/bf

1985-12-02

Dnr	Avd	Grupp	Mål
336/00		P 2	Eu

Ambassadören Hirdman

TEL AVIV

U. n.

Raoul Wallenberg

(1 bil.)

Broder,

./.

I bifogade ledarartikel från Wall Street Journal som Magnus Faxén haft vänligheten tillställa mig talas om att "The Research Center for Soviet Concentration Camps, an Israel-based Group, contacts all Soviet emigreés coming into Israel and reports ...?? (oläsligt ord) of Mr. Wallenberg up to 1982."

Jag kan inte på rak arm erinra mig att jag hört om nämnda organisation, och uppgiften att Raoul Wallenberg skulle ha figurerat i deras efterforskningsarbete så sent som 1982 väcker ju nyfikenhet.

Om Du har möjlighet att vid tillfälle komplettera uppgifterna i Wall Street Journal vore det naturligtvis värdefullt.

Sven Julin

Postadress
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

Dep U 328

Gatadress

Gustav Adolfs torg

Telefon

786 60 00

Telegram

Cabinet

Telex

105 90

Postgiro

1 56 10 9

☒ sv kurlr

☐ utl kurlr

☐ luftpost

☐ vanlig post

105 90

14/12-85

1 56 10 9

CH

Political Department

Doc 338/006	Avd Grupp M&I
Stockholm 3	December 1985 P R E L

Mrs. Vera Hajnal
c/o Mrs. Julie Tomkin
"Coolamber"
140 Mount Merrion Avenue
Blackrock
Dublin
Ireland

Wallenberg

Dear Vera:

In the first place, I should like to thank you most sincerely for all your kindness and hospitality during my stay in Budapest.

As regards the conversation we had the last day of my stay there, I would suggest that you write to:

Mrs. Rachel Oestreicher Haspel
President
The Raoul Wallenberg Committee
of the United States
127, East 73rd Street
New York, N.Y. 10021
USA

With all my best wishes,

Sincerely,

Sven Julin

ee

Ifylles av postexp

Avsänt med

☐ av kurir

☐ uti kurir

☒ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

85-12-04

Sign

el

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen

Arkivexemplar

1985-12-05

Dnr	Avd	Grupp	Mål
339/019	P	2	EU I

POL

Lena Jönsson
Serenadgatan 39, 5 tr.
214 73 MALMÖ

Bilagat: Info-skrift
om R. W. av S. Julin
översätt. fr. engelska,
fr september 1985/ee

P 2 EU I

POL

La

Tack för Ditt brev den 21 november om Raoul Wallenberg.
Du ställer några viktiga frågor om honom och jag skall
göra mitt bästa för att besvara dem.

./.

Till en början översänder jag ett papper om Raoul
Wallenberg som jag hoppas att Du och Din kamrat kan ha
användning för i ert grupparbete. Skulle det vara så,
att ni vill läsa lite mera om honom kan jag rekommendera
två böcker: "Raoul Wallenberg" av Eric Sjöquist (nyut-
kommen) och "Med Raoul Wallenberg i Budapest" av Per
Anger (1981). Båda böckerna finns förhoppningsvis på
stadsbiblioteket.

Din första fråga gäller om vi tror att Raoul Wallenberg
fortfarande är vid liv.

Svaret är att det vet vi inte. Som Du kanske vet lämnade
den sovjetiska regeringen år 1957 ett besked av inne-
börd att han skulle ha avlidit 1947. (Dessförinnan hade
man förnekat att han fanns i Sovjetunionen). Den svenska
regeringen kunde emellertid inte acceptera det sovjetiska
beskedet; dels därför att den inte fick tillfredsställan-
de bevis på att Raoul Wallenberg verkligen skulle ha
avlidit 1947, dels emedan vittnesmål från bl.a. hem-
vändande tyska krigsfångar och andra personer (t.ex.
den svenska läkaren Nanna Svartz år 1961) pekade på

Ifylles av postexp

Avsändt med			
☐ sv kurlr	☐ utl kurlr	☐ luftpost	☒ vanlig post

Avsändt datum

85-12-05

Sign

ee

att han var vid liv långt efter 1947. Så länge regeringen inte fått tillfredsställande bevis om att han skulle ha avlidit utgår den från att han fortfarande är vid liv. Han skulle i så fall vara 73 år nu.

Även om det skulle visa sig att han avlidit i sovjetisk fångenskap vill både de familjeanhöriga och regeringen naturligtvis få ett besked om hans verkliga öde. Vi tar i våra kontakter med den sovjetiska regeringen upp fallet Raoul Wallenberg vid varje lägligt tillfälle.

Din andra fråga är varför vi i Sverige inte har ett minnesmärke, ens ett frimärke, över Raoul Wallenberg.

Det beror på att vi i Sverige har som oskriven regel att inte upprätta minnesmärken över levande personer. Och som jag ovan sagt utgår regeringen från att Raoul Wallenberg lever. Postverket, som bestämmer om utgivningen av nya frimärken, följer samma riktlinje. Det har påpekats att Ingmar Stenmark och Björn Borg förekommit på frimärken. Men då gällde det en frimärksserie om olika idrottsgrenar där de fick framstå som allmänna representanter för den sport som de utövar. Frammärkena var alltså inte avsedda som hyllning till dem personligen.

Nästa fråga: Varför har inte den här personen på UD tillsatts tidigare?

Du avser uppenbarligen ambassadör Rune Nyström som av utrikesministern fått i uppdrag att gå igenom UD:s material om Raoul Wallenberg. Faktum är emellertid att det alltid har funnits någon tjänsteman på UD som haft personligt ansvar för efterforskningarna. F.n. är det jag. Som exempel kan jag nämna att kabinettssekreterarna Arne Lundberg och Leif Leifland under många

är personligen engagerade sig i frågan om Raoul Wallenberg. Vid olika tillfällen har vi emellertid känt behov av en grundligare analys, och det är vad Rune Nyström nu skall ägna sig åt.

Du frågar vidare varför vi hemlighåller handlingarna om Raoul Wallenberg.

Det stämmer inte riktigt. Nästan allt material som rör honom fram till 1969 har frisläppts. Materialet som gäller tiden därefter är i olika avseenden en smula känsligt med tanke på våra relationer till olika länder. Det är internationell praxis som Sverige följer när vi hemligstämplar papper av detta slag. Jag vågar ändå lugnt påstå att regeringen har varit mycket öppen i sin redovisning.

Du säger också att andra diplomater byttes eller köptes fria efter kriget och frågar varför inte Sverige också gjorde det.

Vår utrikesminister vid den aktuella tiden var Östen Unden, som också var professor i folkrätt. Han trodde mycket starkt på värdet för ett litet land som Sverige att handla på grundval av internationell rätt och ansåg det förmodligen inte vara riktigt att ge sig in på byteshandel med människor. Men till saken hör också att fram till 1947 förnekade ju ryssarna att Raoul Wallenberg skulle finnas hos dem, och då hade det ju knappast gått att föreslå ett utbyte.

Slutligen frågar Du varför Sverige inte gick till hårdare angrepp när det gällde att få visshet och om det inte är för sent nu.

Faktum är återigen att bl.a. statsminister Erlander vid besök i Moskva och vid svarsbesök av Chrustjev i Sverige gick så hårt fram i fråga om Raoul Wallenberg att mötena höll på att bli fiaskon. När det har befunnits nödvändigt har regeringen tagit i så hårt som över huvud taget har varit möjligt. Våra förbindelser med Sovjetunionen har inte sällan varit lidande av att frågan om Raoul Wallenberg inte har klarats upp.

Huruvida det är för sent att vid det här laget göra något är en fråga som jag faktiskt inte har något svar på. Det enda jag kan säga är att regeringen absolut inte ämnar ge upp sina ansträngningar för Raoul Wallenberg.

Du får gärna skriva eller ringa (telefon 08-786 6406) om Du vill ha flera upplysningar.

Lycka till med grupparbetet!

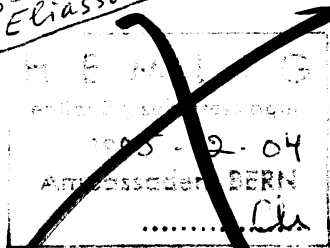
Sven Julin
Kansliråd

1985-12-04

Pol I : 7
S. J. Eliasson

Pol I / J. Eliasson / ee
85-12-16 Hbr
Eliasson - Odevall / ee

Pol.chefen
Jan Eliasson

HEMLIGT

338/101

P 2 EU

POL

Raoul Wallenberg i Salakusa
(1 bil)

Broder,

Vår honoräre generalkonsul i Zürich Bengt Uggla, som tillika är chef för finlandsägda Nordfinanzbank i Zürich, är en brett bildad, verklighetssinnad och omdömesgill person.

./.

Han skildrar i bifogade brevkopia (på tyska av tidsskäl) med bilaga sina samtal med ett medium i hans konsulär-distrikt.

M

Det vore av intresse att i sinom tid få erfara vad dessa upplysningar leder till.

Jim Litzjorne

Bengt Odevall

Bengt Odevall

**KÖNIGL.
SCHWEDISCHES KONSULAT
ZÜRICH**

P 2 Eu
(Pol)
Zürich, 3. Dezember 1985

INK. [illegible]		
Nr. 101263		
4. Dez. 1985		
R	18	W

Herrn Botschafter Bengt Odevall
Schwedische Botschaft
Postfach 36
3000 Bern 6

Lieber Bengt

Hiermit möchte ich Dir über den folgenden Vorfall, obwohl er etwas phantasie-
reich erscheinen mag, berichten.

Vor etwa 10 Tagen hat mich in meiner Eigenschaft als schwedischer General-
konsul eine Frau Ilona Eugster, Trogen, Kanton Appenzell, angerufen. Sie
hat mir mitgeteilt, dass sie viel meditiere. Kürzlich hätte sie bei einer
solchen Gelegenheit einen Traum gehabt, den sie mir erzählen möchte.

Sie habe von einem Mann geträumt, den sie als Raoul Wallenberg bezeichnete
und der, wie sie später erfahren habe, Schwede und in der Sowjetunion ver-
schwunden sei. Es wäre aus ihrem Traum hervorgegangen, dass er, gealtert
und schwach, noch lebe, und zwar in Salakusa, einem Ort zwischen den Flüssen
Onega und Mosa gelegen. Im Traum hätte ihr der Mann unter anderem von einer
Schwester erzählt, die ihm sehr nahe stehe. Frau Eugster habe es wie einen
Auftrag empfunden, mir über diesen Traum zu berichten.

Ich habe Frau Eugster gedankt, dass sie sich an mich gewendet hat mit ihrer
Geschichte und gesagt, ich würde ihren Traum an die Familie des Herrn Raoul
Wallenberg weiterleiten. Dies habe ich auch gleich getan, indem ich Peder
Bonde telefonisch orientierte. Dabei habe ich Bonde darauf aufmerksam gemacht,
dass der Traum, rational gesehen, sich so erklären liesse, dass Frau Eugster,
ohne es heute zu erkennen, doch früher einmal von Raoul Wallenberg, seinem
Schicksal, seiner Familie in einer Zeitung gelesen oder am Fernsehen gehört
hätte, dass diese Information unter die Schwelle des Bewusstseins gesunken
und nun in diesem Traum vom Unbewussten wieder ins Bewusstsein hochgekommen
sei, ohne dass Frau Eugster sich dessen bewusst wäre. Andererseits könne man

doch nicht ganz ausschliessen, dass ein anderer Zusammenhang vorliege.

Am vorigen Freitag habe ich Frau Eugster angerufen (Tel. 071/94.28.41) und gefragt, ob ich sie besuchen dürfe. Am Sonntag, 1. Dezember 1985, habe ich sie im Gfeld 153 D, Trogen, aufgesucht. Sie wohnt mit Mann und Sohn in einem kleinen, innen und aussen sehr gepflegten Einfamilienhaus. Sie macht den Eindruck einer normalen, gesunden und fröhlichen Hausfrau, knapp 50jährig. Sie hat Kaffee und Torte aufgestellt, worauf wir mit dem Gespräch begonnen haben. Ihrer Aussprache zufolge hatte ich den Eindruck, sie könnte Ungarin sein, was sie auch bejahte. Sie sei 1968 aus Ungarn in die Schweiz gekommen.

Ihren Traum hat sie wie folgt beschrieben: Sie hatte sich hingesezt oder hingelegt mit der Absicht zu meditieren und sei dabei eingeschlafen. Im Traum hätte sie sich in einer Gegend befunden, die dem Appenzellerland ähnlich war. Sie stand vor einer Kirche mit Zwiebelkuppel. Sie hat daraus geschlossen, an einem fremden Ort zu sein, wo wusste sie nicht. Auf der Kuppel wehte eine Flagge, worauf ein Name stand. Da die Flagge im Wind wehte, konnte sie zuerst nur den Namen Wallenberg sehen. Der Vorname schien Paul zu sein. Als sich die Flagge im Wind entfaltete, hat sie aber Raoul gelesen. Vor der Kirche stand ein Baum, von dem ein Ast mit lilafarbenen Blumen in die Kirche hineinragte. In der Nähe der Kirche traf sie mit einem Mann zusammen, dessen Alter sie zwischen 75 und 80 Jahre schätzte. Die Augen waren rot angelaufen. Auf dem linken Bein hinkte er, sein linker Arm war auch nicht in Ordnung. Er zeigte auf einen Haufen gespaltenes Holz, der neben noch ungespaltenem lag, und sagte, er müsse diese Arbeit tun, um seinen Lebensunterhalt zu verdienen. Er habe von einer Schwester erzählt, die ihm nahestehende. Die Wörter "im Norden, im Norden" habe er immer wiederholt. Frau Eugster habe im Traum, und auch später, geglaubt, dies würde sich darauf beziehen, dass der Mann sich ganz im Norden, wo auch immer, befinde. Im Traum hat Frau Eugster über einem Portal das Wort "Salakusa" gesehen und angenommen, dies sei der Name des Ortes, wo sie sich befand. Sie fing an, mit dem Mann zusammen zu gehen. Vor sich sah sie einen Stern, den sie als viereckig bezeichnete und der ihr den Eindruck eines Judensterns machte. Auf diesem Stern sassen unzählige Margeriten, in der Mitte von jeder Blume funkelte ein kleines Sternchen. Als sie dies erblickte, sagte sie sich im Traum: "So viele Judenseelen".

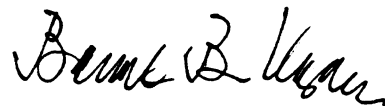
Später hat Frau Eugster einer Freundin von ihrem Traum erzählt. Von ihr hörte sie, dass Raoul Wallenberg ein schwedischer Diplomat sei, der in der Sowjetunion verschwunden wäre. Selbst habe Frau Eugster nie von ihm gehört, sie lese überhaupt kaum Zeitungen und sehe kaum Fernsehen. Sie lebe hauptsächlich ein inneres Leben.

Als sie von ihrer Freundin über das Schicksal Wallenbergs erfuhr, suchte Frau Eugster lange auf einer Russlandkarte nach einem Ort Salakusa und fand ihn schliesslich. Sie empfand es wie einen Auftrag von Gott, den Traum jemandem weiterzugeben, der damit etwas anfangen könnte. So ist sie zu mir gekommen.

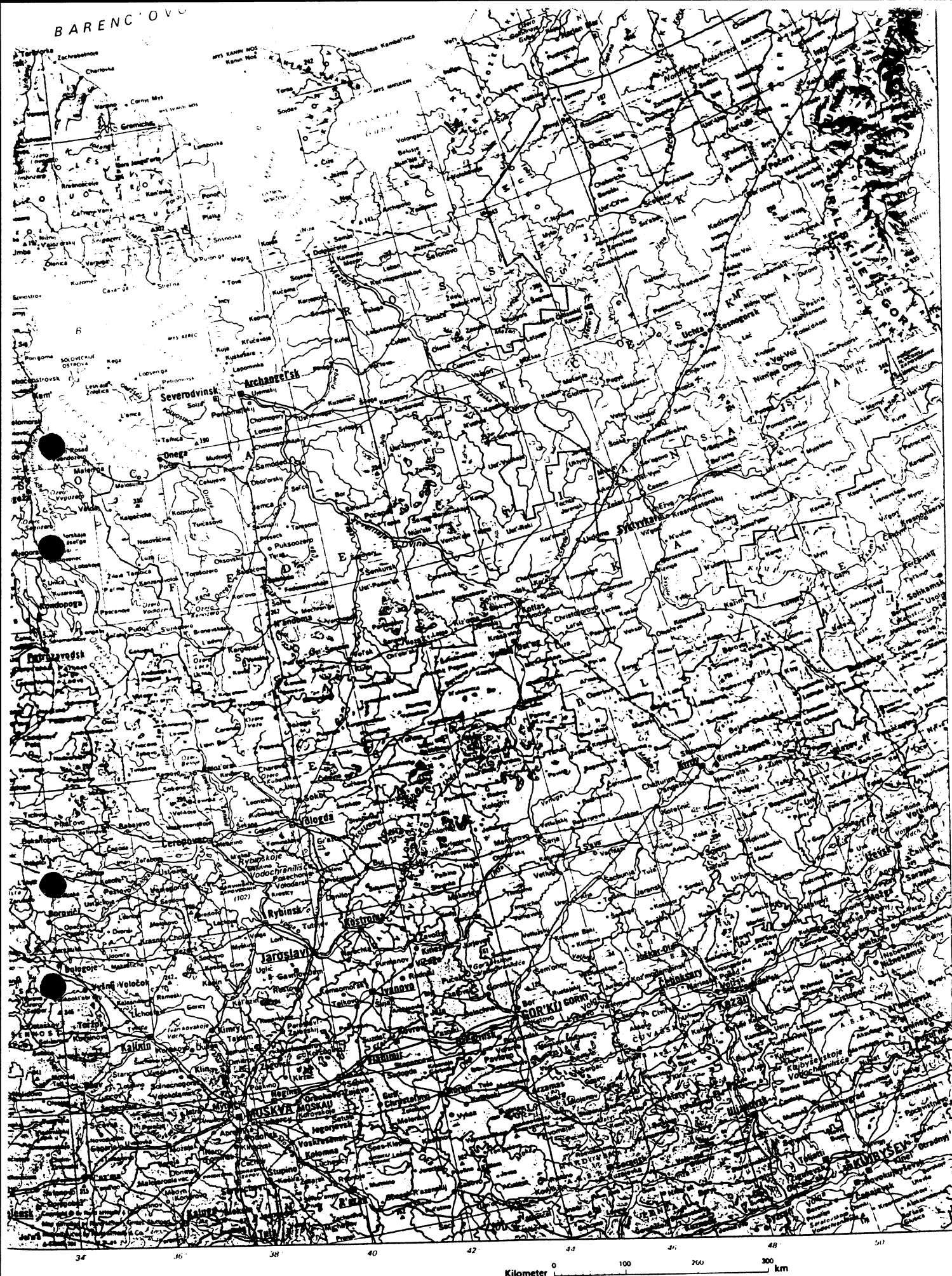
Nachdem mir Frau Eugster den ganzen Traum erzählt hatte, berichtete ich ihr etwas näher über Raoul Wallenberg, seinen Einsatz und sein Schicksal. Mit "mein Gott, mein Gott" hat sie dann wiederholt erschüttert auf meine Erzählung reagiert.

Eine mögliche rationale Erklärung zu Frau Eugsters Traum habe ich bereits angedeutet. Gleichzeitig empfinde ich, dass es kaum zu verantworten wäre, Frau Eugsters Erzählung nicht an eine relevante Stelle weiterzuleiten.

Mit freundlichen Grüssen

Bengt B:son Uggla

Beilage: Ausschnitt einer Landkarte - Salakusa rot markiert

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1)
Handl: kr S Julin/ml

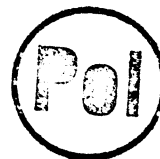
340/0036
PROMEMORIA

P2 Eu I

1985-12-06

Ex f kdm till:

Utrmin
Kabs
Polch
Ch Pol I
Nyström
Julin, Pol

exp 1985-12-06/ml

40-årsdagen av Raoul Wallenbergs försvinnande

Vid telefonsamtal idag med Raoul Wallenbergföreningens ordförande, Ingrid Gärde Widemar, meddelade hon mig att årsdagen av Raoul Wallenbergs försvinnande på sedvanligt vis kommer att högtidlighållas i Storkyrkan den 17 januari 1986. Huvudtalare blir Bengt Westerberg. Man planerar även ett musikprogram med framföranden av Janos Solyum och Sylvia Lindenstrand.

Sven Julin

Pol

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 851210-302

DISTRIBUTION STATUS AT: 1985-12-10-12.38

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
WASHINGTON	DISTRIBUTED	1985-12-10-12.38	0895
NEW YORK/GK	DISTRIBUTED	1985-12-10-12.19	0860
MOSKVA	DISTRIBUTED	1985-12-10-12.11	0675
BUDAPEST-T	DISTRIBUTED	1985-12-10-12.11	0318
TEL AVIV-T	DISTRIBUTED	1985-12-10-12.12	0351

FROM: UD/PRESS

POSTED TIME: 1985-12-10-12.05

MSG NO: 851210-302

IMPORTANCE: URGENT

=URGENT
WASHINGTON
NEW YORK/GK
MOSKVA
BUDAPEST-T
TEL AVIV-T+

UD STOCKHOLM 1985 12 10

RELEX TILL:

AMB BUDAPEST
AMB MOSKVA
AMB TEL AVIV
AMB WASHINGTON
GK NEW YORK

FRAAN POL I

----- FORWARDED MESSAGE -----

FROM: OTTAWA
TO: UD/PRESS
MSG NO: 851210-12

POSTED TIME: 1985-12-10-06.34
IMPORTANCE: URGENT

MESSAGE HANDLED BY OPERATOR - ORIGINAL NO: 851210-4
COPY SENT TO: UD/VAKTHAVANDE

--	--	--

=LIST.URGENT

UD/PRESS

UD/POLCH

+

ANGAAENDE KANADENSISKT HEDERSMEDBORGARSKAP

FOER RAOUL WALLENBERG

OTTAWA DEN 9 DECEMBER 1985.

DET KANADENSISKA UNDERHUSET ANTOG PAA MAANDAGSKVAELLEN ETT RESOLUTIONSFOERSLAG ATT GOERA RAOUL WALLENBERG TILL KANADENSISK HEDERSMEDBORGARE. BESLUTET VAENTAS PAA TISDAGEN BLI BEKRAEFTAT GENOM ETT MOTSVARANDE BESLUT I SENATEN.

OM DETTA SKER .VILKET TAS FOER GIVET . BLIR DET ETT HISTORISKT BESLUT EFTERSOM KANADA I MOTSATS TILL USA. INTE TIDIGARE HAR HAFT NAAGRA HEDERSMEDBORGARE. DEN KANADENSISKA SENATEN KOMMER ATT FATTA SITT BESLUT PAA FN S DAG FOER DE MAENSKLIGA RAETTIGHETERNA.

I VILKEN FORM MEDBORGARSKAPSBEVISET TILL RAOUL WALLENBERG SKALL OERVERLAEMNASAER AENNU INTE BESTAEMT .SANNOLIKT KOMMER MEDBORGARSKAPSAKTEN ATT OERVERLAEMNAS TILL SVERIGES AMBASSADOER I KANADA.OLA ULLSTEN. VID EN CEREMONI I DENNA MAANAD.

ULKL 2208

SVENSK OTT

- End of printout

ORIGINAL FILED IN

(Pol) (PR)

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 851210-743

DISTRIBUTION STATUS AT: 1985-12-10-21.45

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
UD/PRESS	DISTRIBUTED	1985-12-10-21.45	
UD/POLCH	DISTRIBUTED	1985-12-10-21.45	
UD/VAKTHAVANDE	DISTRIBUTED	1985-12-10-21.45	

FROM: OTTAWA

POSTED TIME: 1985-12-10-21.44

MSG NO: 851210-743

MESSAGE HANDLED BY OPERATOR - ORIGINAL NO: 851210-740

=LIST
UD/PRESS
UD/POLCH
+

=LIST

UD/PRESS
UD/JUHLIN

*all full
Kabsche
polch
ch pol I
ch pol II
Nyholm
Juhlin
Zarut Wallenberg -
Jennings*

AMBASSADEN OTTAWA 1985-12-10

UD
STOCKHOLM

ORIGINAL TELETYPE

377 ✓ FOER SVEN JULIN OCH PRESSBYRAAN. RE KANADENSISKT HEDERS-
MEDBORGARSKAP FOER RAOUL WALLENBERG.

KANADENSISKA SENATEN HAR UPPSKJUTIT SITT BESLUT OM ATT
FOERA RAOUL WALLENBERG TILL HEDERSMEDBORGARE. AERENDET SOM
SKULLE BEKRAEFTA UNDERHUSETS ENHAELLIGA RESOLUTION,
BERAEKNAS NU TAS UPP PAA ONSDAGEN. DET SPEKULERAS OCKSAA I ATT
SENATEN MOEJLIGEN KAN VILJA AENDRA ORDALYDELSEN. I SAA FALL
KOMMER RESOLUTIONEN ATT GAA TILLBAKA TILL UNDERHUSET FOER DEBATT.

ULLSTEN

AMBASSADEN OTTAWA KL 15.45

- End of printout 1985-12-12
Pol I/Kr S Julin/bf

Ex t:

Kabsek

Polch

Ch Pol I

Ch Pol II

Nyström

Julin

Raoul Wallenbergföreningen

Σ 851213

851219
Pol I/Kr S Julin/bf
tel 406 417
Σ 851219

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

FROM: OTTAWA
TO: UD/POLCH
MSG NO: 851210-12

POSTED TIME: 1985-12-10-06.34
IMPORTANCE: URGENT

MESSAGE HANDLED BY OPERATOR - ORIGINAL NO: 851210-4
COPY SENT TO: UD/VAKTHAVANDE [REDACTED]

INK UTRIKESDEP
Dnr...../.....
1985-12-10

Avd P	Gr 2	Mål Eu I
----------	---------	-------------

=LIST, URGENT
 UD/PRESS
 UD/POLCH

ANGAAENDE KANADENSISKT HEDERSMEDBORGARSKAP

FOER RAOUL WALLENBERG

OTTAWA DEN 9 DECEMBER 1985.

DET KANADENSISKA UNDERHUSET ANTOG PÅ MAÅNDAGSKVAELLEN ETT RESOLUTIONSFOERSLAG ATT GOERA RAOUL WALLENBERG TILL KANADENSISK HEDERSHEDBORGARE. BESLUTET VAENTAS PÅ TISDAGEN BLI BEKRAEFTAT GENOM ETT MOTSVARANDE BESLUT I SENATEN.

OM DETTA SKER ,VILKET TAS FOER GIVET , BLIR DET ETT HISTORISKT
BESLUT EFTERSOM KANADA I MOTSATTS TILL USA, INTE TIDIGARE HAR
HAFT MAAGRA HEDERSMEDBORGARE.DEN KANADENSISKA SENATEN KOMMER ATT
FATTA SITT BESLUT PAA FN S DAG FOER DE MAENSKLIGA RAETTIGHETERNA.

1 VILKEN FORM MEDBORGARSKAPSBEVISET TILL RAOUL WALLENBERG SKALL
OERVERLAEMNAS AENNU INTE BESTAEMT .SANNOLIKT KOMMER
MEDBORGARSKAPSAKTEN ATT OERVERLAEMNAS TILL SVERIGES AMBASSADOER
I KANADA,OLA ULLSTEN, VID EN CEREMONI I DENNA MAANAD.

ULKL 2208

SVENSK OTT
1985-12-10
Pol I/Kr S Julin/bf
Ex f kdm till:

Utrmin
Kabsek
Polch
Ch Pol I, II
Nyström
Julin

Raoul Wallenbergföreningen

Relex t:

Washington
Gk New York
Moskva
Budapest
Tel Aviv

(PR) (Pol)

P 2 Eu¹

ARCHIVE COPY

MSG NO: 851211-14

DISTRIBUTION STATUS AT: 1985-12-11-06.28

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
UD/POLCH	DISTRIBUTED	1985-12-11-06.27	
UD/PRESS	DISTRIBUTED	1985-12-11-06.27	
UD/VAKTHAVANDE	DISTRIBUTED	1985-12-11-06.28	

FROM: OTTAWA

POSTED TIME: 1985-12-11-06.26
IMPORTANCE: URGENT

MSG NO: 851211-14

MESSAGE HANDLED BY OPERATOR - ORIGINAL NO: 851211-1

=LIST,URGENT

UD/POLCH

UD/PRESS

+

SVENSK

OTTAWA DEN 10 DECEMBER 1985 KL 1830

FOER SVEN JULIN
PRESSVAKTEN
PRESSBYRAAN

376✓

BRAADSKANDE

*Inkom till SJ, Pol I
en 16/12
§*

RAOUL WALLENBERG KANADENSISK HEDERSMEDBORGARE

DEN KANADENSISKA SENATEN SOM PAA MAANDAGSEFTERMIDDAGEN BESLUTAT
UPPSKJUTA AVGOERANDET OM KANADENSISKT HEDERMEDBORGARSKAP FOER
RAOUL WALLENBERG AENDRADE SIG VID KVAELLSSEJOURNEN DAA EN SENATOR
PAAPEKADE ATT DET VORE LAEMPLIGT OM BESLUTET FATTADES PAA
FN S DE MAENSKLIGA RATTIHETERNAS DAG .MAN TOG DAA UPP FRAAGAN
TILL NY DISKUSSION OCH EFTER ETT PAR KORTA KORTA INLAEGG KOM BESLUTET.
ULLSTEN

KL 18 50
SVENSK OTT

5512-12
Press
Pollex 1. Washington
56 New York
Hoskva
Budapest
Tel Aviv

SVERIGES AMBASSAD

ATHEN

Handl: M Marling

1985-12-10

Nr 199

P 2

Överlämnas till Ambassaden i
UTRIKESDEPARTEMENTET

10.12.1985

Se Jule

Enkelt utskick

Betr. Östgöta se
delgivningslista

H E M L I G

Utrikesdepartementet

2 1
85 12 10

Athen

3.12.1985

Grekisk riksdagsfråga om Wallenbergfilmen m m

(vårt m i s o 1985-11-15 samt hbr Colliander-Bergquist 1985-11-29)

- ./. Bifogat insändes parlamentsledamoten Virginia Tsouderous (Ny Demokrati/
Oberoende) fråga om censuringripandet mot filmen om Wallenberg samt
samordningsminister Tsohadzopoulos' svar.

Som synes vidhåller den ansvarige ministern att någon censur ej skett
på ERT samtidigt som han pekar på möjligheten av att ett ingripande
gjorts mot filmkopian innan den nådde grekisk TV. Att en ny visning
skall ske har tidigare meddelats oss av generalsekretariatet för press
och information.

- ./. Vi insänder också texten till det svar i ämnet som dåvarande regerings-
talesmannen Laliotis gav till pressen den 13 november och som över-
lämnades till oss den 15 november.

Hans Colliander

Hans Colliander

UTRIKESDEPARTEMENTET

☒ RAPPORT ☐ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVR

Politiska avdelningen

Enhet

Datum

Handläggare

Godkännes

Ort/Datum/Nr eller namn

I

85/1213

S. Julin

SJ

Åthön 1985-12-10 Nr 199

Angående

Friedrich Schlegels brev om Ra-pen

☒ HEMLIGSTÄMPLAS

Delges för kännedom

utan bil

☒ jämte samt bil

jämte bil nr

jämte bil där så angivits

bil kan lånas på UD tel:

	Bil		Bil		Bil		Bil
☐ Konungen		☐ Statssekr		☐ IMPOD		☐ Svenska FN-förbundet	
☐ Regeringen	20 ex	☐ IM-enh A		☐ Swedfund		☐ Östekonomiska byrån	
☐ Statsministern		☐ I-sekr A		☐ LO/TCO:s bist nämnd		☐ Bankföreningen	
☐ Chef Fö		☐ I-enh Fi		☐ Sv kyrkans mission		☐ Exportr	
☐ Chef I		☐ I-enh Fö		☐ IVA		☐ Industriförb	
☐ Staterådet		☐ I-sekr I		☐ STU		☐ Grossistförb	
☐ Staterådet		☐ I-sekr		☐ Svensk kärnbränsle AB		☐ Sthlms Handelsk	2 ex
☐ Staterådet		☐ I-sekr		☐ Statens kärnkraftinsp		☐ LO	
☐ Riksdagens talman		☐ I-sekr		☐ Statens strålskyddsinst		☐ AIC	
☐ Utrnämnd/Utrusk/Europa-rådsdel	53 ex	☐ SSLP, Fö		☐ Televerket		☐ TCO	
☐ Utrikesnämnden	23 ex	☐ KMI		☐ Statens rymddeleg		☐ SAF	
☐ Utrusk	33 ex	☐ Fat		☐ Invandrarverket	2 ex	☒ Repet Wallenberg	
☐ Europarådsdel	12 ex	☐ Ch Fat/Op 5		☐ Forskningsberedningen		☒ för omgående	
☐ Utrusk kanslichef		☐ Arméstaben FN-avd		☐ Miljöförberedningen			
☐ Förutsk kanslichef		☐ FOA	2 ex	☐ I-sekr Naturvårdsverk			
☐ Riksdagsman		☐ SIPRI		☐ Sekr f framtidsstud			
☐ Riksdagsman		☐ EKN		☐ Nordiska Rådets sv del			
☐ Riksdagsman		☐ KK	5 ex	☐ Svenska institutet			
☐ Statssekr Fö		☐ Riksbanken		☐ Nordiska Afrikainst			
☐ Statssekr		☐ SIDA		☐ Latinamerikainst			
☐ Statssekr		☐ BITS		☐ Utrikespol institutet			
☐ Statssekr		☐ SAREC		☐ Europeainstitutet			

☐ Större beskickningar FN-representationen	9 ex	☐ Beijing	☐ London	☐ Paris	☐ Washington 2 ex
		☐ Bonn	☐ Moskva	☐ Tokyo	☐ FN-repr
☐ Norden	4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik
		☐ Belgrad	☐ Budapest	☐ Prag	☐ Warszawa
☐ Övriga Östeuropa	7 ex	☐ Berlin A	☐ Bukarest	☐ Sofia	
		☐ Ankara	☐ Bryssel	☐ Lissabon	☐ Rom
☐ Övriga Västeuropa och Canada	16 ex	☐ Athen	☐ Dublin	☐ Madrid	☐ Wien
		☐ Bern	☐ Haag	☐ Ottawa	☐ Bryssel-del
				☐ Paris-del	
☐ Nordafrika	5 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tunis
		☐ Abu Dhabi	☐ Bagdad	☐ Damaskus	☐ Tripoli
☐ Mellanöstern	8 ex	☐ Amman	☐ Beirut	☐ Jeddah	☐ Kuwait
		☐ Bangkok	☐ Dhaka	☐ Jakarta	☐ New Delhi
☐ Övriga Asien och Australasien	18 ex	☐ Canberra	☐ Hanoi	☐ Kuala Lumpur	☐ Panmunjom
		☐ Colombo	☐ Islamabad	☐ Manila	☐ Pyongyang
		☐ Abidjan	☐ Der-es-Salaam	☐ Harare	☐ Lagos
☐ Övriga Afrika	13 ex	☐ Addis Abeba	☐ Gaborone	☐ Kinshasa	☐ Luanda
		☐ Bogotá	☐ Buenos Aires	☐ Guatemala	☐ Lima
☐ Latinamerika	12 ex	☐ Brasília	☐ Caracas	☐ Havanna	☐ Managua
		☐ Antwerpen	☐ Chicago	☐ Hongkong	☐ Los Angeles
☐ Vissa lönade konsulat	17 ex	☐ Barcelona	☐ Frankfurt	☐ Istanbul	☐ Minneapolis
		☐ Berlin Gk	☐ Hamburg	☐ Leningrad	☐ Montreal
					☒ München
					☒ New York Gk
					☐ Rio de Janeiro
					☐ Sao Paulo

☐ Utrikesministern	☐ Transportsekt	☐ Statssekr f int u-samarb	☐ Chef SSB	☐ Norström
☐ Wretborn	☐ Folkrättssekreterare	☐ Chef multilat enh	☐ Rapportöversikten	☒ Julin Pol
☐ Utrikeshandelsmin	☐ Statssekr f utr hand	☐ Chef bilat enh	☐ Regeringspärmen	☒ Wernstedt Pol
☒ Kabinettsekr	☐ Chef H-enh	☐ Chef planerings enh	☐ Theorin	
☐ Chef kabsekr kansli	☐ Förhandlingsgruppen	☐ Biståndsinspektören	☐ Edeen	
☐ Anderman	☐ KSA	☐ Chef protokollet	☐ Wahlbäck	
☒ Chef Pol avd	☐ Chef Rättsavd	☐ Chef press- o inf enh	☐ Merling	
☐ Chef Pol 1-5	☐ Chef R	☒ Chef pressbyrå	☐ Bekeris	
☒ Chef Pol I, II	☐ Expeditionschefen	☐ Chef inf byrån	☐ Hjärpe	
				☐ Åter enh

Antal ex skr	Antal ex bil	Kopierad den	sign	Distribuerad den	sign	Ätg postexp	datum	sign
9	9	16/12-85		16/12-85				

Dep UD 363 198501 100bl å 50 ex

KURSIV ÖVERSÄTTNING

F R Å G A

Till Ministern i Premiärministerns kansli.

Än en gång har historia förvanskats. I TV censurerades 7/11/85 filmen "Wallenberg".

Censur i smyg är värre än offentlig censur eftersom tittaren ej känner till förekomsten av den. Det är inte första gången som pseudoideologiska syften eller obetänksam inställsamhet har påverkat förvanskningen av historiska fakta av grekisk TV. Denna senaste incident skapar ny allvarlig oro om sättet på vilket man förbereder presentationen av motståndsrörelsens historia. Om fanatismen obestraftat leder till en sådan stympning av en utländsk film, hur kan någon då tro att det skall ske en objektiv presentation av vårt lands historia under en sådan skadlig period.

Herr ministern tillfrågas:

1. Om ministern personligen kommer be om att få se den ocensurerade filmen, som presenterar den svensk människovännen "Wallenbergs" liv.
2. Om vid fastställande av detta nidingsdåd, som begåtts, ministern kommer att beordra om styrelsekontroll, ansvarsfördelning och påtvinga de ansvariga vederbörligt straff. Samtidigt undrar jag om man i praktiken kommer att be teve-tittarna om ursäkt genom att visa hela filmen igen, fram till ett ocensurerat slut.
3. För att man i tid skall undvika sådana och allvarligare fel som beror på fanatism eller fördomar ber vi er upplysa kåren om vilka det är som fått ansvaret att presentera motståndsrörelsens historia. Om det finns en ansvarig kommitté i vilken åtminstone alla strömningar, åsikter och motståndsgupper representeras.

Riksdagsledamot

V. Tsouderou

KURSIV ÖVERSÄTTNING

Athén den 2 december 1985

Till grekiska riksdagen

ÄRENDE: Fråga nr. 2546/85

Som svar på ovannämnda fråga, som riksdagsledamot Virginia Tsouderou lade fram i riksdagen, tillkännager vi följande:

I den amerikanska TV-serien av företaget PARAMOUNT: "Wallenberg", som ERT-2 visade den 6 och 7 november 1985, har inga censuringrepp skett. Det enda ingrepp som gjorts av ERT-2 var avlägsnandet av titlarna vid andra och fjärde episoden. samt även en resumé av föregående episod vid början av efterföljande. Detta ingrepp blev nödvändigt eftersom programledningen vid ERT-2 valde att visa de fyra episoderna i serien i två avsnitt och på två på varande följande dagar. Men detta kan, under inga omständigheter kallas för censur.

Om det, trots detta, kommer fram att kopian som ERT-2 mottagit från producentföretagets agent och som visades, oberoende av ERT-2 eller producentens och dess agents vilja, saknade någon scen rörande seriens innehåll, är detta ej ERT-2:s fel. I ett sådant fall och inom ramarna för den nya programplaneringen kan ERT-2 ånyo undersöka frågan.

Ministern

A. Tsohadzopoulos

KURSIV ÖVERSÄTTNING

13.11.1985

Utdrag från regeringstalesmannens Kostas Laliotis' BRIEFING till de politiska redaktörerna.

Om TV-serien "Wallenberg"

Fråga: Tidningen "Eleftheros Typos" är idag provokativ - jag vet ej om ni har sett den - beträffande filmen "Wallenberg" som ni igår sade ej var censurerad. De har tillförlitliga uppgifter om att censur skett och kallar till jämförelse. Vad har ni att säga om detta?

Regeringens talesman: Jag vidhåller vid mitt uttalande igår och rekommenderar redaktören som skrivit artikeln eller tidningen själv att finna kopian och göra en tidsmätning. Man kommer ej att finna de "censurerade" 17 minuterna och detta därför att ERT-2 ej gjort något ingrepp. När man ej har något att skriva om är det bättre att hålla tyst än att ta till en lögn. Och för sanningens skull skall jag rekommendera ERT-2 att vid lämplig tidpunkt visa filmen.

Olwaeus/ab

Reg. i avsaknad av arkivex.

Amb Köpenhamn

EN CLAIR-TELEGRAM TELEFAX

Ärende

datum

dnr

1985-12-13

3/23 ✓

Avd

grupp

Mål

P

2

F

"Wallenbergvittnet"

Leon Nikulin

Adress

UD STOCKHOLM

Text

För Sven Julin, pol, från Olwaeus re "Wallenbergvittnet"
Leon Nikulin. P 2 F

Efter vårt telefonsamtal om den bifogade artikeln i B.T.
1985-12-11 fick jag telefonkontakt med Dr.Phil. Leon Nikulin,
som inte var villig ge några närmare upplysningar per telefon
om det "levande vittne i Danmark, som har varit tillsammans
med Wallenberg", som han nämner i sin artikel. Han upplyste
dock omsider att han själv suttit i kz-läger och där träffat
personer som bekräftat att Wallenberg skulle ha varit i
livet åtminstone så sent som 1959.

Nikulin förklarade sig beredd att resa till Köpenhamn för
en intervju. Då han sade sig vara invalid med begränsade
inkomster, önskade han att ambassaden skulle betala tåg-
resan (Dkr 519) och en natts uppehåll (Dkr 400 - 500).

På min fråga om han inte redan hade varit i kontakt med
svenska myndigheter svarade Nikulin undvikande att han
flera gånger hade skrivit till "det svenska parlamentet
och andra".

Innan vi riktar en eventuell inbjudan till Nikulin finns
det kanske anledning att undersöka om vad han kan berätta
inte redan finns dokumenterat i UD:s omfattande material.
På vår dossier här, som endast går tillbaka till 1975,
har jag funnit ett handbrev Landberg/Berg, Pol 1, den
5 oktober 1982 om en dansk tidningsintervju med Aksel
Mikkelsen, Århus, som skulle ha sett Wallenberg 1945/46.
Nikulin omtalas i artikeln med anledning av att han
arrangerat utställningar i Århus kring Wallenbergs
70-årsdag och det är väl sannolikt att han fått en del
material härför från Sverige (familjen?). En presentation
av Nikulin kom f.ö. i gårdagens Berlingske Tidende.

Jag avvaktar Din reaktion innan vi företar oss något
ytterligare.

De Geer

Avsant den 13/12-85 sign

BRT

**AF LEON
NEKULIN,
dr. phil.**

SAVDEMLIGHEDEN med
Raoul Wallenberg vilber ud-
der Anden Verdenskrig med
Jase Horney, bliver det
klart, at de dramatiske beg-
venheder omkring Wallen-
berg er mere spændende,
beholdnings- og realistiske
end de filmene og serier,
som blev serveret i Jase
Horney-serien.

MIDS Jase Horney, som
kvæde med sit moral, har
virket under Anden Ver-
denskrig som stifter, der
søgte folk fra den danske
modstandsbewegelse til so-
vietunionen, så har Wallenberg
slået de sovjetiske diplo-
mater og andre vidensk. net-
værk i samarbejde med et un-
gt, politisk liv. Men
Horney i Sverige eller i
Danmark har man tænkt sig
at have en film om Wallen-
berg og hans dramatiske
stykke. Og dette på trods af,
at spørgsmålet til de vigtige
dokumenter om, hvordan
det sovjetiske NKVD har
forberedt og angrebet Wallen-
berg er trykt.

DANMARKS RADIO har
derimod besluttet sig for at
bringe seks millioner kroner
til en serie - en slags beret-
ning af historien om Horney-
serien, med historisk oplysning,
men - eller underholdnings-
mæssig værdi.

JEG synes ikke om serien,
historien kunstnerisk, ind-
holdsmæssig eller hensigts-
mæssig, nogle redaktører
med Bente Wiem.

JEG mener stadig, det var
rigtigt, at vi skulle se den,
men den var ikke vellyk-
ket, nogle Dags gennemgik
redaktøren Jørgen Jensen, der
fik selv har set serien, for
den blev så, men blev
helt i en film, der
hvis, så har kun
et historisk værdi.

RAOUL WALLENBERG OG JANE HORNEY

RETAILER patriotisme sig
ikke? Et forfæltet at hør-
ligere modstandsbewegelse?
At fortælleri og kollo-
ration betaler sig i
krigstid? At en person med
sin alene moral kunne opb-
ge kunstnere mere end en
helt med politiske idealer,
der offer et liv under krig-
gen?

PA sætne udtryk, da

Horney filmens fremvisning
blev afsluttet i TV, blev det
produceren en TV-film i so-
dale om Wallenberg. Men
det er historien danske et-
ter seeren, der har produ-
ceret den - dermed i det
første USA. I betydelig
fremstuder den kendte
skuespiller, Chare Chay
beret: "H. er en god
væl, under Ka den
forveksle at filmen fremvises

i dansk TV på lige fod med
Horney-serien? Søren er
indledende nej.

I MIDTEN AF NOVEMBER
beskæftede Danmarks Radio,
at man ikke ville sende Wal-
lenberg-filmen. Der
er videnskabelig på den
tema til foråret 1986, og at
maner man, at sagen er uk-
læst til den tid. Legende
holdninger fra Danmarks

Horney ikke Wal-
lenberg i dansk TV?

Radio side har vi oplevet
med film om Schenken
Schabrov eller film om
kampene for politiske af-
vigene med politiske
normaler. Der blev sagt, at
det var krøllken, der ikke
sammen. For Horney-fil-
men, men det er også krøll
ben, der har tvunget Dan-
marks Radio til at sende
Schenken-filmen med 4
for betale.

I BEGYNNELSEN AF AUGUST 1981 har det svenske
Alliancetet offentliggjort et
sensationsfuldt vidensbryd om
Horney delagtighed i Wal-
lenberg-affæren, som stem-
mer fra Jacob Berner, et
forhærvende ledende i de
sovjetiske stykker, den
strænge sad i Budapest
Horney var i januar 1945.
da Wallenberg berget, des-
uden for den politiske af-
læg i 14. april, der deltog i
kampene i Ungarn. Med til
Horney's opførsel
hvert spionage bag fredsens
linier, og Horney's fulle
forhærvende bl.a. Raoul Wal-
lenberg virke. Der findes
og et levende vidne i Dan-
mark, der har været sam-
men med Wallenberg, men
har bekræftet og til Dan-
marks Radio med et ind-
læg som forfælt. Han mod-
tog aldrig noget hæderkret svar
fra DR. Situationen og alle
dne handlinger er be-
kræftet ikke alene de ned-
vendige bekræftelser for at
trykke Danmarks Radio TV-
monopol, men rejser også
spørgsmålet om Danmarks
Radio vilje med at afsløre,
hvad der i virkeligheden
skete med Raoul Wal-
lenberg og hvad der skete
til, generelt. Døgn-
mere nære uddybning til
Raoul Wallenberg-sagen.

ONSDAG 1

85-12-11

Berlingske Tidende 1985-12-12

Rettigheder i øst og vest

«Hvis vi i Vesten havde fulgt Østblokkens undertrykkelse af menneskerettighederne med samme nidkærhed som den, medierne og stærke grupper talssmænd har lagt for dagen over for tidligere Vietnam og nu Sydafrika, da havde vi kunnet holde Bakharov-komiteen aktiv, Solidaritet kunne have fået en anden skæbne, og mange mennesker kunne være frigivet fra de rumænske ksløjre eller have fået udrejsestilladelser».

Det siger dr. phil. Leon Nikulin, Århus, der for 14 år siden flygtede til Danmark fra Polen, og som siden har skrevet flittigt om Østblokken i den danske presse. Han kender den fra dens værste sider. Først gik han ind i den sovjetiske hær i 1941, fordi han havde forstået, at således kunne hans far blive frigivet fra en ksløjre. Men tværtimod døde faderen i lejren, og sønnen kunne ikke undertrykke sin aversion mod regimet - med det resultat,

at han blev sendt fire år til en lejr i Sibirien. Familien var polsk, men udvandret til Sovjet i håb om større frihed der, et håb, der skulde vise sig at være bygget på propaganda. Tilbagekomsten endte i fængselsophold efter vedholdende deltagelse i frihedsrørrelser.

I virkeligheden har mange tidligere fanger Vesten at takke for, at de blev frie. For disse diktatoriske regimer er yderst følsomme over for kritik, det være sig fra vest som fra øst. Deres grundlag er frygt - frygt, som de begrundet med modstandernes onde hensigter, og som de stiller sig imod med stadig mere militær og politisk. Vi må i Vesten holde os bedst muligt underrettet om udviklingen i Østblokken, i pressen, i skolerne, i den politiske diskussion. Som det er, falder alt for mange for den sødlige charmsoffensiv, siger Leon Nikulin i anledning af årsdagen i denne uge FNs menneskerettighedserklæring.

Arkivexemplar

Handl: Kr S Julin,
Pol I

Dnr	Avd	Grupp	Mål
347/1001	D	2	EU:

1985-12-13

Ambassadören Odevall
BERN

Raoul Wallenberg i Salakusa

Tack för Ditt brev den 4 december 1985 med generalkon-
sul Ugglas uppteckning av hans samtal med fru Eugster.

Av lätt insedda skäl erbjuder fru Eugsters drömuplevel-
se inte mycket att bygga på i våra efterforskningar.
Vad gäller verifierbara fakta har vi blott kunnat kon-
statera att orten Salakusa inte återfinnes i Avraham
Shifrins detaljrika bok "Reiseführer durch Gefängnisse
und Konzentrationslager in der Sowjetunion". Som Ugglas
antydde kan det ju f.ö. finnas en rationell förklaring
till drömmen.

Vi uppskattar likväl Ugglas engagemang och ber Dig
att vidarebefordra vårt tack till honom.

Jan Eliasson

ee

Ifylles av postexp

Avsändt med		Avsändn datum		Sign
☐ av kurir	☐ utl kurir	☒ luftpost	☐ vanlig post	1985-12-13

Ink. Utr. min. ✓
1985 -12- 16

GÖSTA HÖGLIND

STYRMANSGATAN 20 "

114 54 STOCKHOLM

TEL. 61 40 96

POSTGIRO 45 51 36-2

85.12.13

*brevat
statsmin
/aa/b*

Utrikesminister Sten Andersson
Utrikesdepartementet
Gustav Adolfs Torg 1
103 23 STOCKHOLM

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o 347/015		
1985-12-17/6		
AVD. P	GR. 2	MÅL I

Davul Wallenberg

Under förhoppning om välvillig handläggning
härmed kopia av brev till statsministern.

Med vänliga hälsningar

Gösta Höglind

GÖSTA HÖGLIND

STYRMANSGATAN 20 "

114 54 STOCKHOLM

TEL. 61 40 96

POSTGIRO 45 51 36-2

85.12.13

Statsminister Olof Palme
Statsrådsberedningen
Rosenbad 4

103 33 STOCKHOLM

Mina enkla forskningar har lett till personligt samman-
träffande med Raoul Wallenbergs syskon, Simon Wiesenthal m fl.
Vad jag framfört skulle användas vid förhandlingar med Kissinger
och ryssarna. Från en föregångare till hr fick jag erkännansamt
svar & statsministerpapper. Erlanders memoarer med Drt och hans
resoluta uppträdande i Moskva i brendet har jag med personlig
tillgiven hälsning. Detta vill jag nämna i hopp om att trots
hr stora arbetsbörda ska inför rysslandsbesöket kunna beakta
vad jag har på hjärtat.

Endast för någon månad sedan hänvisade ryske ambassadören
fortfarande till dödsförklaringen vilket visar att denna icke
är tillfredsställande ihjälslagen. Pressen är delvis skuld till
detta som icke brytt sig om att resolut beakta denna sak som
berör oss alla.

Att Wallenbergs-namnet icke är rätt stavat har man i allmänhet
nöjt sig med. Att förnamn saknades beaktades först senare
sen för det mesta glömts bort. T o m fosterfadern beaktar ej
detta i sin bok.

Vad jag främst gått in för är att Wallenbergs-namnet icke är
sällsynt i tysktalande länder. När jag gjorde undersökningar
fanns det sålunda 8 st i Väst-Berlins telefonkatalog, nu tror
jag något mindre.

Wallenberg betyder vallfartsberget och sådana äro vanliga i
katolska länder och åtskilliga ha fått sitt familjenamn från
sådana ställen. Före kriget fanns i Danzig en berömd läkare
med namnet. Genom gifte kom enligt en baltisk adelskalender
en person dit. Ända från Peter den stores tid har personer med
tyska familjenamn förekommit i Ryssland. Det kan alltså t o m
vara en rysk medborgare med namnet. Sammanställt med alla som
vet med sig att han varit i livet efter dödsförklaringen har
denna ej något värde. Dödsförklare dödsförklaring^{en} är den väg
som måste beträda men tyvärr kommer man kanske sen inte längre.
Jag var förste svensk som i Nord-Berlin sammanträffade med en
återvändande fange. En fangvaktare hade berättat för honom att
han kände till ännu en svensk fange. Jag räpporterade till den
första Wallenberg-föreningen. Uppgifter som kunna härledas till
ryska medborgare torde höra till det som ryssarna sätta något
värde.

Före kriget besökte jag fängelsehållarna i Peter Paulsfästningen
och hörde berättas under vilka fasansfulla förhållanden man levt
där ofta under ett mycket långt liv. Tog även del av litteraturen
i ämnet. Detta har övertygat mig om att Raoul kan vara i livet
ännu speciellt som han levt under betydligt bättre förhållanden.
När Nanna Svartz höll på att få honom fri skulle det ske via

V V

GÖSTA HÖGLIND

STYRMANSGATAN 20 "

114 54 STOCKHOLM

TEL. 61 40 96

POSTGIRO 45 51 36-2

sinnessjukhus. Jag tror det är enda vägen att gå. Makthavarna skulle få en fjäder i hatten inför hemmapubliken och andra om det får heta att de efter årtionden av sökande lyckats hitta honom på sinnessjukhus och då behöva de ej skälla hans yttranden rätta värdet.

Det brukar påstås att det ej finnes någon anledning för dem hålla honom. Det är fråga om en annan värld full med byråkrati som kan uppträda på sätt vi ej kan fatta. Dessutom tror jag det kan finnas ett allvarligt hinder. Vi behöva bara tänka oss om han kom och kunde meddela att han suttit tillsammans med de nedskjutna svenska flygarna. I det här fallet närmast amerikaner.

Särskilt förr hävdades det att vi måste vara så försiktiga med hänsyn till Finland och andra grannar. Det är tvärtom. Genom vår undfallenhet blir det en fara även för andra. Vill i detta öberopa ett uttalande av Hitler som föll i amerikanarnas händer och som jag ej sett återgivet här. "Lusstaten Sverige ska utplånas men något bör sparas till kommande generationer". Så kanske också ryssarna tänker genom vår flathet. Fasthet i Wallenbergs-frågan skulle t o m kunna betyda mindre ubåtar.

Frimärkshistorien finna mångabeklämmande. Tänk om USA kommer före. Då skulle vi allt känna oss billiga. Jag föreslog en serie med svenskari internationell hjälpverksamhet. In sådan serie eller ett enskilt märke nu med möjlighet spela roll för frigivande, det samlas ju så mycket frimärken i Sovjet, skulle därför bli det mest berömda frimärke vi ger ut i detta århundrande, tillföra oss aktning och förståelse, t o m tillföra oss pengar medan i stället kanoner, jaktflottiljer och annat kostar oerhört. Hoppas regeringen ingriper i denna sak.

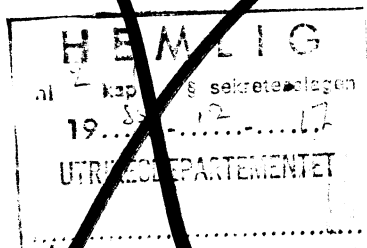
Med vänliga undersåttliga hälsningar

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)

Handl Kr S Julin/bf

1985-12-17	Avd	Grupp	Mål
357/001	P	2	EU

Ambassadören Hirdman

TEL AVIV

HEMLIG

Wallenbergvittnet Konikov

Broder,

Ditt handbrev den 15 oktober 1985 har tyvärr förblivit obesvarat en längre tid. Det inkom kort efter att jag avrest till ESK:s kulturforum i Budapest.

Hur som helst är ingen skada skedd eftersom Konikovs utsagor uppenbarligen är hopfantiserade. Åren 1945-47 satt ju Raoul Wallenberg bensligen fängslad i Moskva. Att han därefter skulle ha avlat tre barn med en rysk sjuksköterska, idkat jakt och fiske i Sibirien samt undervisat KGB-soldater i svenska framstår väl, som Du själv påpekar, som väl magstarka uppgifter.

Namnen Makasjin, Batitskij och Novikov förkommer inte i Wallenbergarkivets kartotek, och några vidare efterforskningar anser jag inte vara motiverade. Jag tror snarare att vi lugnt kan avskriva Konikov som sanningsvittne.

Medan jag för pennen vill jag likväl inte underlåta att uttrycka min uppskattning över att det tyvärr otacksamma arbete som Du lägger ned på att följa upp Wallenbergspår i Israel.

Sven Julin

Postadress Box 16121 103 23 STOCKHOLM	Gatuadress Gustav Adolfs torg	Ifylles av postexp Avsänd med ☒ sv kurlir	Telefon 786 60 00 ☐ utl kurlir	Telegram Cabinett ☐ vanlig post	Teles 105 90 Avsändn datum 1985-12-17	Postsign 156 10-9 Sign 156 10-9
---	----------------------------------	---	---	--	--	--

Joel Jay Fisher
Apartment 6-C
310 West 55th Street
New York, NY 10019 U.S.A.

Telephone (212) 247 - 7996

Ink 12/12
Pol I/S. Julin/ee
85-12-18 brev tit
Exp. nt 85-12-19/ee

December 7, 1985

Mr. Sven Julin
Ministry of Foreign Affairs
Political Department First Division
Box 16121
103 23 Stockholm, Sweden

1 bil.

POLITIKESDEP		
Dnr...../.....		
1985-12-18		
Avd	Gr	MGI
<i>P</i>	<i>2</i>	<i>Luci</i>

Pol

Dear Mr. Julin:

The attached letter was mailed to you on October 16, 1985 but I never received a reply from you or anyone else with respect to what I wrote.

My long and fullest study of Swedish History and Culture especially the Raoul Wallenberg Case has brought me up to this point which I've outlined in this October 16, 1985 letter to you. I feel that personal responses to my correspondence would help a lot to enable me to continue my research into Swedish History and Heritage.

My studying is not aided when no replies come forward and I wonder whether or not I should abandon the matter and reduce my interest in questions pertaining to Sweden. If, the case of Raoul Wallenberg and Vilmos Langfelder is now closed then I would appreciate it very much if you could so inform me.

This is a case that is close to my heart since my mother was born in Debrecen, Hungary.

Sincerely,

Joel Jay Fisher
Joel Jay Fisher

Attachment: October 16, 1985 letter from Joel Jay Fisher to Mr. Sven Julin

P.S. The Swedish Information Services' office here is very helpful but they cannot supply me with answers to the above.

There is a book written by Count Folke Bernadotte called "Instead of Arms" and I bought it in a rare bookstore here. It states that a certain Hungarian official Rakosy told Count Bernadotte to contact the Russian authorities in order to be furnished with more information about Wallenberg.

JJF/JJF

10

Joel Jay Fisher
Apartment 6-C
310 West 55th Street
New York, NY 10019 U.S.A.

(212) 247 - 7996 Telephone

October 16, 1985

Mr. Sven Julin
Ministry of Foreign Affairs
Political Department First Division
Box 16121
103 23 Stockholm, Sweden

Dear Mr. Julin:

Thank you for your response of October 16, 1985 referring to the case of Raoul Wallenberg. I will study the histories of Folke Bernadotte and Dag Hammarskjold as I go along with my research into Mr. Wallenberg's lot in life. I am confident that enough material can be accumulated on these subjects.

May I put forward a suggestion on what to do to further investigate Mr. Wallenberg's case? This of course would take in the matter of Vilmos Langfelder. I would now firmly recommend that the Swedish Government institute a civil lawsuit in an Hungarian court of law against the Soviet Union for the recovery of the property and belongings of both Mr. Wallenberg and Mr. Langfelder.

Do you know how much money Mr. Wallenberg was carrying when he was confronted with Russian soldiers?

Kindly keep in mind that no Swede who is or was concerned with this case has ever personally seen Messrs. Langfelder and Wallenberg in a Soviet prison. And, this includes Nanna Svartz. Are these statements correct? Therefore the Swedish Government is viewing this case with the eyes of other Nationals not Swedish.

If, the Swedish Government institutes a civil lawsuit in an Hungarian court of law such as in Budapest and against Russia to recover the monies and properties of Messrs. Langfelder and Wallenberg then the Swedish Government could say that it is doing so in order to win back the funds and possessions for the Government of Hungary to return to rightful owners.

The Government of Sweden could then find out through this civil suit in Hungary what truly happened to Messrs. Langfelder and Wallenberg and the information will not be hearsay evidence. The Government of Hungary should agree to this idea since it will be the recipient of the restored funds and possessions.

I personally feel that the Communist status of the Hungarian Government should not interfere with such a lawsuit. I recommend Hungary as the spot of the trial since that is the country which experienced the seizure of Messrs. Wallenberg and Langfelder.

Sincerely,

Joel Jay Fisher
Joel Jay Fisher

JJF/JJF

Arkivexemplar

Dnr	Avd	Grupp	Mål
352K04			P 2 L 1

December 18, 1985

ang. R. Wallenberg

Mr. Joel Jay Fisher
Apartment 6-C
310 West 55th Street
New York, N Y 10019
USA

Pol

Dear Mr. Fisher,

With reference to your letter of December 7, 1985, I regret to say that your letter of October 16, 1985 seems to have gone astray. At least I cannot recall having seen it, but I spent six weeks in Budapest last October and November.

We appreciate your advice to the effect that the Swedish Government institute a civil lawsuit in a Hungarian court of law against the Soviet Union. We feel, however, that this way of proceeding would neither take us any further in ascertaining the whereabouts of Raoul Wallenberg, nor towards the recovery of his belongings.

I don't think Raoul Wallenberg carried any large sums of money when he left for Debrecen. To the best of my knowledge, the property entrusted to him was left in custody in Budapest.

As far as I know, it is correct that no Swede has ever personally seen Raoul Wallenberg since he disappeared.

Sincerely yours,

Sven Julin

Deputy Assistant Under-Secretary

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurlr

☐ utl kurlr

☒ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

85-12-19

Sign

el

[REDACTED]

UTRIKESDEPARTEMENTET
EB

ARENDE:

KOPIA TILL:

UTR MIN
KABS
POLCH
POL 1
POL 3

ATGÅRD: Pol (Julin)
EX t: Kabsek
Polch
Ch Pol I
Julin

1985-12-20
Chr. tit

INK UTRIKESDEP		
Dnr. [REDACTED]		
1985-12-20		
svd	gr	stat
P	2	ELL

(POL)

INKOM UD [REDACTED]

AMBASSADEN TEL AVIV 1985-12-19

UD STOCKHOLM [REDACTED] FOER POL I

RE RAOUL WALLENBERG

FORTS

RE RAOUL WALLENBERG

VICE CHEFEN FOER MUSEET FOER NAZISMENS OFFER, AMBASSADOER
DAFNI, RINGDE IGAAR OCH BJOED MIG OCH AMBASSADEN TILL EN MOT-
TAGNING HOS PRESIDENT HERZOG DEN 16 JANUARI KL 17.00 FOER ATT
HEDRA MINNET AV WALLENBERG OCH FOER ATT HAN UTNAEMNTS TILL
ISRAELISK HEDERSMEDBORGARE. CEREMONIN SKULLE EGENTLIGEN HA
HAALLITS DEN 17, SOM AER AARSDAGEN AV WALLENBERGS FOERSVINNANDE,
MEN EFTERSOM DET AER EN FREDAG VALDE MAN DEN 16.

JAG MAASTE NATURLIGTVIS GAA PAA MOTTAGNINGEN MEN TAENKER INTE
VOLONTERA ATT SAEGA NAAGOT OM JAG INTE BLIR DIREKT UPPMANAD.
JAEMFOER DE BETAENKLIGHETER VI HADE I MARS 1983, DAA TORSTEN
OERN MAASTE DELTA I EN LIKANDE CEREMONI I KNESSET.

DET VORE INTRESSANT ATT HOERA OM FAMILJEN OCH SVENSKA RW-KOMMITTEN
PAA NAAGOT SAETT AER INBLANDADE.

HIRDMAN

AMBASSADEN TEL AVIV KL [REDACTED]
+++++/BN

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 851219-579

DISTRIBUTION STATUS AT: 1985-12-19-14.12

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
OTTAWA	DISTRIBUTED	1985-12-19-14.12	0406 ✓

FROM: UDTEX 21 POSTED TIME: 1985-12-19-14.05

MSG NO: 851219-579

OTTAWA-

UD STOCKHOLM 1985-12-19

AMBASSADEN OTTAWA

FRAAN JULIN ANG RAOUL WALLENBERG. ERT 377.

HAR NAAGOT NYTT HAENT I FRAAGAN OM RAOUL WALLENBERGS
HEDERSMEDSBORGARSKAP?

CABINET

UD STOCKHOLM KL 1405/BF

- End of printout

Pol I/Julin/ml

Ärende

re Raoul Wallenberg

Datum

1985-12-20

Dnr

Avd

Grupp

M&I

0

2

En

Adress

AMBASSADEN TEL AVIV Dnr....

Text

Från Julin ang Raoul Wallenberg [REDACTED] P 2

Har idag talat med Nina Lagergren som uppgav att familjen och Raoul Wallenbergföreningen informerats om att RW skulle utses till israelisk hedersmedborgare den 17 januari. På min fråga om man övervägt att närvara svarade hon att detta ännu inte diskuterats. Hon lovade att förekommande fall återkomma.

Kan f ö tillägga att Nina Lagergren som vanligt reagerade mot formuleringen "hedra minnet av" i Ditt [REDACTED] GOD JUL.

CABINET

Ex till:

Kabs
Polch
Ch Pol I
Julin, Pol

exp. 1985-12-20/100

P 2 EU

POL

ARCHIVE COPY

MSG NO: 851230-173

DISTRIBUTION STATUS AT: 1985-12-30-12.35

TO:

STATUS:

TIME:

DIARY NO:

UD/POL 1

DISTRIBUTED

1985-12-30-12.35

FROM: TEL AVIV-T

POSTED TIME: 1985-12-30-12.33

MSG NO: 851230-173

Överlämnas för kännedom av
UTRINNETSDEKRETERET

=LIST
UD/POL 1
+

7 23 110
S. Juhlin
Eccccc.....

Beaktas enligt följande:

AMBASSADEN TEL AVIV 1985-12-30

UD STOCKHOLM

469. FOER POL 1. RE RAOUL WALLENBERG.
MISO AABEROPAS.

JAG HAR IDAG MOTTAGIT FOELJANDE BREV FRAAN YAD VASHEM:

CIT

JERUSALEM, DECEMBER 24TH, 1985

DEAR AMBASSADOR HIRDMAN,

ON MARCH 25TH 1985, THE KNESSET PASSED A LAW ACCORDING TO WHICH
THOSE NON-JEWS WHO DURING THE HOLOCAUST SAVED JEWS AND WERE
RECOGNIZED BY YAD VASHEM AS "RIGHTEOUS AMONG THE NATIONS"
WERE ENTITLED TO RECEIVE HONORARY CITIZENSHIP OF THE STATE
OF ISRAEL. YAD VASHEM WAS ENTRUSTED WITH THE TASK OF PRESENTING
THESE INDIVIDUALS WITH A CERTIFICATE. AT A MEETING OF YAD
33650 SVNSK IL

ZCZC
=LIST
UD/POL 1
+

Reg m. 851230-173

--	--	--

AMBASSADEN TEL AVIV 1985-12-30

UD STOCKHOLM

469. FOER POL 1. RE RAOUL WALLENBERG.
MISO AABEROPAS.

JAG HAR IDAG MOTTAGIT FOELJANDE BREV FRAAN YAD VASHEM:

CIT

JERUSALEM, DECEMBER 24TH, 1985

DEAR AMBASSADOR HIRDMAN,

ON MARCH 25TH 1985, THE KNESSET PASSED A LAW ACCORDING TO WHICH THOSE NON-JEWS WHO DURING THE HOLOCAUST SAVED JEWS AND WERE RECOGNIZED BY YAD VASHEM AS 'RIGHTEOUS AMONG THE NATIONS' WERE ENTITLED TO RECEIVE HONORARY CITIZENSHIP OF THE STATE OF ISRAEL. YAD VASHEM WAS ENTRUSTED WITH THE TASK OF PRESENTING THEM WITH THE APPROPRIATE CERTIFICATE. AT A MEETING OF YAD VASHEM'S EXECUTIVE HELD ON NOV. 18 1985 IT WAS DECIDED TO GRANT TO RAUL WALLENBERG THE HONORARY CITIZENSHIP NUMBER ONE. H.E. THE PRESIDENT OF ISRAEL HAS GRACIOUSLY ACCEPTED TO PRESENT THIS CERTIFICATE TO YOU, TO ENABLE YOU TO TRANSFER IT TO WALLENBERG'S FAMILY.

THE PRESENTATION OF THE CERTIFICATE WILL TAKE PLACE AT THE PRESIDENT'S RESIDENCE ON JANUARY 16TH, 1986 AT 5 P.M. YOU ARE REQUESTED TO BE AT THE PRESIDENT'S HOUSE NO LATER THAN 5.15 P.M.

NEEDLESS TO SAY YOU MAY BRING WITH YOU AS MANY MEMBERS OF YOUR EMBASSY OR ANY OTHER PERSONS YOU WISH TO BE PRESENT AT THE CEREMONY. I WOULD APPRECIATE GREATLY IF YOU WILL LET ME HAVE THE NAMES OF ALL THOSE YOU INTEND TO INVITE TO FACILITATE THEIR ENTRY INTO THE PRESIDENT'S RESIDENCE.

KIND REGARDS,

SINCERELY YOURS,

REUVEN DAFNI
VICE CHAIRMAN

SLUTCIT

HIRDMAN

AMBASSADEN TEL AVIV KL 13.15/LE

Overlappat för kändedom av
UTSKESDINGET
FOLK

Syjuhin

Benöttnad av utskesdistingen

ORIGINAL TELEGRAM

UTRIKESDEPARTEMENTET

Upprettad november 1982
☐ RAPPORT ☐ HANDBREV ☒ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVR

Politiska avdelningen

Enhet

Datum

Handläggare

Godkänns

Ort/Datum/Nr eller namn

Angående

☐ HEMLISTÄMPLAS

Delges för kännedom

utan bil

jämte
samt biljämte
bil nrjämte bil
där så angivitsbil kan lånas
på UD tel:

☐ Konungen	☐ Statssekr	☐ IMPOD	☐ Svenska FN-förbundet
☐ Regeringen 20 ex	☐ IM-enh A	☐ Swedfund	☐ Östekonomiska byrån
☐ Statsministern	☐ I-sekr A	☐ LO/TCO:s bist nämnd	☐ Bankföreningen
☐ Chef Fö	☐ I-enh Fi	☐ Sv kyrkans mission	☐ Exportr
☐ Chef I	☐ I-enh Fö	☐ IVA	☐ Industriförb
☐ Statsrådet	☐ I-sekr I	☐ STU	☐ Grossistförb
☐ Statsrådet	☐ I-sekr	☐ Svensk kärnbränsle AB	☐ Sthlms Handelsk 2 ex
☐ Statsrådet	☐ I-sekr	☐ Statens kärnkraftsinsp	☐ LO
☐ Riksdagens talman	☐ I-sekr	☐ Statens strålskyddsinst	☐ AIC
☐ Utränämnd/Utrutsk/Europa- rådsdel 53 ex	☐ SSLP, Fö	☐ Televerket	☐ TCO
☐ Utrikesnämnden 23 ex	☐ KMI	☐ Statens rymddeleg	☐ SAF
☐ Utrutsk 33 ex	☐ Fst	☐ Invandrарverket 2 ex	☒ <i>David Wallen</i>
☐ Europarådsdel 12 ex	☐ Ch Fst/Op 5	☐ Forskningsberedningen	☒ <i>Byggnadsnämnden</i>
☐ Utrutsk kanslichef	☐ Arméstaben FN-avd	☐ Miljövärdsberedningen	☒ <i>BOK 160776</i>
☐ Förutsk kanslichef	☐ FOA 2 ex	☐ I-sekr Naturvårdsverk	☒ <i>10322 Stockholm</i>
☐ Riksdagsman	☐ SIPRI	☐ Sekr f framtidsstud	
☐ Riksdagsman	☐ EKN	☐ Nordiska Rådets sv del	
☐ Riksdagsman	☐ KK 5 ex	☐ Svenska institutet	
☐ Statssekr Fö	☐ Riksbanken	☐ Nordiska Afrikainst	
☐ Statssekr	☐ SIDA	☐ Latinamerikainst	
☐ Statssekr	☐ BITS	☐ Utrikespol institutet	
☐ Statssekr	☐ SAREC	☐ Europainstitutet	

☐ Större beskickningar FN-representationen 9 ex	☐ Beijing	☐ London	☐ Paris	☐ Washington 2 ex
	☐ Bonn	☒ Moskva	☐ Tokyo	☐ FN-repr
☐ Norden 4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik
☐ Övriga Östeuropa 7 ex	☐ Belgrad	☒ Budapest	☐ Prag	☐ Warszawa
	☐ Berlin A	☐ Bukarest	☐ Sofia	
☐ Övriga Västeuropa och Kanada 16 ex	☐ Ankara	☐ Bryssel	☐ Lissabon	☐ Rom
	☐ Athen	☐ Dublin	☐ Madrid	☐ Wien
	☐ Bern	☐ Haag	☐ Ottawa	☐ Bryssel-del
			☐ Paris-del	
☐ Nordafrika 5 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tunis
			☐ Tripoli	
☐ Mellanöstern 8 ex	☐ Abu Dhabi	☐ Bagdad	☐ Damaskus	
	☐ Amman	☐ Beirut	☐ Jeddah	☐ Kuwait
			☐ Tel Aviv	
☐ Övriga Asien och Australasien 18 ex	☐ Bangkok	☐ Dhaka	☐ Jakarta	☐ New Delhi
	☐ Canberra	☐ Hanoi	☐ Kuala Lumpur	☐ Panmunjom
	☐ Colombo	☐ Islamabad	☐ Manila	☐ Pyongyang
			☐ Teheran	
☐ Övriga Afrika 13 ex	☐ Abidjan	☐ Dar-es-Salaam	☐ Harare	☐ Lagos
	☐ Addis Abeba	☐ Gaborone	☐ Kinshasa	☐ Luanda
			☐ Maputo	☐ Lusaka
				☐ Mexico
☐ Latinamerika 12 ex	☐ Bogotá	☐ Buenos Aires	☐ Guatemala	☐ Lima
	☐ Brasília	☐ Caracas	☐ Havanna	☐ Managua
			☐ Montevideo	☐ Santiago
	☐ Antwerpen	☐ Chicago	☐ Hongkong	☐ Los Angeles
	☐ Barcelona	☐ Frankfurt	☐ Istanbul	☐ München
☐ Vissa lönade konsulat 17 ex	☐ Berlin Gk	☐ Hamburg	☐ Leningrad	☒ New York Gk
			☐ Montreal	☐ Rio de Janeiro

☐ Utrikesministern	☐ Transportsekt	☐ Statssekr f int u-samarb	☐ Chef SSB	☐ Norström
☐ Wretborn	☐ Folkrättssekkunnige	☐ Chef multilat enh	☐ Rapportöversikten	☒ <i>Julen</i>
☐ Utrikeshandelsmin	☐ Statssekr f utr hand	☐ Chef bilat enh	☐ Regeringspärmen	☒ <i>Stigström</i>
☒ Kabinettsekr	☐ Chef H-enh	☐ Chef planerings enh	☐ Theorin	
☐ Chef kabsekr kanal	☐ Förhandlingsgruppen	☐ Biståndsinspektören	☐ Edeen	
☐ Anderman	☐ KSA	☐ Chef protokollet	☐ Wahlbäck	
☒ Chef Pol avd	☐ Chef Rättsavd	☐ Chef press- o inf enh	☐ Marling	
☐ Chef Pol 1-5	☐ Chef R	☐ Chef pressbyrån	☐ Bekeris	
☒ Chef Pol	☐ Expeditionschefen	☐ Chef inf byrån	☐ Hjärpe	
Antal ex skr	Antal ex bil	Kopierad den	Distribuerad den	Atg postexp
14	1	8607	8607	
Antal ex skr	Antal ex bil	Kopierad den	Distribuerad den	Atg postexp
14	1	8607	8607	
Antal ex skr	Antal ex bil	Kopierad den	Distribuerad den	Atg postexp
14	1	8607	8607	

[REDACTED]

ARENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
EB

KOPIA TILL:

UTR MIN

KABS

POLCH

POL 1

POL 3

ATGÅRD:

Julin
Felt/Julin
St. Wallenberg
Julin
E. M. ...

INK UTRIKESDEP		
Dnr...../.....		
1986-01- 8		
Avt	Gr	Mail
P	2	E-6

(106)

INKOM UD [REDACTED]

AMBASSADEN TEL AVIV 1986-01-07

UD STOCKHOLM

FOER SVEN JULIN, POL 1.
HBR 85-12-02 AABEROPAS.

RE RAOUL WALLENBERG

UTRIKESDEPARTEMENTET

RE RAOUL WALLENBERG

DEN I WALL STREET JOURNAL OMNAEMNDA RESEARCH CENTER FOR SOVIET CONCENTRATION CAMPS TORDE VARA LIKTYDIGT MED THE JERUSALEM SOVIET JEWRY INFORMATION AND EDUCATION CENTRE. DET AER EN PRIVAT ORGANISATION SOM GRUNDADES FOER 3-4 AAR SEDAN AV SOVJETISKA JUDAR INBLANDADE I FLYGPLANSKAPNINGEN I LENINGRAD 1970. CENTRET SOEKER HAALLA KONTAKT MED JUDISKA AKTIVISTER I SOVJETUNIONEN OCH AER KAENT FOER SINA DEMONSTRATIONER, BL.A. I SAMBAND MED TOPPMOTET REAGAN-GORBATJOV I GENEVE. ORDRGIVERANDE AER YOSEF MENDELEVICH. MINA KONTAKTER I UTRIKESMINISTERIET ANDER HONOM GANSKA OBALANSERAD. CENTRET SAEGGER SIG INTE HA NAAGRA UPPGIFTER OM WALLENBERG.

JAG KAN NATURLIGTVIS GAA PAA MENDELEVICH DIREKT OM NI ONSKAR.

HIRDMAN

AMBASSADEN TEL AVIV

*****7CE

1986-01-08

16:59

AMBASSADEN LONDON

44 1 7244174

01

Avsändningsort

Ambassaden London Wahlbäck/BR

~~EN-CLAIR-TELEGRAM~~

Ärendet

Raoul Wallenbergs staty i
Debrecen

Datum

1986-01-08

Dnr

FAX 4

Avd

Grupp

Mål

Adress

UD Stockholm

Ytter

X Press
- Pol 1
- Sven Julin

INKOM UD

1986-01-08

Avd

Gr

Mål

P | 2 | Eu

FAX 4... Re Raoul Wallenbergs staty i Debrecen

The Guardian uppger 1986-01-08 att ungerske ambassadören i London i ett brev till brittiska Wallenberg-kommittén refererat till den bekanta statyn i Debrecen såsom föreställande Wallenberg. Kommitténs ordförande har lovat ambassaden en kopia av brevet i nästa vecka.

Överlämnas för kännedom av
UTRIKESDEPARTEMENTET

↑
S. Julin

För S. Julin se
S. Julin

The Raoul Wallenberg committee is tickled pink with a letter from the Hungarian Ambassador, Dr. Matyas Domokos, which actually says that the statue outside a pharmaceutical factory in Debrecen is Wallenberg. The Swedish Ambassador, Count Carl Bernadotte, created with having 100,000 Jews from the Holocaust committee. Pamela Manson said yesterday that the regime has always said the anonymous statue was simply a tribute to science and this is the first official admission that it is the artifact which mysteriously disappeared from Budapest before the unveiling in 1946. Are iron hearts melting after the recent visit to Britain by Hungarian leader János Kádár? The committee still wants the statue returned to the capital — and to prove that Wallenberg is still alive in prison.

Lsd #1222

Fyller av telegramspeditören

Avsändaren

Klockan

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET

Upprättad november 1982

☐ RAPPORT ☐ HANDBREV ☒ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVRPolitiska avdelningen
Enhet

Datum

Handläggare

Godkännes

Ort/Datum/Nr eller namn

Ämne

I

860109

S. J. Linn

8

London 86-01-08 No 4

Lacut Wallenborgs staty

☐ HEMLIGSTÄMPLAS

Delges för kännedom

☐ utan bil☐ jämte
samt bil☐ jämte
bil nr☐ jämte bil
där så angivits☐ bil kan lånas
på UD tel:

Bil	utan bil	jämte samt bil	Bil	jämte bil nr	jämte bil där så angivits	Bil	bil kan lånas på UD tel:
☐ Konungen	☐ Statssekr	☐ IMOD	☐ Svenska FN-förbundet				
☐ Regeringen 20 ex	☐ IM-enh A	☐ Swedfund	☐ Östekonomiska byrån				
☐ Statsministern	☐ I-sekr A	☐ LO/TCO:s bist nämnd	☐ Bankföreningen				
☐ Chef Fö	☐ I-enh Fi	☐ Sv kyrkans mission	☐ Exportr				
☐ Chef I	☐ I-enh Fö	☐ IVA	☐ Industriförb				
☐ Statsrådet	☐ I-sekr I	☐ STU	☐ Grossistförb				
☐ Statsrådet	☐ I-sekr	☐ Svensk kärnbränsle AB	☐ Sthlms Handelsk 2 ex				
☐ Statsrådet	☐ I-sekr	☐ Statens kärnkraftsinap	☐ LO				
☐ Riksdagens talman	☐ I-sekr	☐ Statens strålskyddsinst	☐ AIC				
☐ Utrnämnd/Utrutsk/Europa- rådsdel 53 ex	☐ SSLP, Fö	☐ Televerket	☐ TCO				
☐ Utrikesnämnden 23 ex	☐ KMI	☐ Statens rymddeleg	☐ SAF				
☐ Utrutsk 33 ex	☐ Fst	☐ Invandrарverket 2 ex	☒ Lacut Wallen- borgs staty				
☐ Europarådsdel 12 ex	☐ Ch Fst/Op 5	☐ Forskningsberedningen	☐ Beredningen				
☐ Utrutsk kanslichef	☐ Arméstaben FN-avd	☐ Miljövärdsberedningen	☐				
☐ Förutsk kanslichef	☐ FOA 2 ex	☐ I-sekr Naturvärdsverk	☐				
☐ Riksdagsman	☐ SIPRI	☐ Sekr f framtidsstud	☐				
☐ Riksdagsman	☐ EKN	☐ Nordiska Rådets av del	☐				
☐ Riksdagsman	☐ KK 5 ex	☐ Svenska institutet	☐				
☐ Statssekr Fö	☐ Riksbanken	☐ Nordiska Afrikainst	☐				
☐ Statssekr	☐ SIDA	☐ Latinamerikainst	☐				
☐ Statssekr	☐ BITS	☐ Utrikespol institutet	☐				
☐ Statssekr	☐ SAREC	☐ Europeainstitutet	☐				

☐ Större beskickningar FN-representationen 9 ex	☐ Beijing	☐ London	☐ Paris	☐ Washington 2 ex
	☐ Bonn	☐ Moskva	☐ Tokyo	☐ FN-repr
☐ Norden 4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik
☐ Övriga Östeuropa 7 ex	☐ Belgrad	☒ Budapest	☐ Prag	☐ Warszawa
	☐ Berlin A	☒ Bukarest	☐ Sofia	
☐ Övriga Västeuropa och Canada 16 ex	☐ Ankara	☐ Bryssel	☐ Lissabon	☐ Rom
	☐ Athen	☐ Dublin	☐ Madrid	☐ Wien
	☐ Bern	☐ Haag	☐ Ottawa	☐ Bryssel-del
☐ Nordafrika 5 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tunis
	☐ Abu Dhabi	☐ Bagdad	☐ Damaskus	☐ Tripoli
☐ Mellanöstern 8 ex	☐ Amman	☐ Beirut	☐ Jeddah	☐ Kuwait
	☐ Tel Aviv			
☐ Övriga Asien och Australasien 18 ex	☐ Bangkok	☐ Dhaka	☐ Jakarta	☐ New Delhi
	☐ Canberra	☐ Hanoi	☐ Kuala Lumpur	☐ Panmunjom
	☐ Colombo	☐ Islamabad	☐ Manila	☐ Pyongyang
☐ Övriga Afrika 13 ex	☐ Abidjan	☐ Dar-es-Salaam	☐ Harare	☐ Lagos
	☐ Addis Abeba	☐ Gaborone	☐ Kinshasa	☐ Luanda
☐ Latinamerika 12 ex	☐ Bogotá	☐ Buenos Aires	☐ Guatemala	☐ Lima
	☐ Brasília	☐ Caracas	☐ Havanna	☐ Managua
☐ Vissa lönade konsulat 17 ex	☐ Antwerpen	☐ Chicago	☐ Hongkong	☐ Los Angeles
	☐ Barcelona	☐ Frankfurt	☐ Istanbul	☐ Minneapolis
	☐ Berlin Gk	☐ Hamburg	☐ Leningrad	☐ Montreal
				☐ Rio de Janeiro

☐ Utrikesministern	☐ Transportsekt	☐ Statssekr f int u-samarb	☐ Chef SSB	☐ Norström
☐ Wretborn	☐ Folkrättssekkunnige	☐ Chef multilat enh	☐ Rapportöversikten	☒ Nyström
☐ Utrikeshandelsamin	☐ Statssekr f utr hand	☐ Chef bilat enh	☐ Regeringspärmén	☒ J. Linn
☐ Kabinetssekr	☐ Chef H-enh	☐ Chef planerings enh	☐ Theorin	☐
☐ Chef kabsekr kansli	☐ Förhandlingsgruppen	☐ Biståndsinspektören	☐ Edeen	☐
☐ Anderman	☐ KSA	☐ Chef protokollet	☐ Wahlbäck	☐
☐ Chef Pol avd	☐ Chef Rättsavd	☐ Chef press- o inf enh	☐ Marling	☐
☐ Chef Pol 1-5	☐ Chef R	☐ Chef pressbyrån	☐ Bekeris	☐
☒ Chef Pol	☐ Expeditionschefen	☐ Chef inf byrån	☐ Hjärpe	☐
☐ Ater enh				☐

Antal ex skt	Antal ex bil	Kopierad den	sign	Distribuerad den	sign	Ätg postexp	datum	sign
5	1	31-11-86		14/11/86		☐ kurir	☐ luft-post	

ber UD 363 198501 100B å 50 ex

Pol

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 860109-266

DISTRIBUTION STATUS AT: 1986-01-09-12.12

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
UD/KABS	DISTRIBUTED	1986-01-09-12.10	
UD/POLCH	DISTRIBUTED	1986-01-09-12.12	
UD/POL 1	DISTRIBUTED	1986-01-09-12.10	

FROM: TEL AVIV-T

POSTED TIME: 1986-01-09-12.08
IMPORTANCE: URGENT

MSG NO: 860109-266

=LIST,URGENT
UD/KABC
UD/POLCH
UD/POL 1
+

860109
Pol I / WS Julin / BK
tel 9 tit
860109 KJL

AMBASSADEN TEL AVIV 1986-01-09

UD STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E

9. FOER KABINETTSSEKRETERAREN OCH SVEN JULIN, POL 1.
RE RAOUL WALLENBERG AABEROPANDE TELEFONSAMTAL

VID CEREMONIN HOS PRESIDENTEN DEN 16 JANUARI TAENKTE JAG SAEGA
FOELJANDE:

MR. PRESIDENT
MEMBERS OF YAD VASHEM'S EXECUTIVE,
LADIES AND GENTLEMEN

I AM DEEPLY TOUCHED TO REPRESENT THE FAMILY OF RAOUL
WALLENBERG AND MY OWN GOVERNMENT TONIGHT WHEN YOU, MR. PRESIDENT,
PRESENTS HIM WITH THE FIRST HONORARY CITIZENSHIP OF THE
STATE OF ISRAEL. WE ALL WISH HE COULD BE HERE HIMSELF TO
RECEIVE THIS HONOUR.

IN RECENT YEARS RAOUL WALLENBERG HAS BEEN MADE AN HONORARY

ORIGINAL TELETYPE

--	--	--

CITIZEN OF THE UNITED STATES, CANADA AND NOW ISRAEL. THIS TESTIFIES TO THE BROAD IMPACT HIS HUMANITARIAN WORK FOR THE JEWS OF HUNGARY HAS HAD ALL OVER THE WORLD. AS MY PRIME MINISTER, MR. OLOF PALME, SAID LAST YEAR, WHEN 40 YEARS HAD PASSED SINCE

2.

HIS DISAPPEARANCE, RAOUL WALLENBERG APPEARS TODAY AS A SYMBOL FOR HUMANITARIANISM AND THE SPIRIT OF SELF-SACRIFICE.

FOR OBVIOUS REASONS THE INTEREST IN THE DEEDS AND FATE OF RAOUL WALLENBERG IS PARTICULARLY STRONG IN ISRAEL. THERE HAVE BEEN MANY TESTIMONIES TO THIS EFFECT IN RECENT YEARS. THE BESTOWING UPON RAOUL WALLENBERG OF ISRAELI HONORARY CITIZENSHIP IS THE FINAL INSIGNIA OF THE BONDS BETWEEN HIM AND THE JEWISH PEOPLE.

RAOUL WALLENBERG REMAINS FIRST AND FOREMOST A SWEDISH CITIZEN. WE DON'T EXCLUDE THE POSSIBILITY THAT HE MAY STILL BE ALIVE, AT THE AGE OF 73. AS MR. PALME SAID, WE HAVE NO CLEAR PICTURE OF WHAT HAPPENED TO RAOUL WALLENBERG IN THE SOVIET UNION AFTER THE WAR. AS LONG AS THIS UNCERTAINTY REMAINS, THE SWEDISH GOVERNMENT WILL CONTINUE TO AVAIL ITSELF OF EVERY SUITABLE OPPORTUNITY TO DISCOVER HIS FATE. EVERY TRACE OF EVIDENCE, HOWEVER SLIGHT, IS THOROUGHLY CHECKED TO THIS VERY DATE. SINCE THE 1940S WE HAVE MADE REPEATED APPROACHES TO THE SOVIET UNION AT THE HIGHEST LEVELS.

OUR WORK FOR RAOUL WALLENBERG WILL CONTINUE. THE FACT THAT HE HAS NOW BECOME AN HONORARY CITIZEN OF ISRAEL SHOULD HELP IN PUBLICIZING HIS WORK AND, HOPEFULLY, BRING FORWARD MORE EVIDENCE ABOUT HIS FATE.

WITH THESE WORDS I WISH TO ACCEPT FROM YOU, MR. PRESIDENT, THE CERTIFICATE OF YAD VASHEM WHICH GRANTS RAOUL WALLENBERG THE HONORARY ISRAELI CITIZENSHIP NUMBER ONE. I PROMISE YOU THAT IT WILL BE DULY TRANSFERRED TO HIS FAMILY.

THANK YOU, MR. PRESIDENT.

HIRDMAN

AMBASSADEN TEL AVIV KL 12.55/LE

- End of printout

ORIGINAL TELETYPE

fol

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 860109-483

DISTRIBUTION STATUS AT: 1986-01-09-16.16

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
TEL AVIV-T	DISTRIBUTED	1986-01-09-16.16	0009 ✓

FROM: UDTEX 21

POSTED TIME: 1986-01-09-16.10

MSG NO: 860109-483

IMPORTANCE: URGENT

=URGENT
TEL AVIV-T
+

UD STOCKHOLM 1986-01-09

AMBASSADEN TEL AVIV

B R A A D S K A N D E

FOER AMBASSADOEREN FRAAN JULIN ANG RAOUL WALLENBERG ERT 9

TJF POLCHEFEN OCH JAG TYCKER ATT DITT TILLTAENKTA ANFOERANDE
AER BRA. DOCK BOER FORMULERINGS I FJAERDE STYCKET "WE DON'T
EXCLUDE THE POSSIBILITY THAT HE MAY STILL BE ALIVE" UTBYTAS
MOT EN AV INNEBOERD ATT SAA LAENGE INTE MOTSATSEN HAR BEVISATS
UTGAAR REGERINGEN FRAAN ATT HAN LEVER.

CABINET

UD STOCKHOLM KL 16.10/ML

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

Ind. States 860110

**The Raoul Wallenberg Committee
of the United States**

127 East 73rd Street, New York, New York 10021 212-737-7790

President
Rachel Oestreicher Haspel

January 7th, 1985

*Wallenberg
trendet*

Mr. Pierre Schori
Permanent Under-Secretary of State
Ministry for Foreign Affairs
Utrikesdepartementet
Box 16121
103 23 Stockholm
Sweden

50

7/001	10
AVL. P	2 Eel ^I

Dear Pierre:

I hope that by the time you receive this note, we shall have had the opportunity to speak. I am sending you a copy of a letter written by Lennart Eckerberg in 1983. This letter of Ambassador Eckerberg, which I feel is now sadly out-of-date, has been sent in our information packet throughout the world. We are now in the process of up-dating our material.

If it is possible, I would appreciate a current letter, perhaps from Ambassador Nystrom, which I could include as a semi-official position paper of the current government. I would prefer this in the form of a personal letter to me, but one that I could openly share with my constituency. If you feel that someone other than Rune Nystrom should write this letter then I shall, of course, trust your judgement. We have a major mailing that will be sent in the last weeks of January, so time is also a factor. I apologise for having given you so little of it.

I am sending you our current material by Express Mail, which I hope will allow you some time to act on this request. Thank you for your continued interest and attention to the case of Raoul Wallenberg. I am most appreciative.

1986-01-13
UM:s kansli
kr Juhlin/lm
skr tit

With best wishes,

Rachel Oestreicher Haspel
President

Enclosures.
ROH:tmp

MINISTRY
FOR
FOREIGN AFFAIRS

Stockholm June 1, 1983

Under Secretary
for Political Affairs

Mrs Rachel Oestreicher Haspel
President of the Raoul Wallenberg
Committee of the United States
Suite 415
823 United Nations Plaza
NEW YORK, NEW YORK 10017
U S A

Dear Mrs Rachel Oestreicher Haspel,

I have been instructed to thank you for your letter of April 28 to the Prime Minister of Sweden, Mr Olof Palme, regarding the fate of Raoul Wallenberg. As you probably are aware, the authorities of the Soviet Union have stated that Raoul Wallenberg died in the Ljubljanskaja prison in Moscow in 1947. The Swedish Government has not been able to accept the Soviet statement. It did not provide complete clarity about what had happened to Raoul Wallenberg. In an official statement Sweden stated that the inquiries would continue until complete clarity has been obtained.

Nothing that has emerged since then reduces the credibility of the Swedish working hypothesis that Raoul Wallenberg is still alive.

Therefore, and in addition to many previous contacts on high level, Raoul Wallenberg's case was taken up by Sweder Minister for Foreign Affairs during his visit to Moscow in 1980, by Sweden's Minister of Justice also during a visit to Moscow in 1981 and also by the Under-Secretary of State at the Swedish Ministry for Foreign Affairs in September 1981 and January 1983.

To sum up, it can be said about the Soviet authorities' assertion that Raoul Wallenberg died in 1947 that it cannot be accepted by the Swedish side as a complete explanation of Raoul Wallenberg's fate.

Therefore the Swedish Ministry for Foreign Affairs continues to investigate every fresh trace of Raoul Wallenberg. It is still hoped that such strong evidence will ultimately be procured that new representations in Moscow aimed at obtaining definite knowledge of Raoul Wallenberg's fate will seem likely to succeed.

Yours sincerely,

Lennart Eckerberg
Ambassador

PRESS RELEASE — SWEDISH MINISTRY FOR FOREIGN AFFAIRS

May 1985

Raoul Wallenberg was born on August 4th, 1912. His parents came from one of Sweden's most well-known families whose members included diplomats and bankers as well as artists and professors.

After high school in Sweden he attended the University of Michigan in Ann Arbor, where he completed the programme at the School of Architecture. Back in Sweden again he began studying banking and commerce. He worked for several banks abroad and became in 1939 junior partner of a company which dealt with foodstuffs. His senior partner was a Jewish refugee from Hungary. Raoul Wallenberg often travelled to Hungary and soon began to know the Hungarian Jewish community. He became increasingly concerned with the fate of Europe's Jewish communities.

* * *

As a neutral, non-belligerent nation Sweden maintained a Legation in Budapest and was thus in a position to deal directly with the Hungarian Government and the Nazi occupying authorities. Under the pressure of growing world concern about the fate of the Hungarian Jews, sparked off by revelations from escaping prisoners about what was happening at Auschwitz, the Swedish Legation in Budapest began taking steps towards protecting the Jewish population in mid-1944. At the outset, these were of limited scope due to personnel constraints and similar factors. To enable it to cope with a major relief scheme, the Swedish Ministry for Foreign Affairs decided to assign Raoul Wallenberg to the Legation.

He arrived in Budapest in July 1944 and swiftly set about organizing his rescue mission. Raoul Wallenberg's section soon became the largest one of the Legation; thousands of "protective passports" were issued and "Swedish Houses" were established to shelter further tens of thousands of Jews in distress. These operations were carried out at great personal risk to Raoul Wallenberg, unwelcome as they were to the Nazi occupation forces and to Adolf Eichman personally.

The exact number of Jews saved by Raoul Wallenberg from the Holocaust are unknown; the times were too turbulent to permit reckoning. But it has been established that around 20,000 to 25,000 persons living in the "Swedish Houses" equipped with protective passports survived the war. Further, it is believed that his actions on behalf of the inhabitants of Budapest's sealed ghetto contributed to saving still another 70,000 lives.

When the Red Army arrived in Budapest, Raoul Wallenberg approached the Soviet command in January 1945 with a view to discussing the relief operations. He was arrested and taken to Moscow. The Soviet authorities first maintained that Raoul Wallenberg had been taken into custody by the Red Army and that he was under their protection. Subsequently, however, in 1947, Deputy Foreign Minister Andrei Vyshinsky, in answer to repeated Swedish representations,

communicated that he was unknown in the Soviet Union.

The Swedish Ministry for Foreign Affairs pursued its inquiries. The aim was to obtain such complete and incontrovertible evidence to the effect that he was held in Soviet captivity as to enable demand for his release despite the negative Soviet attitude. Such definite evidence was acquired only in the 1950's.

Prisoners-of-war – chiefly Germans – who began returning home in 1952/54 bore unequivocal witness to the fact that Raoul Wallenberg had been captured and imprisoned in Moscow, first in the Lubyanka prison and then in the Lefortovskaya prison. These developments caused the Swedish Government to intensify its diplomatic measures on behalf of Raoul Wallenberg. Between 1952 and 1957, 15 written and 34 verbal representations were made by the Ministry for Foreign Affairs. The Soviet Government persistently referred to its communication of 1947.

During a visit to Moscow in 1956, Prime Minister Tage Erlander brought up Raoul Wallenberg's case with the Soviet leadership with the support of evidence of an irrefutable nature that he had been imprisoned in the Soviet Union. The Soviet reaction was received in 1957 through a note handed by the then Deputy Foreign Minister Andrei Gromyko to the Swedish Ambassador in Moscow. In this communication, to which the Soviet Union has unfailingly referred over the years to answer to renewed Swedish representations, it was stated that, as a result of a thorough investigation by the Soviet authorities, it had been determined that Raoul Wallenberg died from a heart attack in 1947 in the Lubyanka prison. It was claimed that all the documents pertaining to his case had disappeared and that there was only a handwritten report about his death made by the head of the prison hospital service, A.L. Smoltsov, also later deceased. He had informed the Minister for State Security, Abakumov, who had been executed in conjunction with the purges in the Security Police following Stalin's death. Abakumov was blamed for having misled the Soviet Foreign Ministry.

The Swedish Government did not accept the contention that Raoul Wallenberg had died in 1947 since there was evidence that he had been alive after that date. It announced that inquiries would continue until full light had been shed on his fate.

In the ensuing years, further testimonies came to the attention of the Swedish Foreign Ministry indicating that Raoul Wallenberg was alive and detained in the Vladimir prison, some 100 miles east of Moscow, where former fellow inmates claimed to have seen him as recently as the mid-1950's. This information, which was vetted with the same rigour as earlier evidence from returned prisoners, prompted renewed Swedish representations to the Soviet Government. However, the only reply received referred to Raoul Wallenberg's alleged death in 1947.

Of particular significance was the information provided by the Swedish physician Dr. Nanna Svartz, who was told by a Soviet colleague in 1961 that Raoul Wallenberg was alive and that he was a patient at a mental hospital in Moscow. It caused Prime Minister Erlander promptly to raise the matter with Mr. Khrushchev and set in motion a series of Swedish appeals. A confrontation was arranged in Moscow in 1965 between Dr. Svartz and her colleague. At this meeting, he denied everything he had said to Dr. Svartz. He died in 1966.

Even though the inquiries were not halted, a certain lack of new material characterized the period of inquiry between 1965 and 1978. This cannot be said, however, about recent times. More than one-third of the files on Raoul Wallenberg in the archives of Sweden's Ministry for Foreign Affairs have come into existence since 1979. A fresh series of inquiries was triggered by what has been termed the "Kalinski trial". Avraham Kalinski is a Polish Jew who in 1978 furnished convincing testimony that Raoul Wallenberg was in the Vladimir prison in the late 1950's. His information coincided with reports which came indirectly from people in the Soviet Union and which indicated that Raoul Wallenberg may have been alive as late as in 1975. As a result, a renewed representation was made by the Ministry for Foreign Affairs in January 1979. It was followed up in August that year by a personal letter from Prime Minister Ola Ullsten to Prime Minister Kosygin. These representations were also rejected with a brief reference to the previous notification of Raoul Wallenberg's alleged death.

Nothing has emerged to reduce the credibility of the Swedish working hypothesis that Raoul Wallenberg is still alive. His case is therefore brought up with the Soviet Government whenever an appropriate opportunity presents itself. This occurred for instance in February this year.

The Raoul Wallenberg records at the Swedish Ministry for Foreign Affairs testify to the unrelenting efforts of the Government on his behalf. They consist of 90 files with an estimated 20,000 pages, about one-third of which have, as mentioned, been added since 1978. The card index contains the names of about 3,000 persons or places which have appeared in the course of the inquiries and, in the case of great number of the persons, been interviewed. Each clue is thoroughly followed up wherever in the world it may originate, and each testimony is scrupulously scrutinized for veracity.

The Swedish Prime Minister, Olof Palme made the following statement on 17 January 1985

It is today 40 years since Raoul Wallenberg disappeared. We shall always remember his person and his achievement. Through heroic efforts he saved tens of thousands of lives towards the end of the Second World War and appears today as a symbol for humanitarianism and the spirit of self-sacrifice.

We still have no clear picture of what happened to Raoul Wallenberg. As long as this uncertainty remains, the Swedish Government will continue to avail itself of every suitable opportunity to discover his fate.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

Press Division

Press Release

Unofficial translation

12 November 1985

QUESTION

No. 1985/86:33

Reply given on

Tuesday 12 November

Reply by the Minister for Foreign Affairs, Mr. Sten Anderson,
to a question by Per Stenmarck MP on Raoul Wallenberg's fate

Mr./Madam Speaker,

Per Stenmark has asked what initiatives I am prepared to take for the purpose of clarifying Raoul Wallenberg's fate. This year it is 40 years since Raoul Wallenberg disappeared. He more than any man showed what can be done by untiring and self-sacrificing work. The memory of his deeds lives on, in his home country and all over the world.

Over the years different Swedish governments have made countless attempts to clarify what happened to Raoul Wallenberg. The Raoul Wallenberg documents at the Ministry for Foreign Affairs testify to the Government's efforts. There are 20,000 pages of records. A third of these have been added after 1979. The card index contains the names of about 3,000 persons or places that have emerged in the course of the inquiries. Most of these people have been interviewed. We energetically follow up every piece of evidence, every trace and every clue. As soon as convincing new circumstances have come to our knowledge, representations have been made

to the top level of the Soviet government. Nor have we neglected to keep the issue alive by constant reminders. During 1985, for example, this has happened on two occasions.

Up to now, we have each time been referred to the 1957 answer that Raoul Wallenberg died in a Soviet prison ten years ago. Not least in the light of later testimonies is this answer unsatisfactory. But we will not relent. I have said earlier, and I repeat now, that the Government will take every appropriate opportunity to find out what happened to Raoul Wallenberg.

The Minister for Foreign Affairs further replied: — The Government continually addresses the question of what more we can do to clarify Raoul Wallenberg's fate. A special investigator will shortly be at my disposal to throw light on the entire issue from different aspects. He will, amongst other things, have the task of considering what possible new initiatives we on our part could take, and in that case what forms these initiatives should be given.

File 860110

The Raoul Wallenberg Committee of the United States

127 East 73rd Street, New York, New York 10021 212-737-7790

President
Rachel Oestreicher Haspel

Executive Board
Agnes Adachi
Rabbi Bruce K. Cole
Nane Lagergren Cronstedt
Abraham Foxman
Dr. Erica Freeman-Padan
Lena Biorck Kaplan
Elizabeth Moynihan
Carl Gustav Nisser
Walter Oppenheim
Vera Stern
Betty Throne-Holst
Jacob Wallenberg

Honorary Chairmen
Hon. P. O. Ahlmark
Ambassador Per Anger
Sen. Rudy Boschwitz
Rep. Bill Green
Gideon Hausner
Rep. Jack Kemp
N. Lagergren
Rep. Tom Lantos
Sen. J. P. Moynihan
Sen. Claiborne Pell
Dr. Guy von Dardel
Ingrid Garde Widemar
Simon Wiesenthal

National Advisory Board
Patricia Barnes
John Bierman
Rev. Cynthia Bronson
Rev. James A. Carpenter
Bethune Church
Countess Margareta Douglas
Meyer Eisenberg
Barbara Futterman
Sister Ann Gillen
Gloria Goldwater
John L. Goldwater
Alan C. Greenberg
Maxwell E. Greenberg
Diane Haslett
Hon. Alan Hevesi
Boston M. Joseph
L. Kirkland
Lane Kirkland
Samuel Krak
Gunilla Lerup
Elenore Lester
Dr. Edward A. Lindell
Viveca Lindfors
John V. Lindsay
Nicholas L. Ludington
Kati M. M.
James Murphy
Rev. Evert M. Olson
Margaret Patane
Theresa Patane
Martin Riskin
Harvey Rosenfeld
Bayard Rustin
Howard Samuels
Loulette Samuels
Hon. Jerome Shestack
Dr. Krister Stendahl
Rose Styron
Leroy Sylverst
Susan Tabor
Neil Tevebaugh-Kenwryck
Ludmilla Thorne
Liv Ullman
Tibor J. Waldman
John Weitz
Elie Wiesel
George Will

COMMERCIAL INVOICE

January 7, 1986

From: The Raoul Wallenberg Committee of the United States,
127 East 73rd Street, New York, N.Y. 10021, telephone number:
(212) 737-7790.

To: Mr. Pierre Schori, Permanent Under-Secretary of State,
Ministry for Foreign Affairs, Utrikesdepartementet, Box 16121,
103 22 Stockholm Sweden, telephone number: 46-8-786-6464.

Contents: one gift-wrapped book, one letter to Mr. Schori,
one booklet on the case of Raoul Wallenberg, two Congressional
testimonies, one Swedish Foreign Ministry Press Release, one
address given by Former Ambassador Jeane Kirkpatrick, one
Wall St. Journal article, one bibliography, one suggestion
letter to the Raoul Wallenberg Committee members (this equals
one information packet on The Raoul Wallenberg Committee of
the United States).

We are shipping this to Mr. Schori as part of our on-going
correspondence with him in regards to the Raoul Wallenberg case.

The value of the enclosed material is approximately \$20.00.

All of these materials were printed in the United States, with
the exception of the Swedish Press Release, which is a copy of
a press release originating in Sweden.

I certify that this document is true and correct.

Theresa Patane

Jan 7, 1986

Theresa Patane
Assistant to Rachel Haspel

**THE SUPERPOWERS AT A CROSSROADS: SOVIET-
AMERICAN RELATIONS IN THE AUTUMN OF 1985**

REPORT

BY A

**SENATE DELEGATION TO HUNGARY
AND THE SOVIET UNION**

LED BY

SENATORS ROBERT C. BYRD AND STROM THURMOND

AUGUST 27-SEPTEMBER 6, 1985

**U.S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE
WASHINGTON : 1985**

52-782 O

which the human rights issue viewed by most members of the Senate and by many of the people they represent. The delegation expressed its conviction that the Soviet Government needed to recognize that progress to improve the overall relationships between our two nations would be hindered unless the human rights situation improved in the U.S.S.R. Unfortunately, Soviet reaction to this message indicated that the Soviet Government still fails to understand the depth of feeling about human rights which creates an objective political fact-of-life influencing Congressional consideration of U.S.-Soviet issues, and which the Soviet leadership must take into account in the development of the U.S.-U.S.S.R. relationship.

While in the Soviet Union, the delegation focused on human rights in three ways: by raising the issue directly with General Secretary Gorbachev during its meeting with him; by meeting with many Soviet citizens, and individuals with both U.S. and Soviet citizenship, whose human rights have been denied; and by submitting to Mr. Gorbachev two strong letters of concern.

One letter contained the names of approximately 215 Jews and members of other Soviet minority groups discriminated against in the U.S.S.R. Most of these individuals have sought to emigrate, while others have struggled to protect their religious and cultural heritages in the Soviet Union by maintaining non-Russian languages and traditions. The second letter, containing some 55 names, addressed the delegation's concerns about Soviet discrimination against its citizens who marry Americans and who wish to emigrate to join their spouses, and against its citizens who also are American citizens and wish to exercise their U.S. citizenship rights. Both letters were signed by all members of the delegation. They were presented personally to General Secretary Gorbachev by Senator Byrd. Both letters urged the Soviet leadership to consider favorably the case of each individual listed by the delegation.

In its first letter, the delegation stated that it had no desire to interfere with the internal affairs of the U.S.S.R., but that human rights is a "legitimate international concern" because the Soviet Union had signed several international human rights agreements, including the Helsinki Final Act and the Universal Declaration of Human Rights. "There is particular compassion in our country for those of Jewish ancestry and various religious faiths who wish to emigrate. . . . We further express concern for other individuals and groups in the Soviet Union seeking to exercise their basic 'human rights' including Pentacostals, Baptists, Estonians, Latvians, Lithuanians and Ukrainians," the delegation wrote.

The letter highlighted the particular concern Americans have for the welfare of certain individuals whose plights have epitomized the Soviet Union's disturbing record of non-compliance with its freely-accepted, international human rights commitments. These individuals are Anatoly Shcharansky, Andrei Sakharov, Raoul Wallenberg, and Yuri Orlov, who have been imprisoned, placed under house arrest, or whose fate is unknown. To symbolize the American interest in resolving the fate of Raoul Wallenberg, members of the delegation also laid a wreath at the square bearing his name in Budapest, Hungary. In its letter, the delegation stated that the Soviet Union deserved "positive recognition for its recent decision to release Isaac Shkolnik, a former Prisoner of Con-

science," but the Senators earnestly urged General Secretary Gorbachev to take further positive steps.

The second letter, dealing with family reunification and dual citizenship issues, urged the Soviet leadership to permit the emigration of individuals who "have spoken only of their desire to return to the land of their birth to be reunited with their families, or to join their American spouses." The delegation letter continued: "We are serious in our commitment to work for a more positive relationship based on mutual respect. . . . Discussing the critical issues of arms control and the improvement of relations between our two countries is difficult in the face of these continuing personal tragedies. . . . The emigration of these individuals and their families poses no threat to the Soviet Union and it is a small step for a great country. Such a decision would improve the atmosphere in which we can discuss those problems which affect not only the future of our two countries, but also that of the whole of mankind."

Members of the delegation met in both Kiev and Moscow with Soviet citizens, and individuals possessing both U.S. and Soviet citizenship, whose human rights have been denied. The quiet courage of these individuals and their families, in the face of such adversities, reinforced the admiration for them already felt by the delegation. The delegation was disappointed, although not surprised, by General Secretary Gorbachev's statements on human rights, made in response to the delegation's declaration of its concerns. A discussion of the General Secretary's remarks in this area is contained in the section of this report specifically devoted to the meeting between him and the delegation.

iii. *Economic and trade issues*

Current U.S./Soviet trade is very small, considering the size of the two economies. In 1984, U.S. exports to the Soviet Union totalled \$3.3 billion, while imports of Soviet products were less than \$600 million. Soviet imports account for less than 0.2% of total U.S. imports. More than 56% of Soviet trade is with communist countries. Eighty percent of our trade with the Soviets is the result of Soviet purchases of American agricultural products (mostly grain), and two-way trade in fertilizers and constituent products. Trade in manufactured goods is very small.

Two events have limited trade prospects, and both are American responses to Soviet policy. First, the 1974 passage of the Jackson-Vanik amendment to the Trade Act prevented extension of non-discriminatory Most Favored Nation (MFN) status, and access to official credit to the Soviet Union. The Soviets declined to comply with conditions which the amendment placed on Soviet emigration policy as a prerequisite for receiving MFN and access to credits. The Soviets regard this as discriminatory, and as an attempt by the U.S. to dictate policy and infringe on Soviet internal affairs.

Second, the 1979 invasion of Afghanistan put an end to a significant thawing of U.S.-Soviet economic relations. In response to the invasion, President Carter introduced sanctions which drastically cut the flow of trade. The sanctions included the grain embargo, reduced Soviet fishing privileges in U.S. waters, embargoes on exports of certain U.S. chemicals, stricter controls on all technologies, and a host of other measures. The Reagan Administration added

United States Senate
Office of the Democratic Leader
Washington, D.C. 20510

November 5, 1985

Ms. Rachel Oestreicher Haspel
President
The Raoul Wallenberg Committee
823 United Nations Plaza
New York, New York 10017

Dear Ms. Haspel:

As you know, Senator Strom Thurmond and I led a bipartisan delegation of eight Senators to Hungary and the Soviet Union from August 27-September 6, 1985, to assess the prospects for progress in Soviet-American relations, and to meet personally with the new Soviet leader, General Secretary Mikhail Gorbachev.

The focus of our trip was in the areas of human rights, arms control, and economic and trade issues. We had very full discussions with officials in both nations on these questions, including a 3-1/2 hour meeting with Mr. Gorbachev.

The disturbing Soviet record of human rights abuses was of particular concern, and we focused on human rights in three ways while in the U.S.S.R.: by raising the issue candidly with General Secretary Gorbachev, in a strong statement I delivered on behalf of the delegation; by my personally delivering to him two strong letters of concern; and by meeting with many Soviet citizens, and individuals with both U.S. and Soviet citizenship, whose human rights have been denied.

Our delegation attempted to impress upon the Soviet leadership the deep commitment and concerns with which Americans view human rights issues. We expressed the conviction that the Soviet government needs to recognize that progress to improve the overall relationships between our two nations would be hindered unless the human rights situation improves in the U.S.S.R.

In our letters, we listed the names of Jews and members of other Soviet minority groups discriminated against in the U.S.S.R., of Soviet citizens married to Americans who wish to emigrate to join their spouses, and of Soviet citizens who also hold U.S. citizenship and who wish to exercise

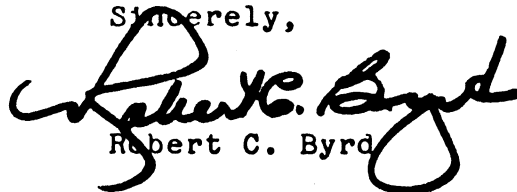
their American citizenship rights. We urged Mr. Gorbachev to consider favorably the case of each individual listed, and it was in one of these letters that we were able, at your request, to raise the plight of Raoul Wallenberg. As you suggested, the delegation also laid a wreath at Raoul Wallenberg Platz in Budapest to honor this brave humanitarian.

Our delegation shares the hope that its efforts will contribute to a positive resolution of this distressing human rights case.

I am attaching a copy of our delegation's trip report, The Superpowers at a Crossroads: Soviet-American Relations in the Autumn of 1985, which contains copies of our human rights letters and a summary of our activities. The special section on human rights begins on page 21, and the human rights section of my statement to Mr. Gorbachev is on page 52. The delegation decided not to include the names submitted with the letters in the report, due to some concerns expressed for the privacy of those listed. As an outgrowth of the delegation's human rights activities, I also organized a letter urging President Reagan to focus at the summit on Soviet human rights abuses. I am gratified that all 100 Senators signed this letter, which also is attached.

Let us hope that there will be significant improvements in Soviet human rights practices in the future.

Sincerely,

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Robert C. Byrd". The signature is fluid and cursive, with a large initial "R" and "B".

Robert C. Byrd

attachments

United States
of America

Congressional Record

PROCEEDINGS AND DEBATES OF THE 98th CONGRESS, FIRST SESSION

Vol. 129

WASHINGTON, WEDNESDAY, OCTOBER 5, 1983

No. 132

Senate

TESTIMONY OF RACHEL OESTREICHER HASPEL

Mr. MOYNIHAN. Mr. President, shortly before Congress recessed in August, Rachel Oestreicher Haspel testified before the Subcommittee on Human Rights and International Organizations of the House Foreign Affairs Committee. Ms. Haspel, who is president of the Raoul Wallenberg Committee of the United States in affiliation with the Anti-Defamation League of B'nai B'rith, addressed the concern she and many others share about the fate of Raoul Wallenberg. The disappearance of Raoul Wallenberg, an honorary citizen of the United States, rankles the hearts of those who are aware of the splendid contributions to the cause of liberty he made during the intense darkness of World War II.

Today, Mr. President, on the second anniversary of the bestowal upon Raoul Wallenberg of honorary citizenship, I would like to share with my colleagues Ms. Haspel's testimony. She outlines the goals of the Raoul Wallenberg Committee of the United States and reminds us of the persistent reports that, despite Soviet claims the contrary, Raoul Wallenberg did not die in 1947 but continues to live somewhere in the Gulag.

Mr. President, I ask that Ms. Haspel's testimony as well as additional material be included in the Record.

The testimony and additional material follows:

TESTIMONY OF RACHEL O. HASPEL

Gentlemen, my name is Rachel Oestreicher Haspel. I am extremely pleased to be here today as the spokesperson for the Raoul Wallenberg Committee of the United States in affiliation with the Anti-Defamation League of B'nai B'rith. This is a committee of volunteer members who care deeply about both the heroic actions of Mr. Wallenberg in 1944 and 1945 in Hungary and about his subsequent incarceration in the Soviet Union. We join with all of those here in seeking his freedom. We who are involved in this work, feel that Mr. Wallen-

berg's imprisonment and present condition is a Human Rights issue of the highest magnitude.

I am most appreciative that the Foreign Affairs Committee's Sub-Committee on Human Rights and International Organizations is allowing me to appear before it on behalf of our committee. For all of us who care so deeply about the fate of Raoul Wallenberg, an Honorary Citizen of the United States since October 8, 1981, I should particularly like to thank the chairman, Congressman Gus Yatron, for convening this sub-committee. I should also like to single out a member of this sub-committee, Congressman Tom Lantos, for his selfless early efforts on behalf of Raoul Wallenberg and his continued vigilance on this issue.

The Raoul Wallenberg Committee of the United States has two goals:

(1) To free Raoul Wallenberg and allow him to return to his home and family in Sweden.

(2) To make his extraordinary deeds in Hungary known, so that the name Raoul Wallenberg will become synonymous with heroism and humanitarianism throughout the world.

As to freeing Raoul Wallenberg from prison in the Soviet Gulag, let me say here and now that I do absolutely believe that there is indeed a strong possibility that Raoul Wallenberg is still alive. Based on very concrete information, it is my opinion that Mr. Wallenberg has been given preferential treatment by his Soviet jailers. Never in all the thousands of pages of testimony released by the Swedish government has hard labor ever been mentioned. More significant, however, is the testimony of a now elderly Swedish doctor, Professor Nana Svartz.

Professor Svartz was told on January 27, 1961 by a Russian physician, Professor Aleksandr Miashnikov, that he had examined Raoul Wallenberg at a prison hospital in Moscow and even offered, at the time, to allow Dr. Svartz to see him.

This in itself is not the most remarkable thing; what is staggering is that Professor Miashnikov was the personal physician of Nikita Khrushchev. How often, in any country, does the personal physician of a President or of a Prime Minister examine an ordinary prisoner? Unfortunately, Professor Miashnikov later denied having told Dr. Svartz about Raoul Wallenberg and then died rather suddenly in 1965, but I offer this testimony as a means of establishing a point-of-view about Mr. Wallenberg, as compared with the ordinary prisoner in the Soviet Gulag.

Because we believe he is alive, and to help ascertain his whereabouts in the Soviet Union, we have run ads in Russian language newspapers to see if recent Soviet immigrants might help shed new light on Raoul Wallenberg. As I need not explain, this is very expensive and almost impossible for a non-profit group to maintain, particularly on the day-to-day basis that might make it successful. To aid all of us in this effort, I would like to suggest that the following actions be considered:

(1) That the feasibility of a question pertaining to Raoul Wallenberg and his whereabouts be asked of all immigrants from the Soviet Union applying for residence.

(2) That the use of the enormous Russian language resources of both Radio Free Europe and the Voice of America be used on a daily basis to aid in locating Mr. Wallenberg.

(3) That all branches of the government, when communicating with the Soviets, on official matters, automatically bring up the fate and case of Raoul Wallenberg as a part of any dialogue.

We commend Secretary Shultz and the Department of State for what they have done thus far both on a bilateral basis and at international forums, such as the CSCE Review conference in Madrid and the United Nations Human Rights Commission in Geneva. We ask only that the effort be more constant, as every day that passes is one day more of freedom lost to this extraordinary man.

It will perhaps be of interest to this panel to know that in April 1983, I wrote to the Prime Minister of Sweden, Mr. Olaf Palme, urging that Sweden take a stronger position on behalf of Mr. Wallenberg. I received a letter sometime after that from Ambassador Lennart Eckerberg, Under-Secretary for Political Affairs in the Swedish Ministry for Foreign Affairs. I am submitting a copy of that letter to the Sub-Committee. I would like to quote briefly from that letter: "... In addition to many previous contacts on high level, Raoul Wallenberg's case was taken up by Sweden's Minister for Foreign Affairs during his visit to Moscow in 1980, by Sweden's Minister of Justice also during a visit to Moscow in 1981 and also by the Under-Secretary of State at the Swedish Ministry for Foreign Affairs in September 1981 and January 1983."

It is particularly heartening to see that the last date given was as recent as January of this year, and does, in fact, indicate that the government of Sweden will also continue to pursue the case of this most heroic Swede under Mr. Olaf Palme's leadership.

As I mentioned before, the Raoul Wallenberg Committee of the United States has two goals. In a very personal way, I feel strongly that the second goal: "To make Raoul Wallenberg's extraordinary deeds in Hungary known, so that his name becomes synonymous with heroism and humanitarianism throughout the world" is of equal importance with the first.

I ask your indulgence; I should like to be personal for a moment. I appear before you today as the President of a national organization, but I originally became interested in Raoul Wallenberg because I am the mother of two young children who are growing up in what today appears to be a very hostile world. When I first heard Raoul Wallenberg's story, I was staggered by the enormity of his deeds. Many persons in this century have taken far too many precious lives, but I can think of no other human being who has saved one hundred thousand lives by his direct action and intervention. Mr. Wallenberg is not a media hero (though he should be); he is flesh and blood like each of us here. Our children have few heroes not created by script writers; if they are going to survive, they must all know that they and others carry within themselves the same possibility for kindness, selflessness, and courage that Raoul Wallenberg showed. Only because he is a flesh and blood hero—and because of his flesh, vulnerable like all of us—will our children know they, too, are capable of facing evil and danger with courage. We all need Raoul Wallenberg as a role model for these trying times.

Let me illustrate this with another true story that I also consider extraordinary. About a year ago I spoke to eight hundred students at West Rowan High School in Mount Ulla, North Carolina. I had been asked to speak there by two gifted teachers, Miss Libby Edmondson and Mrs. Joyce Sloop. This is a public school located in a rural section of North Carolina and its students come from families whose incomes are earned primarily from farming or mill work in either the textile or furniture factories in the area. I can assure you that extra dollars are few and far between in the majority of homes that these wonderful students come from.

I was the first Jew that most of these eight hundred boys and girls had ever met, but the response to the story of this hero who risked his own life in order to save Jews, and as we know saved so many tens of thousands, was overwhelming. The students responded to this story with voluntary contributions to the Wallenberg effort. Quoting from a letter of Miss Edmondson and Mrs. Sloop, "They wanted to be a part of bringing recognition and perhaps freedom to this noble man and decided that the only worthy means was to donate money obtained from personal effort and sacrifice."

"Although most of the students sacrificed money from their allowances, there are two contributions of special merit. Two Advanced Placement English students, Tommy Steele and Tim Webb, attempted what amounted to a Herculean effort for them. With a total absence of experience, they located a tree deep within a forest, cut it down after many attempts, sawed it into firewood, transported it by armloads, because a truck was unable to reach the wood, and finally sold the load for forty dollars. Dee McDaniel, a student who sells firewood to supplement the family income, cut a special load for twenty dollars as his contribution. We are proud of their drive and ingenuity."

"The effect Mrs. Haspel had on our students cannot be measured by the four hundred dollars they contributed; there may be no tangible means to assess the impact made by this exposure to Wallenberg's idealistic concept of man and his courage to act upon it. They have perceived the good in man and have honored it. For this elevation of consciousness we shall always be indebted to you."

I am submitting the full text of Mrs. Sloop and Miss Edmondson's letter along with an article about the students by Rose Post, a writer for the Salisbury Evening Post of Salisbury, North Carolina. The article, written on April 3, 1982, is entitled "West Students Learn Valuable Lesson from World War II Hero," and it further elucidates the impact that Raoul Wallenberg's story had on these students.

In the face of this overwhelming response and commitment by our young people to the heroic ideal that Raoul Wallenberg represents, how can we not respond in turn? We are requesting that all state governments enact the following legislation:

(1) We urge the states to include Raoul Wallenberg's story in their school curriculum. He is, after all, our only living Honorary Citizen.

(2) We are also asking that all fifty (50) states designate October 5th as a day honoring Raoul Wallenberg as his honorary citizenship is a uniquely American Tribute.

On a national basis we suggest two actions:

(1) The issuance of a United States Stamp to honor our only living Honorary Citizen; a uniquely fitting tribute to Raoul Wallenberg. I have been told that stamps are issued only to honor persons no longer living. Perhaps for this exceptional hero an exception can be made.

(2) Finally, I would like to express the hope that the United States Holocaust Memorial Council will consider naming a wing of the new Holocaust Memorial Museum now being planned, in honor of Raoul Wallenberg, our only living Honorary American Citizen.

He was the One shining light in all that darkness. How different our world might have been today had there been a few more heroes like Raoul Wallenberg.

It has taken the world more than thirty-five years to truly recognize the greatness of Raoul Wallenberg—a man who acted while the rest of the world watched. The survivors of the Holocaust have a slogan "Never Again." Let us take these words and apply them further. Never again will we allow the name Raoul Wallenberg or the deeds that this name stands for to be overlooked. Never again will we allow the horrors of the Gulag to totally engulf him. Never again will we remain silent until the true reasons for his imprisonment and his actual whereabouts are made known to his family and to the world.

MINISTRY FOR FOREIGN AFFAIRS,
UNDER SECRETARY FOR POLITICAL
AFFAIRS,

Stockholm, June 1, 1983.

Mrs. Rachel Oestreicher Haspel,
President of the Raoul Wallenberg Committee of the United States, 823 United Nations Plaza, New York, N.Y.

DEAR MRS. RACHEL OESTREICHER HASPEL: I have been instructed to thank you for your letter of April 28 to the Prime Minister of Sweden, Mr. Olof Palme, regarding the fate of Raoul Wallenberg. As you probably are aware, the authorities of the Soviet Union have stated that Raoul Wallenberg died in the Ljubljanskaja prison in Moscow in 1947. The Swedish Government has not been able to accept the Soviet statement. It did not provide complete clarity about what had happened to Raoul Wallenberg. In an official statement Sweden stated that the inquiries would continue until complete clarity has been obtained.

Nothing that has emerged since then reduces the credibility of the Swedish working hypothesis that Raoul Wallenberg is still alive.

Therefore, and in addition to many previous contacts on high level, Raoul Wallenberg's case was taken up by Sweden Minister for Foreign Affairs during his visit to Moscow in 1980, by Sweden's Minister of

Justice also during a visit to Moscow in 1981 and also by the Under-Secretary of State at the Swedish Ministry for Foreign Affairs in September 1981 and January 1983.

To sum up, it can be said about the Soviet authorities' assertion that Raoul Wallenberg died in 1947 that it cannot be accepted by the Swedish side as a complete explanation of Raoul Wallenberg's fate.

Therefore the Swedish Ministry for Foreign Affairs continues to investigate every fresh trace of Raoul Wallenberg. It is still hoped that such strong evidence will ultimately be procured that new representations in Moscow aimed at obtaining definite knowledge of Raoul Wallenberg's fate will seem likely to succeed.

Yours sincerely,
LENNART ECKERBERG,
Ambassador.

WEST ROWAN HIGH SCHOOL,
OFFICE OF THE PRINCIPAL,
Mount Ulla, N.C., March 1, 1982.

THE RAOUL WALLENBERG COMMITTEE OF THE UNITED STATES,
Suite 445, 823 United Nations Plaza, New York, N.Y.

GENTLEMEN: On January 27, a wonderful event occurred at our school. On that day Rachel Oestreicher Haspel visited our school and shared her vision of Wallenberg with the students. She met with eight hundred students during their regular English classes. Our students responded to her message with voluntary contributions to the Wallenberg Fund. They wanted to be a part of bringing recognition and perhaps freedom to this noble man and decided that the only worthy means was to donate money obtained from personal effort or sacrifice.

Although most of the students sacrificed money from their allowances, there are two contributions of special merit. Two Advanced Placement English students, Tommy Steele and Tim Webb, attempted what amounted to a Herculean effort for them. With a total absence of experience, they located a tree deep within a forest, cut it down after many attempts, sawed it into firewood, transported it by armloads, because a truck was unable to reach the wood, and finally sold the load for forty dollars. Dee McDaniel, a student who sells firewood to supplement the family income, cut a special load for twenty dollars as his contribution. We are proud of their drive and ingenuity.

The effect Mrs. Haspel had on our students cannot be measured by the four hundred dollars they contributed; there may be no tangible means to assess the impact made by this exposure to Wallenberg's idealistic concept of man and his courage to act upon it. They have perceived the good in man and have honored it. For this elevation of consciousness we shall always be indebted to you.

We all send our best wishes for the success of your efforts to free the true hero of the twentieth century.

Sincerely yours,
Miss Libby Edmondson,
Mrs. Joyce Sloop.

(From the Salisbury (N.C.) Evening Post,
Apr. 3, 1982)

WEST ROWAN HIGH STUDENTS LEARN
VALUABLE LESSON FROM WORLD WAR II HERO
(By Rose Post)

Until a few months ago Linda Shumacher had never heard of Raoul Wallenberg.

And she'd never had a letter from a rabbi. But now she knows all about Wallenberg and she has a letter from Rabbi Bruce Cole of New York in her scrapbook—along with letters from President Gerald Ford and other public figures—and she's hoping to hear from him again.

After all, he told her he'd put her name on the general mailing list of the Wallenberg Committee "because there are several occasions during the year when we are requesting individuals throughout the United States to help organize certain types of activities."

And if one of those occasions arises, the committee, he said, has "full confidence that we will be able to count on your assistance."

He can.

Linda is willing and waiting.

"Once I get into something, like the Wallenberg project, then I try to do everything I can to make it come through . . ."

And that's exactly what she and other students at West Rowan High School did to send a contribution of \$406 to the Wallenberg Fund and a poem by Linda that brought her the personal letter from Rabbi Cole.

"He is locked behind closed doors of his hidden soul . . ." she wrote.

Not that she or any of the other West students had ever heard of Raoul Wallenberg before Rachel Oestreicher Haspel visited them during the winter to tell his story.

Rachel had become so concerned about the Lutheran Swedish diplomat who saved an estimated 100,000 Hungarian Jews from torture or death at the hands of the Nazis during World War II that she had personally dedicated herself to working with the Wallenberg committee to get him named an honorary American citizen.

Wallenberg was arrested by the Soviets in August at the end of the war and repeated demands for his return have elicited only vague Russian denials that he is there or statements that he is dead. Documented reports, however, indicate he was alive as late as 1975.

Recently renewed interest in his cause has grown throughout the Western world, and the honorary citizenship, approved last October, gives the United States the right to make more demands for his release.

West teachers Joyce Sloop and Libby Edmundson, who coordinated American Education Week last fall, had seen a Post story about Mrs. Haspel, Salisbury native who now lives in New York, and her interest in Wallenberg. As a result, they invited her to be one of the speakers during the special week, highlighted at West Rowan with many speakers invited to introduce students to new fields and new ideas.

Mrs. Haspel couldn't make the trip then, so she came to Rowan later and spent a day at West talking to students about heroism in the 20th century.

Her talks ignited them with her own commitment to do everything possible to make the name of Raoul Wallenberg known.

Almost before she was gone, the students were making plans. They would, they decided, raise funds for the Raoul Wallenberg Fund. Within a few days, charts went up in every English classroom, competition was in the air, and money was coming in.

Tommy Steele and Tim Webb, with no experience, decided to sell a load of firewood for their contribution. It didn't take them long to locate the tree but it took two days for them to get it down. But they did it. The result was \$40 for the Wallenberg Fund.

Dee McDaniel, who sells firewood to supplement family income, had less trouble, but cut a special load and sold it for \$20 for his contribution.

Other students donated from their allowances or raised money in other ways. Many read a recent book about Wallenberg entitled "Righteous Gentile," and Linda wrote her poem and mailed it to the committee.

When they wound down, the Wallenberg Fund was \$406 richer—and the students' gain couldn't be counted, according to Mrs. Edmundson and Mrs. Sloop, who wrote the

Wallenberg committee that "a wonderful event occurred at our school." The effect on the students cannot be measured by the \$406 they contributed. "There may be no tangible means to assess the impact made by this exposure to Wallenberg's idealist concept of man and his courage to act upon it. They have perceived the good in man and have honored it. For this elevation of consciousness, we shall always be indebted to you."

The committee responded with praise.

The contribution from students who sacrificed to make it, wrote Lena Kaplan, president of the committee, takes on "far greater importance than a contribution that is made by individuals who are better off economically—it is inspiring to know that there are young people in this great country of ours who care very dearly for the important moral issues of the day and who not only voice their support, but sacrifice and labor to express their support in very tangible ways—Through their actions, we perceive the deep goodness of the students of West Rowan High School."

The Wallenberg committee, she said, shared the work of the students at West Rowan with President Ronald Reagan "so that he may learn of the deep feeling and commitment of the youth of our country—"

As for Wallenberg, the United States delegation to the United Nations Human Rights Commission proposed officially that an investigation directed toward discovering his whereabouts be conducted.

And ripping circles in the pond caused by the pebble of Rachel Haspel's talk are still widening.

Not only Linda Shumaker have a letter in her scrapbook, along with a thank you from President Ford for a pot holder she sent him, but she still hopes the Wallenberg committee will find something for her to do.

Another West Rowan student went to the Rowan Public Library to get a book on concentration camps for a term paper and found they'd all been checked out. Still another bought a book about concentration camps and took it to school to share with Mrs. Sloop.

A class reading Stephen Crane's "Red Badge of Courage" and discussing heroes talked of Wallenberg.

And almost daily someone mentions something about Wallenberg or about a hero.

"I really think Raoul Wallenberg has been woven into the fabric of our thinking," Mrs. Sloop says. "The students have been altered perhaps in their consciousness because of him. One student said a faculty member said, 'I don't see the point in trying to raise money. He won't be freed,' and the student responded, 'But it's a matter of consciousness, isn't it? Whether he's freed or not, I want to make the effort.'"

When young people of today find a hero to admire . . .

"In all sincerity I do not think they will forget this year."

MINISTRY
FOR
FOREIGN AFFAIRS

Stockholm June 1, 1983

*Under Secretary
for Political Affairs*

Mrs Rachel Oestreicher Haspel
President of the Raoul Wallenberg
Committee of the United States
Suite 415
823 United Nations Plaza
NEW YORK, NEW YORK 10017
U S A

Dear Mrs Rachel Oestreicher Haspel,

I have been instructed to thank you for your letter of April 28 to the Prime Minister of Sweden, Mr Olof Palme, regarding the fate of Raoul Wallenberg. As you probably are aware, the authorities of the Soviet Union have stated that Raoul Wallenberg died in the Ljubljanskaja prison in Moscow in 1947. The Swedish Government has not been able to accept the Soviet statement. It did not provide complete clarity about what had happened to Raoul Wallenberg. In an official statement Sweden stated that the inquiries would continue until complete clarity has been obtained.

Nothing that has emerged since then reduces the credibility of the Swedish working hypothesis that Raoul Wallenberg is still alive.

Therefore, and in addition to many previous contacts on high level, Raoul Wallenberg's case was taken up by Swedish Minister for Foreign Affairs during his visit to Moscow in 1980, by Sweden's Minister of Justice also during a visit to Moscow in 1981 and also by the Under-Secretary of State at the Swedish Ministry for Foreign Affairs in September 1981 and January 1983.

To sum up, it can be said about the Soviet authorities' assertion that Raoul Wallenberg died in 1947 that it cannot be accepted by the Swedish side as a complete explanation of Raoul Wallenberg's fate.

Therefore the Swedish Ministry for Foreign Affairs continues to investigate every fresh trace of Raoul Wallenberg. It is still hoped that such strong evidence will ultimately be procured that new representations in Moscow aimed at obtaining definite knowledge of Raoul Wallenberg's fate will seem likely to succeed.

Yours sincerely,

Lennart Eckerberg
Ambassador

OFFICE OF THE PRINCIPAL

WEST ROWAN HIGH SCHOOL
ROUTE 1, BOX 282
MOUNT ULLA, NORTH CAROLINA 28125

March 1, 1982

The Raoul Wallenberg Committee of the United States
Suite 445
823 United Nations Plaza
New York, New York 10017

Gentlemen:

On January 27 a wonderful event occurred at our school. On that day Rachel Oestreicher Haspel visited our school and shared her vision of Wallenberg with the students. She met with eight hundred students during their regular English classes. Our students responded to her message with voluntary contributions to the Wallenberg Fund. They wanted to be a part of bringing recognition and perhaps freedom to this noble man and decided that the only worthy means was to donate money obtained from personal effort or sacrifice.

Although most of the students sacrificed money from their allowances, there are two contributions of special merit. Two Advanced Placement English students, Tommy Steele and Tim Webb, attempted what amounted to a Herculean effort for them. With a total absence of experience, they located a tree deep within a forest, cut it down after many attempts, sawed it into firewood, transported it by armloads, because a truck was unable to reach the wood, and finally sold the load for forty dollars. Dee McDaniel, a student who sells firewood to supplement the family income, cut a special load for twenty dollars as his contribution. We are proud of their drive and ingenuity.

The effect Mrs. Haspel had on our students cannot be measure by the four hundred dollars they contributed; there may be no tangible means to assess the impact made by this exposure to Wallenberg's idealistic concept of man and his courage to act upon it. They have perceived the good in man and have honored it. For this elevation of consciousness we shall always be indebted to you.

We all send our best wishes for the success of your efforts to free the true hero of the twentieth century.

Sincerely yours,

Libby Edmondson

Miss Libby Edmondson

Joyce Sloop

Mrs. Joyce Sloop

JS/swd
LE/swd

SALISBURY EVENING POST

SATURDAY, APRIL 3, 1982

PAGE 8

Teens/High schools

REMEMBERING A HERO — West Rowan High School students took Raoul Wallenberg as their own hero and they won't soon forget him. Above, Dee McDaniel, Tim Webb, Linda Shumacher, and Tom-

my Steele look over the letters they received from the Wallenberg committee after sending a donation in his behalf. (Post staff photo by Bill Jackson)

West students learn valuable lesson from World War II hero

By ROSE POST
Post Staff Writer

Until a few months ago Linda Shumacher had never heard of Raoul Wallenberg.

And she'd never had a letter from a rabbi.

But now she knows all about Wallenberg and she has a letter from Rabbi Bruce Cole of New York in her scrapbook — along with letters from President Gerald Ford and other public figures — and she's hoping to hear from him again.

After all, he told her he'd put her name on the general mailing list of the Wallenberg Committee "because there are several occasions during the year when we are requesting individuals throughout the United States to help organize certain types of activities."

And if one of those occasions arises, the committee, he said, has "full confidence that we will be able to count on your assistance."

He can.

Linda is willing and waiting.

"Once I get into something, like the Wallenberg project, then I try to do everything I can to make it come through"

And that's exactly what she and other students at West Rowan High School did to send a contribution of \$406 to the Wallenberg Fund and a poem by Linda that brought her the personal letter from Rabbi Cole.

"He is locked behind closed doors of his hidden soul" she wrote.

Not that she or any of the other West students had ever heard of Raoul Wallenberg before Rachel Oestreicher Haspel visited them during the winter to tell his story.

Rachel had become so concerned about the Lutheran Swedish diplomat who saved an estimated 100,000 Hungarian Jews from torture or death at the hands of the Nazis during World War II that she had personally dedicated herself to working with the Wallenberg committee to get him named an honorary American citizen.

Wallenberg was arrested by the Soviets in Budapest at the end of the war and repeated demands for his return have elicited only vague Russian denials that he is there or statements that he is dead. Documented reports, however, indicate he was alive as late as 1975.

Recently renewed interest in his cause has grown throughout the Western world, and the honorary citizenship, approved last October,

gives the United States the right to make more demands for his release.

West teachers Joyce Sloop and Libby Edmundson, who coordinated American Education Week last fall, had seen a Post story about Mrs. Haspel, Salisbury native who now lives in New York, and her interest in Wallenberg. As a result, they invited her to be one of the speakers during the special week, highlighted at West Rowan with many speakers invited to introduce students to new fields and new ideas.

Mrs. Haspel couldn't make the trip then, but she came to Rowan later and spent a day at West talking to students about heroism in the 20th century.

Her talks ignited them with her own commitment to do everything possible to make the name of Raoul Wallenberg known.

Almost before she was gone, the students were making plans. They would, they decided, raise funds for the Raoul Wallenberg Fund. Within a few days, charts went up in every English classroom, competition was in the air, and money was coming in.

Tommy Steele and Tim Webb, with no experience, decided to sell a load of firewood for their contribution. It didn't take them long to locate the tree but it took two days for them to get it down. But they did it. The result was \$40 for the Wallenberg Fund.

Dee McDaniel, who sells firewood to supplement family income, had less trouble, but cut a special load and sold it for \$20 for his contribution.

Other students donated from their allowances or raised money in other ways. Many read a recent book about Wallenberg entitled "Righteous Gentile," and Linda wrote her poem and mailed it to the committee.

When they wound down, the Wallenberg Fund was \$406 richer — and the students' gain couldn't be counted, according to Mrs. Edmundson and Mrs. Sloop, who wrote the Wallenberg committee that "a wonderful event occurred at our school." The effect on the students cannot be measured by the \$406 they contributed. "There may be no tangible means to assess the impact made by this exposure to Wallenberg's idealist concept of man and his courage to act upon it. They have perceived the good in man and have honored it. For this elevation of consciousness, we shall always be indebted to you."

The committee responded with praise.

The contribution from students who sacrificed to make it, wrote Lena Kaplan, president of the committee,

takes on "far greater importance than a contribution that is made by individuals who are better off economically It is inspiring to know that there are young people in this great country of ours who care very dearly for the important moral issues of the day and who not only voice their support, but sacrifice and labor to express their support in very tangible ways Through their actions, we perceive the deep goodness of the students of West Rowan High School."

The Wallenberg committee, she said, shared the work of the students at West Rowan with President Ronald Reagan "so that he may learn of the deep feeling and commitment of the youth of our country"

As for Wallenberg, the United States delegation to the United Nations Human Rights Commission proposed officially that an investigation directed toward discovering his whereabouts be conducted.

And rippling circles in the pond caused by the pebble of Rachel Haspel's talk are still widening.

Not only does Linda Shumacher have a letter in her scrapbook, along with a thank you from President Ford for a pot holder she sent him, but she still hopes the Wallenberg committee will find something for her to do.

Another West Rowan student went to the Rowan Public Library to get a book on concentration camps for a term paper and found they'd all been checked out. Still another bought a book about concentration camps and took it to school to share with Mrs. Sloop.

A class reading Stephen Crane's "Red Badge of Courage" and discussing heroes talked of Wallenberg.

And almost daily someone mentions something about Wallenberg or about a hero.

"I really think Raoul Wallenberg has been woven into the fabric of our thinking," Mrs. Sloop says. "The students have been altered perhaps in their consciousness because of him. One student said a faculty member said, 'I don't see the point in trying to raise money. He won't be freed,' and the student responded, 'But it's a matter of consciousness, isn't it? Whether he's freed or not, I want to make the effort.'"

When young people of today find a hero to admire

"In all sincerity I do not think they will forget this year."

P 8 to 5

ADDRESS BY AMBASSADOR JEANE J. KIRKPATRICK
AT THE RAOUL WALLENBERG COMMEMORATION
CITY HALL
NEW YORK, NEW YORK
JANUARY 17, 1985

Earlier today, the President, on behalf of the United States government, issued the following statement, which I would like to share with you. The statement reads as follows:

"It is an honor for me to join with all those gathered to observe the solemn ceremonies of the 40th anniversary of Raoul Wallenberg's arrest.

As a young Swedish businessman who left the security of his homeland to volunteer to go to war-torn Hungary, Raoul Wallenberg was responsible for saving the lives of nearly one hundred thousand Jewish men, women and children from certain death by Nazi exterminators. Then in 1945, in violation of the principles of international law, Raoul Wallenberg was seized by Soviet officials and imprisoned. Nothing has been heard from him since.

It is written in the scriptures: 'Greater love hath no man than this, that a man lay down his life for his friends.' Raoul Wallenberg considered his friends to be all those who suffered injustice. Each day he willingly jeopardized his own life so that others might live. In the face of the horror of evil, Raoul Wallenberg stood tall and unflinching.

May the thousands of bells that ring out today throughout our land remind us of the high price of liberty and of the courage and self-sacrifice of Raoul Wallenberg."

Thus ends the President's statement.

Moreover, today, I will send this statement to the Secretary-General of the United Nations, Javier Perez de Cuellar, with the request that it be circulated to the entire membership of that body. This is not, of course, the first time that the United States government nor the government of the City of New York has brought the disappearance of Raoul Wallenberg to the attention of the United Nations. It will not be the last time.

The United States is by no means alone in remembering Raoul Wallenberg's work and fate. The story of this courageous Swede is well-known in Israel, where Wallenberg is honored at Yad Vashem -- Jerusalem's Memorial to the Holocaust -- as the most outstanding of the "Righteous Gentiles." The people of Sweden have not forgotten the hero who brought honor to their country. The people of Budapest have not forgotten Raoul Wallenberg -- though the statue created to commemorate him was long ago stolen by Soviet troops and today stands, stripped of its explanatory plaque, before a pharmaceuticals factory in Debrecen. But the people of Budapest do not need a statue to remind them of Raoul Wallenberg.

Wallenberg entered Budapest in the eleventh hour of both the Holocaust and the Second World War. Over half of Hungary's 800,000 Jews had already been killed, and some 120,000 others were being worked to death daily in forced-labor camps. All that remained were the 200,000 Jews in Budapest, who had already been stripped of citizenship, robbed of their possessions and segregated in ghettos. Wallenberg's mission was clear and daunting: it was to save the remaining Jews of Budapest from deportation and certain death.

Few men could have hoped to fulfill such a mission. Wallenberg seemed even less equipped than most. He was thirty-one years old, neither a soldier nor with any experience in heroism. By birth, education, and training, he was best suited for the quiet aristocratic life led by generations of Wallenbergs before him. Against him in Budapest stood nothing less than the entire machinery of the Holocaust: the German Einsatzkommando, or special killing units; the Nazi army; the Hungarian Nazis; Adolf Eichmann and his team of aides, who were stationed now in Budapest for the specific purpose of murdering the remaining Hungarian Jews.

Why do we remember Raoul Wallenberg? Simon Weisenthal called Budapest "the slaughterhouse that was Budapest," and, as was suggested, Raoul Wallenberg accomplished the impossible. Sometimes alone, sometimes with others, he thwarted the designs of the most murderous power the civilized world had ever seen. He bribed Nazis, charmed them, bluffed them, lied to them, threatened them, bullied them, and used every other means he could find to save the lives of the Budapest Jews -- entering deportation trains himself to

literally pull off those trains Jews slated for deportation and death. He worked incessantly, at great personal risk with utter disregard for his own safety, and through the sheer force of his example of solidarity with human beings in distress he inspired hundreds of others to assist him. In the end, Wallenberg and his staff managed to rescue some 100,000 people from certain extermination. The most unlikely of candidates had fulfilled the most impossible of missions.

Wallenberg acted decisively, tirelessly, tenaciously on behalf of human solidarity. Neither the public threats against him nor the overwhelming number of his enemies nor even an assassination attempt could deter him from his mission. At the end, when Soviet troops advanced into Budapest and what remained of Nazi rule collapsed into absolute anarchy, Wallenberg worked on. As he told a diplomat who urged him to seek cover with the Swedish legation:

"For me there is no choice . . . I'd never be able to go back to Stockholm without knowing inside myself that I'd done all a man could do to save as many Jews as possible."

Wallenberg could not abandon his work because he possessed profound courage and an unshakeable sense of reality. He understood the Nazi threat. He never sought refuge in delusion. He had the moral courage to see reality clearly and act on the basis of what he saw.

We remember Raoul Wallenberg because he was an extraordinary man of extraordinary courage. We also remember Raoul Wallenberg because he represents a human quality so important that he cannot and will not be forgotten.

We remember Raoul Wallenberg because he has become more than a man, more even than a hero. He symbolizes a central conflict of our age, which is the determination to remain human and caring and free in the face of tyranny. What Raoul Wallenberg represented in Budapest was nothing less than the conscience of the civilized world. By abducting and imprisoning him, Soviet authorities did more than violate rules of diplomacy and international law; they demonstrated contempt for everything his work in Budapest represented.

The Soviet authorities knew who he was and what he was doing. Just a day before his arrest, they assured the Swedish government that, "Measures have been taken to protect Mr. Wallenberg and his belongings." But that was not true. Nor was it true that they knew nothing of his whereabouts two years later, when they first suggested he must have died fighting in Budapest.

Yet even the Soviet Union has not succeeded in suppressing the story of Raoul Wallenberg. Just as the Nazis could not keep him from his mission, so have the Soviets failed to obliterate his legacy. Through his actions in Budapest, Wallenberg demonstrated that when one man acts in solidarity on behalf of decency and freedom he saves 100,000. He proved to all the world that one man acting freely can challenge an entire system of tyranny.

We remember Raoul Wallenberg because, as the novelist Milan Kundera observes through one of his characters, "the struggle of man against power is the struggle of memory against forgetting." Through his life and fate, Wallenberg has forged a bond with human freedom and civilization which no army and no Gulag can break. It will exist as long as we are determined to affirm the humanity of all people.

Wallenberg affirmed the humanity of Budapest Jews. And through the reality of his solidarity with them, even in the face of a mighty tyranny's determination to dehumanize them, he illustrated thereby our duty as well as our human potential. It is a deep honor to participate in honoring him today.

The Raoul Wallenberg Committee of the United States

823 United Nations Plaza, New York, New York 10017 212-490-2525

President
Philip Oestreicher Haspel

Executive Board
James Adachi
Robert Bruce K. Cole
Per Lagergren Cronstedt
Abraham Foxman
Erica Freeman-Padan
Isa Biorck Kaplan
Elizabeth Moynihan
Ed Gustav Nisser
Peter Oppenheim
Isa Stern
Henry Throne-Holst
Robert Wallenberg

Honorary Chairmen
Dr. Per Ahlmark
Dr. Per Anger
Dr. Rudy Boschwitz
Dr. Bill Clinton
Leon Hausner
Dr. Jack Kemp
Per Lagergren
Dr. Taneli Lantto
Dr. Daniel P. Moynihan
Dr. Claiborne Pell
Guy Dardel
Dr. Gerald R. Wideman
Dr. Leon Wiesenthal

Advisory Board
Erica Barnes
John Bierman
Dr. Cynthia Bronson
Dr. James A. Carpenter
John Church
Margaret Douglas
Isa Eisenberg
Barbara Futterman
Peter Ann Gillen
Doris Goldwater
Dr. L. Goldwater
Dr. C. Greenberg
Maxwell E. Greenberg
Jane Hasielt
Dr. Alan Hevesi
Dr. Morton M. Joseph
Dr. Kirkland
Dr. Kirkland
Muel Leirak
Anita Lindell
Edward A. Lindell
Vera Lindfors
Dr. John V. Lindsay
Dr. L. Livingston
Dr. Martin
Dr. P. M. M. M.
Dr. E. Olson
Margaret Putnam
Erica Putnam
Martin Riskin
Harvey Rosenfeld
Edward Rustin
Edward Samuels
Anita Samuels
Dr. Jerome Shestack
Kristen Stendahl
Dr. Styron
Dr. Silverst
Dr. Tabor
Dr. Tevethaugh-Kenwryck
Anita Thorne
Dr. Ullman
Dr. J. Waldman
Dr. Wertz
Dr. Wiesel
Dr. Will

BOOKS RECOMMENDED BY THE RAOUL WALLENBERG COMMITTEE OF THE U.S.

WALLENBERG by Kati Marton (Random House)

RIGHTEOUS GENTILE by John Bierman (Viking)

WALLENBERG, MAN IN THE IRON WEB by Elenore Lester (Prentice Hall)

RAOUL WALLENBERG, ANGEL OF RESCUE by Harvey Rosenfeld (Prometheus)

WITH RAOUL WALLENBERG IN BUDAPEST by Per Anger (Holocaust Library)

The Wallenberg Cover-Up

The weekend announcement that the Soviets may release some Americans' spouses now held behind the Iron Curtain will be good news when it happens. There's rarely been any apparent political reason for the Soviet practice of dividing American and Russian spouses. It's important, however, that some distinction be made between such welcome gestures and human-rights issues that raise more acute questions about the nature of the Soviet system.

One profoundly symbolic human-rights case is especially poignant. In World War II, the Russians took Hungary from the Nazis. They also took political prisoners in order to make the country safe for communism. One of those imprisoned was Raoul Wallenberg, the Swedish diplomat who managed to save 100,000 Hungarian Jews from the Nazis by granting them Swedish passports and otherwise whisking them out of Nazi control. Such a human-rights campaigner would have caused trouble for the totalitarianism being implemented in Hungary.

Mr. Wallenberg was taken prisoner by the Soviets in 1945, but in 1947 they denied any knowledge of his case. In 1957, the Soviets admitted he had been imprisoned (by a Stalinist, they said) but claimed he had died in 1947. Dozens of citations by gulag survivors have raised hope in the West that Mr. Wallenberg might still be alive. The Research Center for Soviet Concentration Camps, an Israel-based group, contacts all Soviet emigres coming into Israel, and reports citations of Mr. Wallenberg up to 1982. He would be 73 years old if alive.

The Soviets consider the case closed. They refuse to accept inquiries made by Sweden or the U.S., which

granted Mr. Wallenberg honorary citizenship in 1981. Out of desperation, Mr. Wallenberg's half brother and legal guardian asked a U.S. court to get the Soviets to account for Mr. Wallenberg. Despite the usual rules about immunity for sovereign nations, U.S. District Judge Barrington Parker recently ruled that "while the U.S.S.R. has continuously represented that Wallenberg died in 1947, those representations are inconsistent with and at odds with credible and uncontroverted evidence."

Judge Parker found that the Soviet Union "has always had knowledge and information about Wallenberg; that it has failed to disclose and has concealed that information; and that otherwise, defendant's representations are suspect and should be given little, if any, credit." The Soviets were told to explain their "gross violation" of international law.

The judge may have to wait a long time for the Soviets to comply with a report on who's languishing where in the gulag. For one thing, unaccounted-for prisoners are an extremely touchy subject for the Soviets' Eastern European "allies." The exact figures are hard to come by, but in 1972 the Senate Judiciary Committee reported there were tens, perhaps hundreds, of thousands of Eastern Europeans in Soviet gulags. Poles were sent during World War II, Hungarians after their 1956 revolt, Czechs after theirs in 1968 and Poles during the Solidarity era.

Nonetheless, the Soviets still even deny the 1940 Katyn Forest massacre of 15,000 Polish officers and servicemen. So it's entirely unlikely that the Soviets will ever tell the full story of what happened to Mr. Wallenberg. It would be encouraging to see this week's summit prove otherwise.

The Raoul Wallenberg Committee of the United States

President
Hel Oestreicher Haspel

Executive Board
Les Adachi
John Bruce K. Cole
Le Lagergren Cronstedt
Richard Foxman
Erica Freeman-Padua
Anna Bjorck Kaplan
Elizabeth Moynihan
J. Gustav Nisser
Peter Oppenheim
Anna Stern
Throne-Holst
Wallenberg

National Chairmen
John Per Almlark
Ambassador Per Anger
John Rudy Boschitz
John Bill Green
John Hausner
John Jack Kemp
John Lawrence
John Thomas
John Daniel P. Moynihan
John Claiborne Pell
John Guy von Dardel
John Gudrun Widemar
John Wiesel

National Advisory Board
John Barnes
John Bierman
John Cynthia Bronson
John James A. Carpenter
John Anne Church
John Margaret Douglas
John Peter Eisenberg
John Fritterman
John Ann Gillen
John Maria Goldwater
John L. Goldwater
John C. Greenberg
John Maxwell E. Greenberg
John Haslett
John Jan Hevesi
John Milton M. Joseph
John Anna Kirilov
John Michael Kirilov
John Daniel Lefrak
John Milla Lerup
John Lore Lester
John David A. Lindell
John Cecilia Lindfors
John John V. Lindsay
John John Lindington
John John Martin
John James P. Murphy
John Evert M. Olson
John Margaret Patane
John Teresa Patane
John Ruth Riskin
John Percy Rosenfeld
John David Rosin
John Edward Samuels
John Milla Samuels
John Jerome Shestack
John Kristin Siendahl
John Se Synon
John Roy Sylverst
John San Tabor
John David Tevbaugh-Kenwryck
John Milla Thorne
John Ullman
John John J. Waldman
John John Wenz
John John Wiesel
John George Will

The Raoul Wallenberg Committee of the United States
urges you to write letters to President Ronald Reagan
and to Secretary of State George Shultz, urging them
to press the Soviets for Raoul Wallenberg's release
from imprisonment in the U.S.S.R.

President Ronald Reagan
The White House
1600 Pennsylvania Avenue
Washington, D.C. 20500

The Hon. George P. Shultz
Secretary of State
Department of State
Washington, D.C. 20520

A card of greeting to Raoul Wallenberg should be sent to
KGB Headquarters in Moscow. The address is:

USSR
RSFSR
G. Moskva 111020
Lefortovo
Ul. Lefortovski Val.
P. Ya. 201
Raoul Wallenberg

The Raoul Wallenberg Committee of the United States

187 East 78rd Street, New York, New York 10021 212-737-7790

President
Kuchel Oestreicher Haepel

BIBLIOGRAPHY

- Anger, Per. *Med Raoul Wallenberg i Budapest*. Sthlm 1979.
Anger, Per. *With Raoul Wallenberg in Budapest*. New York 1981. Holocaust Library.
- Berg, Lars. *Vad hände i Budapest*. Sthlm 1949.
Berg, Lars. *What happened in Budapest*. Sthlm 1947.
Bierman, John. *Righteous Gentile. The Story of Raoul Wallenberg*. New York, 1981. Viking Press.
● Bierman, John. *Pocketupplaga av Righteous Gentile*. New York, 1982
Bierman, John. *Raoul Wallenberg-En hjälte i vår tid*. Sthlm 1982.
Björkman-Goldschmidt, Elsa. *Ur den Varld Jagmott*. Stockholm, 1967.
Canadian Jewish Congress *Raoul Wallenberg A Summary*. 1980.
v. Dardel, Fredrik. *Raoul Wallenberg. Fakta kring ett öde*. Sthlm 1970.
v. Dardel, Fredrik. *Raoul Wallenberg. Facts Around A Fate*. Sthlm 1970.
Derogy, Jacques. *Le Cas Raoul Wallenberg*. Paris 1979.
Derogy, Jacques. *Fallet Raoul Wallenberg*. Malmö 1980.
Derogy, Jacques. *Le Cas Raoul Wallenberg*, kompl. nyupplaga Paris 1982.
● Derogy, Jacques. *De saak Wallenberg*. Amsterdam 1983.
Freed, G.B. *Humanitarianism vs. Totalitarianism: The Strange Case of Raoul Wallenberg*. Papers of the Michigan Academy of Science, Arts, and Letters 46 (1961): 503-528.
Isaksson, Borje. *Omöjligt uppdrag. Raoul Wallenbergs kamp i Budapest*. Sthlm 1975.
● Ginzburg, Eugenia. *Journey into the Whirlwind*. Translated by Paul Severson and Max Hayward. 1967. Reprint. New York 1975.
Hinshaw, David. *Sweden's Neutral Policy in Two Wars*. In Sweden: Champion of Peace. New York 1949.
Joseph, Gilbert. *Mission sans Retour*. Paris 1982.
Karelin, Victor. *Das Buch von Raoul Wallenberg*. Freiburg 1982.
- Kung, Andres. *Raoul Wallenberg Yesterday, Today*. (Swedish). 1985.
- * Lester, Elenore. *Wallenberg. The Man in the Iron Web*. New York 1982. Prentice Hall.
- Levai, Jenö. *Raoul Wallenberg, Hjälten i Budapest*. Sthlm 1948.
Levai, Jenö. *Black Book on the Martyrdom of Hungarian Jewry*. Zurich. 1948.
Raoul Wallenberg. Budapest, 1948.
Lichtenstein, H. *Raoul Wallenberg — Retter von Hundert-tausend Juden*. Köln 1982.
- * Marton, Kati. *Wallenberg*. New York 1982. Random House.
- Philipp, Rudolph. *Raoul Wallenberg. Diplomat, Kämpf, Samariter — och Martyr*. Sthlm 1981.
- * Rosenfeld, H. *Raoul Wallenberg — Angel of Rescue*. Buffalo, N.Y. 1982. Prometheus.
- Shifrin, Abraham. *The First Guidebook to Prisons and Con-
centration Camps of the Soviet Union*. Berne 1980.
Sjöquist, Eric. *Affären Raoul Wallenberg*. Sthlm 1966.
Sjöquist, Eric. *Raoul Wallenberg. Diplomaten som försvann*. Sthlm 1981.
- Ströbinger, R. *Das Rätsel Wallenberg*. Dusseldorf 1982.
Szel Elisabeth. *Operación Noche y Niebla*. Madrid 1961.
Trepper, Leopold. *The Great Game: Memoirs of the Spy Hitler Couldn't Silence*. New York 1977.
- Villius, E. & H. *Fallet Raoul Wallenberg*. Sthlm 1966.
Wallace, Ralph. "Raoul Wallenberg, Hero of Budapest." Reader's Digest, July 1947. pp. 96-100.
Werbell, F. & Clarke, Th. *Lost Hero — The Mystery of Raoul Wallenberg*. New York 1982.
Wulf, Joseph. *Raoul Wallenberg*. Berlin 1958.
Wulf, Joseph. *Raoul Wallenberg. Il fu leur espérance*. Tournai 1968.

FICTION

- * Alexander, Lynn. SAFE HOUSES. 1985. Anthem.

* All of the books that are starred, are highly recommended by The Raoul Wallenberg Committee of the United States. We have not designated any of the foreign language books, though Berg and von Dardel are recommended.

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)

1986-01-10

Ex t:

Nyström
Julin

2 x 186 D110

Till kabinettsssekreteraren

Raoul Wallenbergvittnet Otto Schögg1

Österrikaren Otto Schögg1 framträdde första gången som RW-vittne i Zürich 1956 och intervjuades grundligt i Wien 1958 av bl.a. envoyén Arne Lundberg. Sedermera har han under årens lopp i olika sammanhang återkommit med sin skildring av de 22 timmarnas föregivna samvaro med R W i Vladimirfängelsets sjukavdelning i mars 1955.

Det stämmer sålunda inte att, som han uppger till den amerikanska RW-kommittén, det är först nu som han bryter sin tystnad. Redan 1962 lät han fö svenska ambassaden i Wien ta del av manuskriptet till en bok om hans fängelsetid i Sovjetunionen, inklusive sammanträffandet med R W.

Efter intervjun år 1958 karaktäriserade envoyén Lundberg Schögg1 generellt som en "patolog" och "lögnare" vilken företett "psykiska särdrag redan på ett tidigt stadium i rysk fångenskap". Lundberg ville lika fullt inte skriva av honom som sanningsvittne. I en kommentar till Kalinskis vittnesmål år 1979, alltså 21 år senare, skrev Lundberg till Leifland "vissa detaljer i hans (Schögg1s) berättelse gav intryck av reell upplevelse, bl.a. hans uppgift att han av misstag förts in i den cell i corpus II, där W. satt ... Schögg1 hoppade hit och dit i sin berättelse".

telse om sina upplevelser. Episoden med W. kom klart och osammanhängande. Det fanns ingen anledning tro, att han diktat upp förloppet ... Svårigheten låg snarare i den osäkra identifikationen av W. Händelsen kan ha inträffat, men han kunde ha fått för sig, att det var W., då han sedermera hört eller läst om denne".

Schöggls oförmåga till konsekvens i framställningen framgår bl.a. av att han till den amerikanska RW-kommittén säger att "Wallenberg war im März 1955 noch gesund"; detta trots att de träffades i fängelsets sjukavdelning och trots att RW enligt 1958 års vittnesmål hade varit svårt sjuk.

Sammanfattningsvis tillför oss Schöggls utsaga till den amerikanska RW-kommittén inget som vi inte vetat sedan 1958. Den har föga bevisvärde, men är ett av de många indicier som pekar på att R W befann sig i Vladimirov-fängelset vid mitten av 1950-talet.

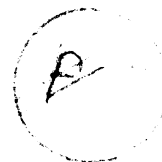
Sven Julin

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol 1)

Dnr 19/001	Avd P 2	Grupp En	Mål
1986-01-10			

Ministern Lars-Åke Nilsson

Moskva

Informationsskrift om Raoul Wallenberg

Broder,

Låt mig kort sammanfatta vår preliminära överenskommelse:

- Du åtar Dig att före den 1 april inkomma med ett utkast till informationsskrift om Raoul Wallenberg. Skriften kommer att utges i serien "UD informerar". Textmassan bör omfatta ca. 30 trycksidor;
- Du står inte som författare till skriften. Avsikten är att ditt utkast bearbetas på politiska avdelningen, och utges i dess namn;
- För efterforskning i arkiv m.m. kan Du räkna med en hemresa och 3-4 dagars tjänstgöring i departementet. Skulle Du under aktuell period besöka Stockholm på egen hand eller på annat sätt, kan Du i varje fall räkna med angivet antal tjänstedagar här hemma;
- Jag kommer att tillse att Du relativt snart förses med visst bakgrundsmaterial från Wallenberg-arkivet.

Jag hoppas att Torsten Örn kan tillstyrka det arrangemang som här skisserats.

Peter Osvald

ml

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐

sv kurir

☐

utl kurir

☐

luftpost

☐

vanlig post

Avsändn datum

Sign

4. Moskva
Utkast tagen av S. Carlsson 13/1/1986

Arkivexemplar

Dokumentationsenheten

1986-01-10

Dnr	Avd	Grupp	Mål
10/001	P	2	En I
	A	9	T

Polisintendent Bjarne Törner
Rikspolisstyrelsen, Säkerhetsavd.
Box 8404
104 20 STOCKHOLM

Utlämnande av handling ur utrikesdepartementets arkiv
(1 bil.)

./.

I anslutning till telefonsamtal får jag härmed översända kopia av byråchefen Danielssons brev till departementssekreteraren Leifland 1966-11-29 jämte bilaga. Det är alltså det i brevet tredje stycke omnämnda "ytterligare originalmaterial" som vi här skulle vara intresserade att få låna in.

Wilhelm Carlgren
Chef för dokumentationsenheten

LS

Ifylles av postexp

Avsändt med				Avsändn datum	Sign
☐ sv kurir	☐ ett kurir	☐ luftpost	☒ vanlig post	86-01-10	4

SVERIGES AMBASSAD

TEL AVIV

1986-01-09

R 18 , R 31

Överlämnas för kännedom av
UTRIKESDEPARTEMENTET

Pol. I

20 JAN 1986

S. Julin
Förmedlingskontoret

Kanslirådet Sven Julin

Utrikesdepartementet

Beir, åtgärd se
delgivningslista

9/001

INKOM UD		
1986-01-13		
AVD.	GR.	MAL.
0	2	en

(Pol)

Raoul Wallenberg israelisk hedersmedborgare

tel. 469 A 1985-12-30

" 9 A 1986-01-09

(2 bil.)

Broder,

I anslutning till ovanstående och till vårt telefonsamtal
får jag insända

- ./. - dels utdrag på engelska av de israeliska lagbestämmelser
som möjliggör förläning av hedersmedborgarskap,
- ./. - dels kopia av den kanadensiska parlamentsresolution, som
gör Raoul Wallenberg till kanadensisk hedersmedborgare.

Sven Hirdman

Sven Hirdman

UTRIKESDEPARTEMENTET

Upprättad november 1982

Politiska avdelningen

Enhet

Datum

Handläggare

I

860120

S. J. Linn

Godkännes

☐ RAPPORT ☒ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVR

Ort/Datum/Nr eller namn

Helsingfors 860109

Angående

Barut Wallenberg israelisk hedersmedl.

☐ HEMLIGSTÄMPLAS

Delges för kännedom

utan bil

☒ jämte
samt biljämte
bil nr☐ jämte bil
där så angivits☐ bil kan lånas
på UD tel:

Bil		Bil		Bil	
☐ Konungen		☐ Statssekr		☐ IMPOD	
☐ Regeringen	20 ex	☐ IM-enh A		☐ Swedfund	
☐ Statsministern		☐ I-sekr A		☐ LO/TCO:s bist nämnd	
☐ Chef Fö		☐ I-enh Fi		☐ Sv kyrkans mission	
☐ Chef I		☐ I-enh Fö		☐ IVA	
☐ Statsrådet		☐ I-sekr I		☐ STU	
☐ Statsrådet		☐ I-sekr		☐ Svensk kärnbränsle AB	
☐ Statsrådet		☐ I-sekr		☐ Statens kärnkraftsinsp	
☐ Riksdagens talman		☐ I-sekr		☐ Statens strålskyddsinst	
☐ Utränämnd/Utrutsk/Europa- rådsdel	53 ex	☐ SSLP, Fö		☐ Televerket	
☐ Utrikesnämnden	23 ex	☐ KMI		☐ Statens rymddeleg	
☐ Utrutsk	33 ex	☐ Fst		☐ Invandrerverket	2 ex
☐ Europarådsdel	12 ex	☐ Ch Fst/Op 5		☐ Forskningsberedningen	
☐ Utrutsk kanslichef		☐ Arméstaben FN-avd		☐ Miljövärdsberedningen	
☐ Förutsk kanslichef		☐ FOA	2 ex	☐ I-sekr Naturvärdsverk	
☐ Riksdagsman		☐ SIPRI		☐ Sekr f framtidsstud	
☐ Riksdagsman		☐ EKN		☐ Nordiska Rådets sv del	
☐ Riksdagsman		☐ KK	5 ex	☐ Svenska institutet	
☐ Statssekr Fö		☐ Riksbanken		☐ Nordiska Afrikainst	
☐ Statssekr		☐ SIDA		☐ Latinamerikainst	
☐ Statssekr		☐ BITS		☐ Utrikespol institutet	
☐ Statssekr		☐ SAREC		☐ Europainstitutet	
				☐ Svenska FN-förbundet	
				☐ Östekonomiska byrån	
				☐ Bankföreningen	
				☐ Exportr	
				☐ Industriförb	
				☐ Grossistförb	
				☐ Sthlms Handelsk	2 ex
				☐ LO	
				☐ AIC	
				☐ TCO	
				☐ SAF	

☐ Större beskickningar FN-representationen	9 ex	☐ Beijing	☐ London	☐ Paris	☒ Washington 2 ex
		☐ Bonn	☒ Moskva	☐ Tokyo	☐ FN-repr
☐ Norden	4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik
		☐ Belgrad	☒ Budapest	☐ Prag	☐ Warszawa
☐ Övriga Östeuropa	7 ex	☐ Berlin A	☐ Bukarest	☐ Sofia	
		☐ Ankara	☐ Bryssel	☐ Lissabon	☐ Rom
☐ Övriga Västeuropa och Canada	16 ex	☐ Athen	☐ Dublin	☐ Madrid	☐ Wien
		☐ Bern	☐ Haag	☒ Ottawa	☐ Bryssel-del
				☐ Bryssel-del	☐ Paris-del
☐ Nordafrika	5 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tunis
		☐ Abu Dhabi	☐ Bagdad	☐ Damaskus	
☐ Mellanöstern	8 ex	☐ Amman	☐ Beirut	☐ Jeddah	☐ Kuwait
		☐ Bangkok	☐ Dhaka	☐ Jakarta	☐ New Delhi
☐ Övriga Asien och Australasien	18 ex	☐ Canberra	☐ Hanoi	☐ Kuala Lumpur	☐ Panmunjom
		☐ Colombo	☐ Islamabad	☐ Manila	☐ Pyongyang
		☐ Abidjan	☐ Dar-es-Salaam	☐ Harare	☐ Lagos
☐ Övriga Afrika	13 ex	☐ Addis Abeba	☐ Gaborone	☐ Kinshasa	☐ Luanda
		☐ Bogotá	☐ Buenos Aires	☐ Guatemala	☐ Lima
☐ Latinamerika	12 ex	☐ Brasília	☐ Caracas	☐ Havanna	☐ Managua
		☐ Antwerpen	☐ Chicago	☐ Hongkong	☐ Los Angeles
☐ Vissa lönade konsulat	17 ex	☐ Barcelona	☐ Frankfurt	☐ Istanbul	☐ Minneapolis
		☐ Berlin Gk	☐ Hamburg	☐ Leningrad	☐ Montreal
				☐ New York Gk	☒ Rio de Janeiro

☐ Utrikesministern	☐ Transportsekt	☐ Statssekr f int u-samarb	☐ Chef SSB	☐ Norström
☐ Wretborn	☐ Folkkrättsakkunnige	☐ Chef multilat enh	☐ Rapportöversikten	☒ Regeringspärmen
☐ Utrikeshandelsmin	☐ Statssekr f utr hand	☐ Chef bilat enh	☐ Regeringspärmen	☐ Theorin
☐ Kabinettsekr	☐ Chef H-enh	☐ Chef planerings enh	☐ Theorin	☐ Edeen
☐ Chef kabsekr kansli	☐ Förhandlingsgruppen	☐ Biståndsinspektören	☐ Wahlbäck	☐ Marling
☐ Anderman	☐ KSA	☐ Chef protokollet	☐ Bekeris	☐ Hjärpe
☐ Chef Pol avd	☐ Chef Rättsavd	☐ Chef press- o inf enh	☐ Hjärpe	☐ Ater enh
☐ Chef Pol 1-5	☐ Chef R	☐ Chef pressbyrån		
☒ Chef Pol	☐ Expeditionschefen	☐ Chef inf byrån		

Antal ex skr	Antal ex bil	Kopierad den	Distribuerad den	Atg postexp	datum
10	10	5	5		
sidor	sidor	sign	sign	kurir	luft-post

Dep UD 363 198501 100B å 50 ex

JOEL & JOEL

ADVOCATES & NOTARY
BARRISTERS-AT-LAW

DAN JOEL, LL.B. (Jerusalem), LL.M. (Lond.)
Advocate & Notary, barrister at-law

ERRELA JOEL, LL.B. (Tel-Aviv), Advocate

P.O.B. 1671 / TEL AVIV 61 015

4. ROTHSCHILD BOULEVARD
66 881 TEL-AVIV

Fax (+972) 3-662302

TEL. 03-65 83 17 טל

03-66 23 02

CABLE: LAWJO TELAVIV

TELEX: 35555-6 DANIEL (ATT. JOEL)

דן יואל, בוגר במשפטים (י"ם), מוסמך במשפטים (לונדון)
עורכי דין ונוטריון

אראלה יואל, בוגרת במשפטים (ת"א), עורכת דין

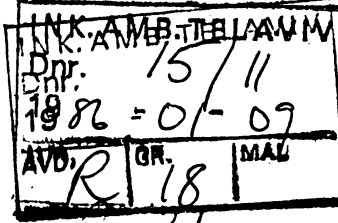
ת.ד. 1671 / תל-אביב 61 015

שדרות רוטשילד 4

תל-אביב 66 881

Swedish Embassy
Tel-Aviv

Dear Mr. Ambassador,

9/1/86

By Hand

re.: Conferring Commemorative Citizenship -
Raul WALENBERG

With reference to our conversation of today may we:

1. Enclose an English translation of the up-to date text of the
Martyrs' and Heroes' Commemoration
(Yad Va-Shem) Law, 1953.
2. Refer you to our letter dated 10/9/85 (mistakenly marked 10/10/85)
with the English text of the Citizenship Law, 1952.
3. Draw your attention to the fact that:
 - a) The Commemorative Citizenship could be conferred on a non-Jew
by virtue of Section 2(4A) of the a/m 1953 Law (as amended).
 - b) It is impossible to confer ordinary Israeli citizenship in such
a case (cf. e.g. Section 5 of the Citizenship Law, 1952).

In case we may be of any further assistance to you please let us know.

Sincerely yours

Dan Joel
(Dan J O E L)

Encl.

JOEL & JOEL

ADVOCATES & NOTARY
BARRISTERS-AT-LAW

DAN JOEL, LL.B. (Jerusalem), LL.M. (Lond.)
Advocate & Notary, barrister at-law

ERRELA JOEL, LL.B. (Tel-Aviv), Advocate

P.O.B. 1671 / TEL AVIV 61 015

4. ROTHSCHILD BOULEVARD
66 881 TEL-AVIV

Fax (+972) 3-662302

TEL. 03-65 83 17 טל

03-66 23 02

CABLE: LAWJO TELAVIV

TELEX: 35855-G DANIEL (ATT. JOEL)

יואל יואל את יואל

עורכי דין ונוטריון

דן יואל, בוגר במשפטים (י"ם), מוסמך במשפטים (לונדון)
עורך-דין ונוטריון

אראלה יואל, בוגרת במשפטים (ת"א), עורכת-דין

ת.ד. 1671 / תל-אביב 61 015

סדרות רוטשילד 4

תל-אביב 66 881

No. 51

MARTYRS' AND HEROES' COMMEMORATION

(YAD VA-SHEM) LAW, 5713-1953*

1. There is hereby established in Jerusalem a Remembrance Authority, "Yad Va-Shem" 1), to commemorate —

Remembrance
Authority
"Yad Va-
Shem".

- 1) the six million members of the Jewish people who died a martyr's death at the hands of the Nazis and their collaborators;
- 2) the Jewish families which were wiped out by the oppressor;
- 3) the communities, synagogues, movements and organisations, and the public, cultural, educational, religious and benevolent institutions, which were destroyed in a heinous attempt to erase the name and culture of Israel from under the skies;
- 4) the fortitude of Jews who gave their lives for their people in holiness and purity;
- 5) the heroism of Jewish servicemen, and of underground fighters in towns, villages and forests, who staked their lives in the battle against the Nazi oppressor and his collaborators;
- 6) the heroic stand of the besieged and fighters of the ghettos, who rose and kindled the flame of revolt to save the honour of their people;
- 7) the sublime, persistent struggle of the masses of the House of Israel, on the threshold of destruction, for their human dignity and Jewish culture;
- 8) the unceasing efforts of the besieged to reach Eretz-Israel in spite of all obstacles, and the devotion and heroism of brothers who went forth to rescue and liberate the survivors;
- 9) the high-minded Gentiles who jeopardised their lives to save Jews.

2. The task of Yad Va-Shem is to gather in to the homeland material regarding all those members of the Jewish people who laid down their lives, who fought and rebelled against the Nazi enemy and his collaborators, and to perpetuate their memory and that of the communities, organisations and institutions which were destroyed because they were Jewish;

Function and
powers of Yad
Va-Shem.

and perpetuating the commemoration of the high-minded Gentiles; and for these purposes Yad Va-Shem shall be competent;

- 1) to establish memorial projects, on its own initiative and under its direction;
- 2) to collect, examine and publish all testimony of the disaster and heroism, and to bring home its lesson to the people;
- 3) firmly to establish in Israel and among the whole people the day appointed by the Knesset as the memorial day for the disaster and heroism, and to promote a custom of joint remembrance of the heroes and victims;
- 4) to confer upon the members of the Jewish people who perished in the days of the disaster and the resistance the commemorative citizenship of the State of Israel, as a token of their having been gathered to their people;

(4A) to confer upon the high-minded Gentiles honorary citizenship, and in case deceased - commemorative citizenship, of the State of Israel, as a token of their deeds.

- 5) to approve and give guidance to projects concerned with perpetuating the memory of the victims and heroes of the disaster, or to cooperate with such projects;
- 6) to represent Israel on international projects aimed at perpetuating the memory of the victims of the Nazi and of those who fell in the war against them;
- 7) to do any other act required for carrying out its task.

3. *Yad Va-Shem* is a corporate body, entitled to enter into contracts, acquire, hold and dispose of property, and be a party to any legal or other proceeding.
4. The governing bodies of *Yad Va-Shem* shall be a Council and an Executive.
5. The contribution of the Treasury towards the establishment and maintenance of *Yad Va-Shem* shall be fixed in the State Budget; *Yad Va-Shem* shall operate under its own budget, the revenue for which shall be derived from the said contribution and from material contributions of national and public institutions and organisations, from its own projects and services and donations, and from such moneys and other material resources as it may raise with the approval of the Government.
6. The member of the Government empowered by it to implement this Law (hereinafter: "the Minister") shall, with the approval of the Government, enact the statutes of *Yad Va-Shem*, which shall come into force on the day of their publication in *Reshumot*.
7. The statutes shall lay down —
- 1) the composition, mode of establishment and powers of the Council and the procedure for convening it;
 - 2) the composition, mode of establishment, powers and working methods of the Executive;
 - 3) the methods and procedure for the summoning of conferences and conventions;
 - 4) conditions for the receipt of commemorative citizenship, and the procedure for the grant thereof;
 - (4) conditions for the receipt of honorary citizenship and commemorative citizenship and the procedure for the grant thereof.
 - 5) the means of commemorating the participation of Jewish soldiers and underground fighters and inmates of the besieged ghettos in the battles against the Nazi oppressor and his collaborators;
 - 6) the procedure for the preparation and approval of the budget, and provisions as to equipment and the administration of moneys;
 - 7) such other provisions as the Minister may decide to be necessary for the maintenance of *Yad Va-Shem* as a remembrance authority.
8. The Minister may make regulations as to any matter relating to the implementation of this Law.

Yad Va-Shem
— a corporate
body.

Governing
bodies of
Yad Va-Shem.
Budget of
Yad Va-Shem.

Statutes of
Yad Va-Shem.

Provisions of
statutes.

Regulations

MOSHE SHARETT
Minister of Foreign Affairs
Acting Prime Minister

BEN-ZION DINUR
Minister of Education and Culture

YITZCHAK BEN-ZVI
President of the State

JOEL & JOEL
ADVOCATES & NOTARY
BARRISTERS-AT-LAW

DAN JOEL, LL.B. (Jerusalem), LL.M. (Lond.)
Advocate & Notary, barrister at-law

ERRELA JOEL, LL.B. (Tel-Aviv), Advocate

P.O. B. 1671 / TEL AVIV 61 015

4. ROTHSCHILD BOULEVARD
66 881 TEL-AVIV

Fax (+972) 3-662302

TEL. 03-65 83 17 טל

03-66 23 02

CABLE: LAWJO TELAVIV

TELEX: 35855-6 DANEL (ATT. JOEL)

יואל את יואל
עורכי דין ונוטריון

דן יואל, בוגר במשפטים (י"ם), מוסמך במשפטים (לונדון)
עורך-דין ונוטריון

אראלה יואל, בוגרת במשפטים (ת"א), עורכת-דין

ת.ד. 1671 / תל-אביב 61 015

שדרות רוטשילד 4

תל-אביב 66 881

JOEL & JOEL

ADVOCATES & NOTARY
BARRISTERS - AT - LAW

DAN JOEL, LL.B. (Jerusalem), LL.M. (Lond.)
Advocate & Notary, barrister at-law

ERRELA JOEL, LL.B. (Tel-Aviv), Advocate

P.O.B. 1671 / TEL AVIV 61 015

4. ROTHSCHILD BOULEVARD
66 881 TEL-AVIV

Fax (+972) 3-662302

טל 03-65 83 17
03-66 23 02

CABLE: LAWJO TELAVIV
TELEX: 25855-6 DANEL (ATT. JOEL)

יואל יואל את יואל

עורכי דין ונוטריון

דן יואל, בוגר במשפטים (י"ם), מוסמך במשפטים (לונדון)
עורך-דין ונוטריון

אראלה יואל, בוגרת במשפטים (ת"א), עורכת-דין

ת.ד. 1671 / תל-אביב 61 015

שדרות רוטשילד 4

תל-אביב 66 881

חוק זכרון השואה והגבורה – יד ושם (תיקון), התשמ"ה – 1985 *

1. בסעיף 2 לחוק זכרון השואה והגבורה – יד ושם, התשי"ג–1953 י (להלן – החוק העיקרי) –

(1) במקום "ולמטרה זו יהא מוסמך" יבוא "וכן להנציח את זכרם של חסידי אומות העולם; למטרות אלה יהיה יד ושם מוסמך";

(2) אחרי פסקה (4) יבוא:

"(4א) להעניק לחסידי אומות העולם אורחות-כבוד, ואם הלכו לעולמם – אורחות-זכרון, של מדינת ישראל, לאות הוקרה על פועלם;"

2. בסעיף 7 לחוק העיקרי, במקום פסקה (4) יבוא:

"(4) תנאים לקבלת אורחות-כבוד ואורחות-זכרון וסדרי הענקתן;"

יצחק נבון
שר החינוך והתרבות

שמעון פרס
ראש הממשלה

חיים הרצוג
נשיא המדינה

* נתקבל בכנסת ביום ג' בניסן התשמ"ה (25 במרס 1985); הצעת החוק ודברי הכבר פורסמו בה"ח 1713, התשמ"ה, עמ' 98.
1 ס"ח התשי"ג, עמ' 144.

Bill. Hendrickson
198-01-07
P. 1

RAOUL WALLENBERG
HONORARY CANADIAN CITIZENSHIP

Text of motions passed in the Canadian House of Commons and Senate December 9 and 10, 1985

RESOLVED THAT:

WHEREAS during World War II millions of Jews were exterminated in death camps at the hands of Nazis in then Occupied Europe;

AND WHEREAS hundreds of thousands of Hungarian Jews were facing extermination in 1944 through deportation to Germany under the orders of Adolf Eichmann;

AND WHEREAS Raoul Wallenberg as Secretary of the Swedish Legation went to Hungary in the summer of 1944;

AND WHEREAS Raoul Wallenberg, with extraordinary courage and with total disregard to the constant danger to himself, saved the lives of almost one hundred thousand innocent Jewish men, women and children, a considerable number of whom now live in Canada;

AND WHEREAS the Soviet Union, in violation of Raoul Wallenberg's Swedish diplomatic immunity and of international law, seized him on January 17, 1945, with no explanation ever given for his detention and subsequent imprisonment;

AND WHEREAS Raoul Wallenberg has been a prisoner in the Soviet Union since 1945;

AND WHEREAS reports from former prisoners in the Soviet Union, as recently as January, 1981, suggest that Raoul Wallenberg is still alive and remains a prisoner;

AND WHEREAS history has revealed that heroic acts of salvation were tragically rare during the massacre of millions of innocent human beings during World War II;

AND WHEREAS the significance of this symbol of humanity's concern for its fellows has been reduced by the wall of silence that surrounds the fate of Raoul Wallenberg;

NOW THEREFORE the Senate and House of Commons resolve that the said Raoul Wallenberg is hereby declared to be an Honorary Citizen of Canada.

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)

13/0101 ✓ P2 Eer I
PROMEMORIA

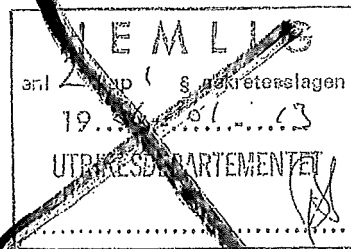
1986-01-13

Ex t:

Kabsek
Polch
Nyström
Julin

Exp 28/01/86

Pol

HEMLIG

Gordijevskij om Raoul Wallenberg

Enligt information till kabinettssekreteraren har de brittiska myndigheterna genom ÖB meddelat att den avhoppade KGB-agenten Gordijevskij med bestämdhet skulle göra gällande att Raoul Wallenberg avled 1946 i sovjetiskt fängelse 1945 eller 1946. På brittisk sida tillmäter man Gordijevskij och hans uppgifter betydande trovärdighet.

Såväl britterna som Gordijevskij har i denna situation föreslagit att den svenske handläggaren av Raoul Wallenbergfrågan förhör uppgiftslämnaren. Svenska regeringen skulle därefter i förekommande fall gå ut med ett meddelande att den från trovärdig källa erfarit att Raoul Wallenberg avled vid ovan angivna tidpunkt. - Gordijevskijs identitet måste skyddas eftersom han har sin familj kvar i Sovjetunionen. Han är beredd att komma till Stockholm för att avge vittnesmål.

Kabinettssekreterarens reaktion är:

- 1) som utgångspunkt gäller att vi prima facie tar alla vittnesmål om Raoul Wallenberg på största allvar och alltid söker att pröva deras hållbarhet, bl.a. genom förhör med uppgiftslämnaren.
- 2) Gordijevskijs uppgift är uppseendeväckande, samtidigt som den kan försätta oss i en besvärlig situation genom att vi inte skulle få ange källan.

3) det synes lämpligt att Gordijevskij snarast förhörs, och då hellre i London än i Stockholm, vilket skulle göra det möjligt att utnyttja ambassadör Leiflands sakkunskap.

Sven Julin

Avslutningscert

Pol I/Julin/ml

Adress

re Wallenberg

Datum

1986-01-13

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu 1

Adress

AMBASSADEN MOSKVA för kabinettssekreteraren Dnr....

POL

Text

För kabinettssekreteraren från Julin, ang Raoul Wallenberg

Vill för Din kännedom meddela att jag idag på eftermiddagen har talat med M på mitt rum. Vi kom överens om att han till brittiska vederbörande skulle vidarebefordra UD:s framställning att snarast få träffa vittnet i London. Om brittena gick med härpå skulle vi återkomma till frågan om lämplig tidpunkt. Enligt M:s personliga bedömning kunde detta bli tidigast någon gång i februari.

Eftersom jag redan nu har fått betänkligheter om tillförlitligheten av den senaste utsagan sparar jag de ytterligare få upplysningar som M lämnade till Din återkomst till Stockholm.

CABINET

Arkivexemplar

handl kr Julin/kr Petersson/lm

13 January 1986

Dnr	Avd	Grupp	Mål
			P 2 EU I

13/004

Mrs Rachel Oestreicher Haspel
 President of the Raoul Wallenberg
 Committee of the United States
 127 East 73rd Street
 New York, NY 10021
 U S A

(med bläck)

Thank you for your letter of 7 January, 1986, regarding
 the fate of Raoul Wallenberg.

It is now more than 40 years since Raoul Wallenberg
 disappeared. Through heroic efforts he saved tens of
 thousands of lives towards the end of the Second World
 War and appears today as a symbol for humanitarianism
 and the spirit of self-sacrifice.

As you are of course aware, the Soviet authorities
 stated in 1957 that Raoul Wallenberg died in 1947 in the
 Lubyanka prison in Moscow. The Swedish Government could
 not accept that contention since it did not provide
 satisfactory information about what had happened to him.
 My Government stated then that the inquiries would
 continue until complete clarity has been obtained.

Nothing that has emerged since then reduces the credi-
 bility of the Swedish Government's working hypothesis
 that Raoul Wallenberg is still alive.

Therefore, my Government has never failed to seize any
 appropriate opportunity to bring up Raoul Wallenberg's
 case with the Soviet authorities. I did so myself in
 Moscow in March 1983, in Stockholm in August 1985 and
 now again in Moscow in January 1986.

In brief, the assertion of the Soviet authorities that
 Raoul Wallenberg died in 1947, to which they have un-
 variably referred in response to our representations,
 has not been accepted by the Swedish Government. The
 Ministry for Foreign Affairs therefore continues to
 investigate every fresh trace in its efforts on his
 behalf.

Sincerely,

Pierre Schori

Hyllas av postexp

Avsändt med

☐

sv kurir

☐

utl kurir

☒

luftpost

☐

vanlig post

Avsändn datum

Sign

13/01/86

SVERIGES AMBASSAD

BONN

1986-01-09

P 2

Kanslirådet Sven Julin
Politiska avdelningen

Utrikesdepartementet

9/001

(Pul)

INKOM UD		
1986-01-14		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	En I

Raoul Wallenberg

(2 bil) ✓

RN

Broder,

- . /1 Närslutet får jag översända ett brev som ambassaden
fått från en västtysk privatperson, i vilket denne
redogör för sin svågers kontakter 1952/53 med "en
svensk major" i sovjetisk krigsfångenskap.
- . /2 Ambassadens svar bifogas också för kännedom.

Härliga hälsningar
B. S. Beijer

Brüno S. Beijer

CHM

Postadress
53 Bonn

Gatuadress
Allianzplatz, Haus 1
An der Heussallee 2-10

Telefon
(0228) 21 00 60 - 9

Telegram
Svensk Bonn

Telexnr.
886667

Bil. handbrev Kaym d. 860107 (Pol)
Lenny Weg 5
4503 FAD 184 HG. am 17. 12. 85
Tiefen 1100/12

ALFRED SCHÜTZ

Schwedische Botschaft

Bonn / Rhein

15/1833
20-12 85
P. 2. St. Wallenberg

Sehr geehrte Damen und Herren!

Mir ist durch Zeitungsberichte bekannt,
dass ein in der Sowjetunion tätig gewesen
schwedischer Staatsbürger (namens „Kallenberg“
oder ähnlich) seit ca 40 Jahren vermisst und
jetzt noch intensiv, aber bisher ohne Erfolg
gesucht wird. Vielleicht interessiert Sie in diesem
Zusammenhang mein nachstehender Bericht:
Anlässlich eines Familienbesuchs am letzten
Wochenende erwähnte mein Schwager Hans Vetter
Mühlweg 132, 2105 Seeretal 2, während eines
Austausches von Erlebnissen in sowjetischer Kriegs-
gefangenschaft beiläufig, dass er in einem
Lager im NO Sibiriens, ca 60km von der Grenze
zu Alaska entfernt, auch einen schwedischen
Major kennen gelernt habe, mit dem er 1942/53
näheren Kontakt bekam. Zunächst hat mein
Schwager vermutet, dass dieser Schwede von
deutscher Seite gekämpft habe. Schließlich er-
fuhr er dann von diesem schwedischen Major
persönlich, dass dieser Schwede in offiziellem

Ausgang des internationalen Roten Kreuzes
in Moskau war (ca 1946?), um dort Vorwürfe
betreffs Kriegsgefangenenbehandlung
nachzugehen. Während der Verhandlungen
mit sowjetischen Gesprächspartnern sei er
in einer Toilette verhaftet, abgeführt und
isoliert worden; seitdem habe er Schreib-
verbot.

Mein Schwager ist clever, selbstbewusst und
allgemein interessiert; sein Gedächtnis über
Einzelheiten aus damaliger Zeit hat mich
oft überrascht. Die schwedische Suchaktion
ist ihm unbekannt geblieben. Er ist selbst-
verständlich gerne bereit, eventuelle Fragen
im Rahmen seiner begrenzten Möglichkeiten
zu beantworten. Er ist in Siebenbürgen/Rumänien
geboren und aufgewachsen (und scheint möglicher-
weise Schriftverkehr).

Zur Person des Schweden: ca 180cm groß, sportl.
Figur, Frohnatur und lachte gern, Raucher.

Vielleicht ist dieser Bericht ein fallender
Mosaikstein zum Bild menschlicher Tragik
und unmenschlicher Politik.

Mit freundlichen Grüßen:

Agnes für T.

SCHWEDISCHE BOTSCHAFT

Bonn, den 9. Januar 1986

P 2 Gu I

(Po)

Herrn
Alfred Schütz
Corveyer Weg 5

4505 Bad Iburg

Sehr geehrter Herr Schütz,

vielen Dank für Ihren Brief vom 17. Dezember 1985, in dem Sie uns über die Kontakte Ihres Schwagers mit einem Schweden in einem sowjetischen Kriegsgefangenenlager in den Jahren 1952/53 unterrichten.

Mit diesen Zeilen möchte ich Ihnen mitteilen, dass die Botschaft Ihren Brief an das Aussenministerium in Stockholm weiterbefördert hat. Zu Ihrer Kenntnisnahme erlaube ich mir, Ihnen einen Kurzbericht über Raoul Wallenberg und die Ermittlungen und Vorstösse in Zusammenhang mit seinem Verschwinden zu übersenden, der Sie vielleicht interessieren könnte.

Mit freundlichen Grüssen

Bruno S. Beijer
Erster Botschaftssekretär

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen

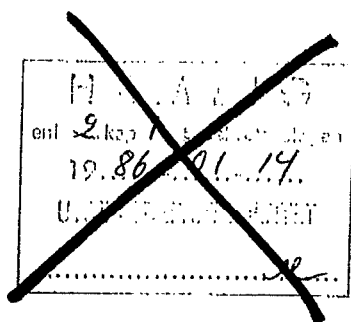
14/004
PROMEMORIA
1986-01-14

P2 Eu I

Ex till:

Kabsek✓
Polch✓
Nyström✓
Julin✓

Exp. at 86-01-14/ee

HEMLIG

Bilagga h.b.s. från
London 980102

Gordijevskij om Raoul Wallenberg
(2 bil.)

Tillsammans med ambassadör Rune Nyström sammanträffa-
de jag igår på mitt tjänsterum med

./1

överlämnade bifogade uppteckning av vad Gordi-
jevskij haft att säga om Raoul Wallenberg. Gordijev-
skijs källa var en högt uppsatt KGB-tjänsteman (De-
puty Head of the Third Directorate of the First Chief
Directorate) som han talat med år 1982. Enligt Gordi-
jevskij skulle sagesmannen vara högst trovärdig och
veta vad han talade om.

Vittnesmålet går ut på att NKVD sökte rekrytera Raoul
Wallenberg som agent i Budapest år 1945. Denne vägra-
de emellertid att samarbeta, vilket fick till följd
att han blev en politisk belastning och arresterades.
Senast ett år därefter skulle han ha skjutits.

kontakt med brittiska vederbörande i decem-
ber 1985 i Stockholm hade dessa föreslagit att vi på
svensk sida genom ambassadör Nyström skulle meddela
pressen att vi från helt säker källa erfarit att Raoul
Wallenberg avrättats vid ovan nämnda tidpunkt. Enligt
de brittiska kontakterna var det Gordijevskij som ha-
de föreslagit detta tillvägagångssätt. Anledningen
var att han själv inte önskade figurera i sammanhanget

./2

eftersom han hade kvar sin familj i Sovjetunionen och hoppades få ut den genom byteshandel (jfr bif. notat

På grundval av samtal med kabinettssekreteraren tidigare under gårdagen bad jag till britten framföra att vi gärna skulle vilja ha ett tillfälle att intervjua Gordijevskij i London snarast möjligt. Om man på brittisk sida var införstådd härmed skulle vi återkomma om en för båda parter lämplig tidpunkt. Enligt personliga bedömning skulle detta kunna bli tidigast i februari. Fortfarande enligt var alternativet att vi fick vänta tills Gordijevskij ställdes till svenskt förfogande i Stockholm. Detta kunde ta ett halvår.

återkommer i dagarna efter den 20 februari 1985.

De upplysningar som kommit oss till handa ger anledning till följande spontana och preliminära reflektioner.

Den i sammanhanget betydelsefullaste uppgiften, att Raoul Wallenberg skulle ha skjutits 1945 eller 1946, förefaller märklig redan mot bakgrund av att ryssarna officiellt förklarar att han dog 1947. Enligt trovärdiga vittnesmål befann sig Raoul Wallenberg i

Lefortovskajafängelset så sent som i början av 1947 där han upprätthöll knackningsförbindelser med medfångarna. F.ö. kan noteras att medfångarna i juli 1947 förhördes om vilka kontakter de hade haft med Raoul Wallenberg, förmodligen till förberedelse av vice utrikesminister Vysjinskijs skrivelse den 18 augusti 1947 av innebörd att vederbörande inte befann sig i Sovjetunionen.

Gordijevskijs utsaga stämmer heller inte med det indiciematerial som pekar på att Raoul Wallenberg sannolikt var vid liv på 1950-talet och då befann sig i fängelset i Vladimir.

Såvitt jag kan påminna mig (jag måste dock reservera mig för eventuella minnesluckor) har av några vittnesmål aldrig framkommit att NKVD skulle ha sökt pressa Raoul Wallenberg att arbeta för dem till den punkt att han blev en politisk belastning. Däremot vet vi genom vittnen att Raoul Wallenberg anklagades för spioneri. Det ena behöver ju inte utesluta det andra, men det torde vara svårt att finna stöd för Gordijevskijs utsaga på denna punkt i medfångarnas vittnesmål.

Av den brittiska uppteckningen framgår att NKVD skulle ha sökt rekrytera Raoul Wallenberg redan när de sovjetiska trupperna gick in i Budapest (dvs. i januari 1945) och ställde den svenska legationen under sitt "beskydd". Om så verkligen skedde yppade inte Raoul Wallenberg detta för någon av sina medarbetare. Det förefaller föga troligt att han skulle ha behållit något sådant för sig själv. Och skulle han i en dylik situation frivilligt ha begivit sig till det sovjetiska kommandot i Debrecen?

Gordijevskijs förslag om tillvägagångssätt framstår närmast som framfusigt och väcker en viss förundran. Vad han uppenbarligen föreslår är att vi helt okritiskt skulle gå ut till pressen och, blott med hänvisning till en "helt säker källa", göra gällande att Raoul Wallenberg avrättades 1945 eller 1946. Det må vara att Gordijevskij av omsorg om sin familj vill skydda sin identitet. Han kan väl dock inte vara dummare än att han inser, speciellt efter sina år i Skandinavien och England, att detta förfaringssätt dels inte skulle framstå som trovärdigt för den allmänna opinionen i väst, dels inte skulle göra mycket för att i Sovjets ögon dölja hans identitet.

En helt spekulativ fråga som då osökt inställer sig är om han eventuellt söker friköpa sin familj genom en dödförklaring av Raoul Wallenberg. Eller kan det t.o.m. röra sig om desinformation?

Det enda sättet att räta ut frågetecknen är att få till stånd ett grundligt samtal med Gordijevskij.

Sven Julin

THE FATE OF THE SWEDISH DIPLOMAT, RAOUL WALLENBERG

1. Source has reported that in 1982 he spoke to a Deputy Head of the Third Directorate of the First Chief Directorate about the fate of the Swedish diplomat WALLENBERG. ✓

2. According to the Deputy Head, when Soviet troops entered Budapest in 1945, an officer of a Department connected with the NKVD (probably SMERSH) took note of WALLENBERG as a potential target for recruitment. As the Swedish Embassy was under Soviet control, the NKVD thought it would be a simple matter to secure WALLENBERG's services as an agent. They therefore mounted a straightforward approach making clear their connections with the Soviet Secret Police. However WALLENBERG categorically refused to cooperate. The NKVD then became worried that he might publicise the approach and, to forestall this, arrested him. Very shortly afterwards, maybe days or weeks but certainly within a year, he was shot. Source Comment: Source has commented that the Deputy Head has worked for many years in the KGB. He has an extensive knowledge of history and a good memory. He clearly talked with someone who knew the exact details of the story and was quite convinced of the accuracy of his account. ✓

3. Although this story differs from that which was circulated in the West, it confirms that WALLENBERG was a man of strong character and great bravery. A lesser man would have accepted the approach and simply left Budapest.

(Bol) P 2 Eu¹

ARCHIVE COPY

MSG NO: 860114-636

DISTRIBUTION STATUS AT: 1986-01-14-15.07

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
KOEPENHAMN	DISTRIBUTED	1986-01-14-15.07	0019 ✓

FROM: UDTEX 21 POSTED TIME: 1986-01-14-15.00

MSG NO: 860114-636

KOEPENHAMN
+

UD STOCKHOLM 1986-01-14

AMBASSADEN KOEPENHAMN

FOER OLWAEUS FRAAN JULIN ANG. WALLENBERGVITTNET LEON NIKULIN.

AV OFOERKLARLIG ANLEDNING NAADDE MIG DIN TELEFAX 1985-12-13
FOERST I FREDAGS, OCH DAA UTAN BILAGOR. (MITT EX BAER STAEMPELN
''REG. I AVSAKNAD AV ARKIVEX'').

DET ENDA SAMMANHANG I VILKET NIKULIN FIGURERAR I VAART RW-ARKIV
AER DET AV DIG CITERADE HANDBREVET LANDBERG - BERG 1982-10-05.
FOER ATT TA STAELLNING TILL OM DET AER VAERT ATT FULLFOELJA KON-
TAKTEN MED HONOM VORE JAG TACKSAM OM DU PAA NYTT VILLE FAXA OVAN-
NAEMNDA BILAGOR.

CABINET

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

(Pol)

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 860114-655

DISTRIBUTION STATUS AT: 1986-01-14-15.20

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
OTTAWA	DISTRIBUTED	1986-01-14-15.20	0004 ✓

FROM: UDTEX 21

POSTED TIME: 1986-01-14-15.04

MSG NO: 860114-655

OTTAWA

+

UD STOCKHOLM 1986-01-14

AMBASSADEN OTTAWA

FRAAN JULIN ANG. RAOUL WALLENBERG.

TACKSAM FOER SVAR PAA TEL 406 U 1985-12-19.

CABINET

UD STOCKHOLM KL 15 00/EE

- End of printout

ZCZC
=LIST
UD/POLCH
UD/POL 1
+

f 2 Eu¹

aa§

AMBASSADEN TEL AVIV 1986-01-17

(Pol)

UD STOCKHOLM

21. FOER JULIN, POL 1. RE RAOUL WALLENBERG

VID EN CEREMONI I PRESIDENTPALATSET IGAAR OCH GENOM ETT
BESLUT DATERAT IDAG 17 JANUARI 1986 HAR RAOUL WALLENBERG
BLIVIT ISRAELISK HEDERSMEDBORGARE.

DEN PASSUS VI DISKUTERAT PAA TELEX FRANFOERDE JAG SAA HAER:

- RAOUL WALLENBERG REMAINS FIRST AND FOREMOST A SWEDISH
CITIZEN. WE MUST ASSUME THAT HE MAY STILL BE ALIVE, AT THE
AGE OF 73. AS MR. PALME SAID, WE HAVE NO CLEAR PICTURE OF WHAT
HAPPENED TO HIM IN THE SOVIET UNION AFTER THE WAR. THE EVIDENCE
THAT HAS BEEN PRESENTED THAT HE IS DEAD IS NOT CONCLUSIVE.
AS LONG AS THIS UNCERTAINTY REMAINS, THE SWEDISH GOVERNMENT
WILL CONTINUE

SKRIVELSE OCH DOKUMENT FOELJER MED DAGENS KURIR.

HIRDMAN

AMBASSADEN TEL AVIV KL 09.50/LE
NNNN

RR

ARCHIVE COPY

MSG NO: 860117-623

DISTRIBUTION STATUS AT: 1986-01-20-10.52

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
TEL AVIV	DISTRIBUTED	1986-01-20-10.52	0017 ✓

FROM: UDTEX 12 POSTED TIME: 1986-01-17-15.58
MSG NO: 860117-623

TEL AVIV
+

UD STOCKHOLM 1986-01-17

AMBASSADEN TEL AVIV

FRAAN PRESSBYRAAN, HJELT RE WALLENBERG

TT HAR FOELJANDE NOTIS OM ATT RAOUL WALLENBERG UTNAEMNTS
TILL HEDERSMEDBORGARE. AEVEN DN OCH TV-RAPPORT HAR
UPPMAERKSAMMAT SAKEN.

CIT. 'RAOUL WALLENBERG UNAEMNDES PAA TORSDAGEN TILL
HEDERSMEDBORGARE I ISRAEL.

-TUSENTALS ISRAELER OCH DERAS BARN OCH BARNBARN HAR HANS
MOD OCH ANDLIGA RESNING ATT TACKA FOER SINA LIV. SADE
PRESIDENT CHAIM HERZOG NAER HAN OEVERLAEMNADE WALLENBERGS
DOKUMENT TILL SVERIGES AMBASSADOER SVEN HIRDMAN.

I MARS FOERRA AARET GODKAENDE ISRAELS PARLAMENT EN LAG
SOM GOER DET MOEJLIGT OCKSAA FOER FOERTJAENTA ICKE-JUDAR
ATT FOERLAENAS ISRAELISKT HEDERSMEDBORGARSKAP.
WALLENBERG BLEV EN FOERSTE ATT ERHAALLA UTMAERKELSEN.

NAAGRA HUNDRA ISRAELER SOM RAEDDADES UNDAN NAZISERTNA
I UNGERNA AV WALLENBERG HAR GRUNDAT EN FOERENING FOER
ATT SOEKA UTROENA VAD SOM HAENT MED DEN SVENSK
DIPLOMATEN, SOM ENLIGT SOVJETUNIONEN AVLED I EN
HJAERTATTACK 1947 I SOVJETISK FAANGENSKAP.' 'SLUTCIT.

--	--	--

CABINET

UD STOCKHOLM

PRESSBYRAAN
HJELT/MH

- End of printout

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen

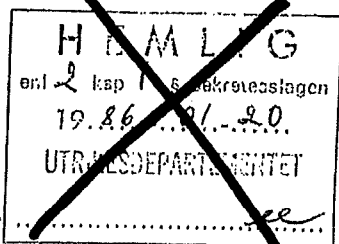
20/0200
PROMEMORIA
1986-01-20

P2 En I

Ex f k till:

Kabs. ✓
Polch. ✓
Osvald, Pol IV ✓
Nyström ✓
Julin ✓

Exp. at 86-01-20/12

HEMLIG

Raoul Wallenbergvittnet Gordijevskij

, ringde mig idag enligt tidigare överenskommelse.

Han hade till brittiska vederbörande framfört vårt önskemål om en intervju inom den närmaste framtiden med Gordijevskij. Svaret var avböjande. Som skäl hade anförts dels att Gordijevskij inte hade mer att anföra än vad han redan sagt, dels att han under överskådlig tid framåt skulle vara på resande fot och hårt inbokad.

Som ett tillmötesgående var brittena emellertid beredda att låta förhørsledaren komma till Stockholm för samtal. Detta kunde dock bli av först i vecka 22, dvs. sista veckan i maj.

hade vid tidigare samtal låtit mig förstå att Gordijevskij i sinom tid (förmodligen tidigast om ett halvår) skulle komma till Sverige. Nu uppgav han emellertid att intet fanns avtalat härom. Det var mera en förhoppning

* * * *

Frågan är om vi har mycket att få ut av förhørsledaren mot bakgrund av att Gordijevskij inte skulle ha något att tillägga utöver vad han redan sagt.

Det är ju honom vi vill komma till tals med för att söka verifiera trovärdigheten av hans källa etc.

Om detta nu inte är möjligt synes det lämpligare med ett svenskt besök i London för samtal. På så vis skulle ambassadör Leiflands sakkunskap också kunna utnyttjas.

Det synes vidare lämpligt att vi ber att i förväg få förelägga den brittiske interlokutören ett antal specifika frågor. I bästa fall kanske han t.o.m. får tillfälle att ventilera dem med Gordijevskij.

Vad gäller tidpunkt skulle jag vilja föreslå vecka 23 (2-6 juni) eftersom jag återvänder till Stockholm från ESK:s Bernmöte om mänskliga kontakter tidigast den 27 maj. Att samtalet kommer att äga rum efter statsministerns Moskvabesök torde vara av underordnad betydelse eftersom halten av Gordijevskijs vittnesmål förefaller tvivelaktig.

* * * *

Jag lovade att återkomma med besked.

Sven Julin